

2002548191716
2013/1. szám Ára: 1450 HUF
6 EUR - 26 RON - 560 RSD
Előfizetőknek: 1250 HUF

OCTOGON

ARCHITECTURE & DESIGN

SZTÁR MÚZEUMOK, SZTÁR ÉPÍTÉSZEK
MARCEL WANDERS CSODAORSZÁGA
KÖZÖSSÉGI HÁZ SZOLNOKON
ISKOLA AZ ERDŐ SZÉLÉN
MEGÚJUL A RUDAS
SZEGED AGÓRA
KÖLN 2013

Axor ShowerCollection

Haute Couture a fürdőszobában.

Látogassa meg a www.axor-design.com oldalt, ahol több információt talál az Axor ShowerCollection kollekciónról és tervezőjéről, Philippe Starck személyéről.

AXOR[®]
hansgrohe

office & retail

Eddig elkészült 185.500 m² iroda és üzlethelyiség
az utolsó csavarig

VERTIS ▪ CASATI HOTEL ▪ KLM ▪ LUFTHANSA ▪ AGCO ▪ HEINEKEN ▪ TRANSCOM
BRITISH TELECOM ▪ INVITEL ▪ DM ▪ IBM ▪ MERCK ▪ EXPEDITORS ▪ OMV ▪ GSK
SUPERSHOP ▪ FIRST CLIENTS ▪ ESTÉE LAUDER ▪ ECHO ▪ VAN GRAAF
PEEK & CLOPPENBURG ▪ RECKITT BENCKISER ▪ HP ▪ COLLIERS INTERNATIONAL
EXTREME DIGITAL ▪ DECOR FLOOR ▪ H&M ▪ NOTEBOOK.HU ▪ MEDIA MARKT
IANA ▪ AXA ▪ GURU ▪ FIBERNET ▪ NUMBER ONE ▪ KRIZIA SAP ▪ PANASONIC
SOLAR CAPITAL ▪ SUZUKI ▪ SUZUKI ▪ NORTHLAND ▪ ELECTRO WORLD
SHELL ▪ MAX CITY ▪ PWC ▪ GSK ▪ SASCH ▪ TELEPERFORMANCE ▪ CETELEM

kARRIER:
www.fitout.hu

 FITOUT[®]
KOMPLEX BEFEJEZŐ SZAKIPAR

FIT-OUT International Kft. 1138 Budapest, Révészutca 25.
+36 1 705 8773 info@fitout.hu www.fitout.hu

THINK TECHNOLOGY

the lighting of tomorrow is here today

b@light!

H-1025 Budapest,
Szépvölgyi út 146.

www.belight.hu

 DELTA LIGHT®

www.deltalight.com

CSODÁLATOSAN SZÉPEN LÁTVÁNYOS

A három emelet mindegyike eltoltan trónol a mélygarázs alapzatán, amely közvetlenül egy lankás oldalba lett építve. Az eltolt építési mód természetes nem véletlen, hiszen ezáltal mindegyik helyiség optimális fekvéssel és kilátással rendelkezik a városra. A ház egyik csúcselemének a medencét tartják a Two in a Box építészek, mivel ez a homlokzati üvegezésnek köszönhetően teljesen eltünteti a horizontot, így az úszó szinte a város felett lebeg. Az üvegfrontok mindegyik emeletről lenyűgöző kilátást tesznek lehetővé a városra.

FIXFRAME BLUE VISION ÜVEGEZÉS A JOSKOTÓL.

Szinte egy termék sem illik annyira ehhez az exkluzív projekthez, mint a FixFrame Blue Vision teljesüveg rendszer a Josko-tól. Csak a FixFrame Blue Vision biztosít - kívül és belül egyaránt - igazi keret nélküli optikát. A falba beépített rendszerkeret a lehető legnagyobb stabilitást teszi lehetővé, akár nagyméretű üvegfelületek esetén is. Az olyan beépíthető elemek, mint a FixFrame tolóajtó, harmonikusan hozzáidomulnak az összképhez és szintre illeszkedő optikájukkal, valamint egyszerű, keskeny kereteikkel mindenkit meggyőznek. További információ a www.josko.hu honlapon található.

Fényképek: Dietmar Tollerian

josko
AJTÓK ÉS ABLAKOK

GANZ SCHÖN SCHÖN. GANZ SCHÖN JOSKO.

„TUDÁSUNK VÁLTOZIK, TAPASZTALATUNK NŐ, ELKÖTELEZETTSÉGÜNK ÁLLANDÓ.

ELHIVATOTTSÁGUNK A VÉDJEGY: ÉPÍTENI SZERETÜNK.”

FELELŐSSÉGGEL A MUNKÁNKÉRT, A TÁRSADALOMÉRT.

TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS
A FELSŐZSOLCAI ÁRVÍZKÁROSOLTAK
TÁMOGATÁSA - ÚJJÁÉPÍTÉS

MARKET ART

ANTIGRAFFITI

1037 Budapest
Bojtár u. 41—47.

Telefon: (+36 1) 279 2727
Fax: (+36 1) 466 4827

E: marketiroda@market.hu
W: www.market.hu

market
ÉPÍTENI SZERETÜNK

Tetszik, amit csinálunk?

10 lapszám: 12 325 Ft

10 lapszám diákoknak, Facebook lájkolóinknak: 10 875 Ft

10 lapszamos digitális előfizetés: 8500 Ft

Régebbi lapszámaink: 1450 Ft helyett 1000 Ft

Rendelésed leadható

Weben: www.octogon.hu/elofizetes

E-mailen: megrendelem@octogon.hu

Telefonon: +36 30 510 8888

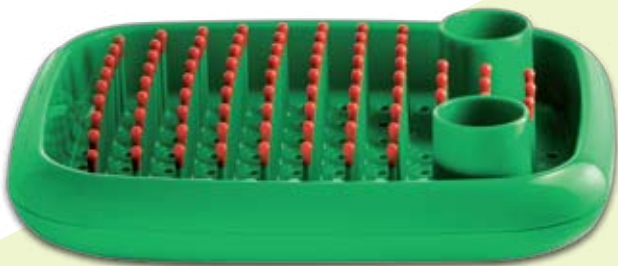
Digitális előfizetés: www.dimag.hu

www.digitalstand.hu

Csomagküldés, külföldi postázás esetén a postaköltséget felszámítjuk.

Zöldek vagyunk, Budapestre bringás futárokkal küldjük a lapokat.

Fizess elő!

Szolgálati közlemény

Előfizetőink között egy
Magis Dish Doctor
edényszárítót sorsolunk ki
a do work! felajánlásával.

A 2012/10. lapszám előfizetői
nyereményjátékának nyertese:

Hermann Kamilla – Budapest

Gratulálunk!

OCTOGON
ARCHITECTURE & DESIGN

ELFOGYOTT 1998/1. ELFOGYOTT 1998/2. KAPHATÓ 1998/3. KAPHATÓ 1999/1. ELFOGYOTT 1999/2. KAPHATÓ 1999/3. KAPHATÓ 1999/4. ELFOGYOTT 1999/5. ELFOGYOTT 1999/6. KAPHATÓ 2000/1. ELFOGYOTT 2000/2.

ELFOGYOTT 2000/3. ELFOGYOTT 2000/4. ELFOGYOTT 2000/5. KAPHATÓ 2000/6. ELFOGYOTT 2001/1. ELFOGYOTT 2001/2. KAPHATÓ 2001/3. KAPHATÓ 2001/4. KAPHATÓ 2001/5. KAPHATÓ 2001/6. KAPHATÓ 2002/1.

KAPHATÓ 2002/2. KAPHATÓ 2002/3. KAPHATÓ 2002/4. KAPHATÓ 2002/5. KAPHATÓ 2002/6. KAPHATÓ 2003/1. KAPHATÓ 2003/2. KAPHATÓ 2003/3. KAPHATÓ 2003/4. KAPHATÓ 2003/5-6. KAPHATÓ 2004/1.

KAPHATÓ 2004/2. KAPHATÓ 2004/3. KAPHATÓ 2004/4. KAPHATÓ 2004/5. KAPHATÓ 2004/6.+2005/1. KAPHATÓ 2005/2. KAPHATÓ 2005/3. KAPHATÓ 2005/4. KAPHATÓ 2005/5. KAPHATÓ 2005/6. KAPHATÓ 2006/1.

KAPHATÓ 2006/2. KAPHATÓ 2006/3. KAPHATÓ 2006/4. KAPHATÓ 2006/5. KAPHATÓ 2006/6. KAPHATÓ 2007/1. KAPHATÓ 2007/2. KAPHATÓ 2007/3. KAPHATÓ 2007/4. KAPHATÓ 2007/5. KAPHATÓ 2007/6.

KAPHATÓ 2008/1. KAPHATÓ 2008/2. KAPHATÓ 2008/3. KAPHATÓ 2008/4. KAPHATÓ 2008/5-6. KAPHATÓ 2009/1. KAPHATÓ 2009/2. KAPHATÓ 2009/3. KAPHATÓ 2009/4. KAPHATÓ 2009/5. KAPHATÓ 2009/6.

KAPHATÓ 2009/7. KAPHATÓ 2009/8. KAPHATÓ 2009/9. KAPHATÓ 2009/10. KAPHATÓ 2010/1. ELFOGYOTT 2010/2. KAPHATÓ 2010/3. KAPHATÓ 2010/4. KAPHATÓ 2010/5. KAPHATÓ 2010/6.

ELFOGYOTT 2010/7. KAPHATÓ 2010/8-9. KAPHATÓ 2010/10. ELFOGYOTT 2011/1. KAPHATÓ 2011/2-3. KAPHATÓ 2011/4. KAPHATÓ 2011/5. KAPHATÓ 2011/6. KAPHATÓ 2011/7. KAPHATÓ 2011/8-9.

KAPHATÓ 2012/1. KAPHATÓ 2012/2. KAPHATÓ 2012/3. KAPHATÓ 2012/4. KAPHATÓ 2012/5. KAPHATÓ 2012/6. KAPHATÓ 2012/7. KAPHATÓ 2012/8. KAPHATÓ 2012/9. KAPHATÓ 2012/10.

KAPHATÓ 2012/1. KAPHATÓ 2012/2. KAPHATÓ 2012/3. KAPHATÓ 2012/4. KAPHATÓ 2012/5. KAPHATÓ 2012/6. KAPHATÓ 2012/7. KAPHATÓ 2012/8. KAPHATÓ 2012/9. KAPHATÓ 2012/10.

KAPHATÓ 2012/1. KAPHATÓ 2012/2. KAPHATÓ 2012/3. KAPHATÓ 2012/4. KAPHATÓ 2012/5. KAPHATÓ 2012/6. KAPHATÓ 2012/7. KAPHATÓ 2012/8. KAPHATÓ 2012/9. KAPHATÓ 2012/10.

Épületekhez kapcsolódó melléletek:

Építőipar-építészet melléletek:

Milánó melléletek:

Lakástrend melléletek:

Külföldi melléletek:

Divat/design melléletek:

Autós és kerékpáros melléletek:

2013/1. KAPHATÓ

ELÉRHETŐ DIGITÁLIS VÁLTOZATBAN IS!

2013/1. OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN MAGAZINT KERESD A HÍRLAPÁRUSOKNÁL, TESCO-AUCHAN HIPERMARKETEKEBEN, AGIP BENZINKUTAKON ÉS AZ ALTERNATÍV ÁRUSÍTÓHELYEKEN!

ALTERNATÍV ÁRUSÍTÓHELYEK:

**BUDAPEST
V. KERÜLET**

FUGA - BUDAPESTI ÉPÍTÉSZETI KÖZPONT
1052 BUDAPEST, PETŐFI SÁNDOR U. 8.

**VI. KERÜLET
ÍRÓK BOLTJA**

1061 BUDAPEST, ANDRÁSSY ÚT 45.

IX. KERÜLET

MŰVÉSZETEK PALOTÁJA

1095 BUDAPEST, KOMOR MARCELL U. 1.

XIV. KERÜLET

TERC SZAKKÖNYVESBOLT

1149 BUDAPEST, PILLANGÓ PARK 9.

MIÉRT „POLITIZÁL” MA A KULTÚRA

Idén lesz 15 éve, hogy az OCTOGON pályára állt. Mielőtt megszületett volna, már évek óta futott a Népszabadság hasábjain egy napi frissességű építészeti-kritikai cikksorozat, amely – mindaddig szokatlan módon – az építészetet nem az akkor már évtizedek óta nálunk gyökeret vert, szovjetizált szemléletmód szerint ipari és műszaki jelenségként, hanem a lap kulturális rovatának cikkei közt, a színházkritikák, filmkritikák, művészeti kritikák, zene- és tánckritikák, vagyis a kultúra témakörében tárgyalta. A köztudatban így emelkedett vissza az építészet a kultúra szférájába, amit pár évre rá – szintén jelentős lobbimunkát kifejtve a cél érdekében – a Nemzeti Kulturális Alap addigra már létező kuratóriumai között helyet kapó építészeti kuratórium létrejötte is szentesített. Az, ami ma közhely – mármint, hogy az építészet a kultúra egyik megjelenési formája – húsz évvel ezelőtt a legkevésbé sem volt magától értetődő. Az OCTOGON is, immáron lassan tizenöt esztendeje annak szellemében nyúl az építészet és a formatervezés témájához, hogy annak tárgyiasult eredményeit az emberi alkotószellem, a kultúra jelenségeiként értelmezze.

Napjainkban tele a net a színtársulatot vezető színházrendező, Schilling Árpád nagyhatalmú publicisztikájával, amelyben igyekeznek fölírni a kultúra őreit, a társadalmi folyamatokért elkötelezett felelősséget viselő értelmiségieket, s őket közös ügyeink nyílt kibeszélésére, vagyis politizálásra szólítja fel. És éppen így, a Hallgatói Hálózat huszonevései is apátiába, sunnyogó óvatosságba fordult diáktársaikat készítik arra, hogy igenis ne finnyáskodjanak, vegyék végre kezükbe az életüket, s kezdjenek el politizálni – a fogalom eredeti (politika – a polisz életének dolgai) értelmében. Kortárs festők, szobrászok, médiaművészek majd’ ötezres közössége forrong naponta egy internetes csoportban, s az embertelenarcú MMA-val szemben nyílt közpolitikai állásfoglalást téve egy önálló szakmai szervezet alapjait rakja le. Miért mindez? Miért kezdenek el a szűk szakmai határokon túllendülve általános társadalmi kérdésekkel, közpolitikai ügyekkel foglalkozni festők, színészek, egyetemi hallgatók, szobrászok, rendezők? A válasz egyszerű. Mert a nagypolitika, ahogy a hároméves kortól kötelezővé tett óvodai beiratkozással, az oktatási reformként becézett tilalomrendszerral, a hittan bevezetésével, az élettársi kapcsolatok ügyében gyakorolt merev és ideologikus álláspontjával a lakásajtók belső ol-

dalának családi szférájába is benyomulni igyekeznek, éppen úgy formál jogot magának arra is, hogy az euroatlanti demokráciák között példátlan módon – akárha Fehéroroszország vagy Azerbajdzsán lenne – a kultúra, a művészet terrénumára is betegye a lábát. Nem a kultúra szereplői terpeszkednek túl tehát hivatásuk határain, hanem ők tapasztalták keserűen, hogy saját területük egy szép napon a pöre hatalomvágy vezette arrogáns politika bekebelezésének vált áldozatul. Az, hogy ma a kultúra őrei „politizálásra” biztatják egymást, nem pusztán passzió, borzas hajú ellenzékieskedés, zavaros fejűek hőbörgése, hanem a társadalom immunrendszerének normális működése. E normális működést persze a közszolgálati néven futó pártmédia módszeres agyonhallgatással, egyoldalú tállalással, a megfélemlítés révén stréber öncenzúrát, vagy éppen direkt cenzúrát, kimaszkolást, letiltást napi szinten gyakorló technikáival igyekeznek a hatalom logikája szerinti korlátok közé szorítani. Vices igyekezet ez 2013-ban, amikor a közelmúlt hazai történelme megmutatta, milyen megvetés járt az előző rendszer cenzorainak, s amikor minden ilyen mai kísérlet az internet nyilvánossága révén könnyedén válhat széles körben ismertté. A „politikától”, vagyis a magunk dolgainak saját kezünkben való intézésétől arisztokratikusan elfordulók mind szélesebb körei ismerik föl, hogy a közügyekkel való foglalkozást szándékosan defetiszizáló, a társadalmi intézményrendszerekbe vetett bizalmat módszeresen erodáló hatalmi praktikák mégsem értük vannak, ahogy nemrég még elhitték, hanem ellenük. Ezért van, hogy ma grafikusművészek, befürtött színészek, meseírók, messzi földön megbecsült filmkészítők nyitják ki a szájukat végre, és szólnak bele abba, ami a köz társaságának ügye és feladata, vagyis a legszemélyesebben a sajátjuk.

Bojár Iván András

OCTOGON

ARCHITECTURE & DESIGN

KIADJA – PUBLISHER

© **Vertigo PUBLISHING Kft.**
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-1) 336-0728,
(+36-1) 336-0729,
(+36-30) 510-8888
Fax: (+36-1) 316-3546
E-mail: szerkesztoseg@octogon.hu,
info@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG
EDITORIAL OFFICE

Főszerkesztő – Editor-in-Chief
Bojár Iván András
(ivan.bojar@octogon.hu)

Szerkesztő – Editor
Kadlót Nikolett
(nikolett.kadlot@octogon.hu)
Martinkó József
(jozsef.martinko@octogon.hu)

OCTOGONOnline szerkesztő
– Editor OCTOGONOnline
Katona Sándor
(sandor.katona@octogon.hu)

Rovatszerkesztő – Editor
Bojár Iván András, Farsang Barbara,
Kiss Ida, Magyar Kornélia, Molnár Szilvia
(szerkesztoseg@octogon.hu)

Állandó munkatársak – Correspondents
Csikós Gábor, Farkas Orsolya,
Kovács Péter, Petrik Rita,
Szépvölgyi Viktória,
Tanai Csilla, Vadas József

Külföldi levelezők
– Foreign correspondents
Bansar Mohamed (Casablanca)
Biró Andrea (Barcelona)
Kay Szakall von Losonc (Basel)
Mező Viola (Hollandia)
Nyáry Erika (Spanyolország)
Ozoli Ágnes (Ausztria)

Média és kommunikációs szervező
– Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

Grafikai terv – Graphic design
Fehér Angéla
(grafikus@octogon.hu,
grafikus.octogon@gmail.com)

Előfizetés, terjesztés
– Subscription manager
Szilágyi Dorottya
(elofizetes@octogon.hu)

Kiemelt Ügyfélkapcsolat Menedzser
– Key Account Manager
Várszegi Csilla
(csilla.varszegi@octogon.hu)

Hirdetésfelvétel – Advertising Sales
hirdetes@octogon.hu
info@octogon.hu

Fotó-előkészítés, CTP, nyomás és kötés
– Printed by
Mester Nyomda
Felelős vezető: Anderle Lambert

ISSN 1418–5229

Terjesztés – Distributed by
Magyarország: **Lapker Rt.**
Románia, Szerbia, Szlovákia:
Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
és alternatív terjesztőhelyek
(lásd 7. oldal)
A hirdetések tartalmáért
szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.
Lapunkat rendszeresen szemlézi:

»OBSERVER«
BUDAPEST MÉDIACICZELŐ KFT.

Lapunk megjelenését a

nka
Nemzeti Kulturális Alap
támogatja.

Idis Turato: Nyaraló Abbáziában
Fotó: Ivan Dorotić

2013/1

KÜLFÖLD

- 12 Gaschler-Gyeviki Nóra:** Múzeumi aniz a nagyvilágból – Parrish Art Museum – **Herzog & de Meuron**;
Louvre-Lens – **SANAA**;
Astrup Fearnley Museet – **Renzo Piano**;
Eli and Edythe Broad Art Museum – **Zaha Hadid, Patrik Schumacher**
- 22 Matúz Melinda:** Fészek és barlang – Nyaraló Abbáziában – **Idis Turato**

ITTHON

- 27 Martinkó József:** Pőrén – Közösségi szauna Délegyházán – **H3T Architekti**
- 29 Vekerdy Tamás:** Mit érnek a dogmák? – Új Waldorf-iskola Pilisszentlászlón – **Valkai Csaba**
- 32 Szentirmai Tamás:** Redukált hagyományok – A szandaszőlősi református közösség új otthona – **Sajtos Gábor**
- 34 Halácsi Katalin:** Hegy a lelke – A Szent-Györgyi Albert Agóra kulturális és tudományos kutatóközpont épülete – **Báger András, Helmle Csaba**
- 40 Garai Péter:** Ránctelvarrás – Megújult a Pólus Center – **Bach Péter, Kisgergely Csaba**
- 45 KKK**
- 47 Ecodesign – Burián Gergő, Paulinyi Gergely DLA:**
Környezettudatos szemlélet a magyarországi építészeti tervpályázatokban
- 50 Ten years after – Molnár Szilvia** rovata: Under Construction – Erzsébetváros, Kéthly Anna tér
- 52 Index**
- 53 Szeretem Budapestet – Bojár Iván András** rovata
- 54 Csikós Gábor:** Találkozunk az óra alatt – Kiállítás és kerekasztal a Széll Kálmán tér megújításának tervpályázatáról
- 58 Vízükör – Farkas Orsolya, Tanai Csilla:** A sokszínű Rudas –
Megújul végre a déli szárny – **nirmana Építésziroda Kft.**
- 60 Kert – Vincze Tamás:** Vertikális kert a város felett – A világ legnagyobb lugasa Svájcól
- 61 Min dolgozik? – Farsang Barbara** rovata
Kroki Stúdió, Art1st Design Stúdió, B5 Építéstudió Kft.

DESIGN

- 68 Petrik Rita:** Alice az Andazban – Andaz Amsterdam Prinsengracht – **Marcel Wanders**
- 72 Dalos Emma:** Divat és design egy helyen – Mirage Fashion Hotel igényes kozmopolitáknak – **Ama Design; Lamro Kft.**
- 77 Szépvölgyi Viktória:** „Éljenek a kommunisták, És a nemzetköziség!”
– ISKOLA a VI. kerületben – **F. Kovács Attila és Megyesi Zsuzsa**
- 82 Hajdú Lili:** New York utcáin – KNRDY American Steakhouse & Bar – **Sütő Kata, Sütő László**
- 87 Réz Lola:** Amerikából jöttem – Prime Steak & Wine – **Ficzere Anett, Muzsai István**
- 89 Portfólió** – Szigorú kézművesség – **Martin Zampach**-hal, a Colab tervezőjével **Mező Viola** beszélgetett
- 91 Vadas József:** Fordulatra várva – Bútor design 2013, Köln
- 96 Bojár Iván András:** Mágia – Egy hagyomány megújítása Kordvitro módra
- 98 Trafik**

POZSONYI KIFLI

A Nice Architects (Tomáš Žáček, Soňa Pohlová, Igor Žáček + 2ka landscape architects) nyerte azt a pályázatot, amit Pozsony egyik legújabb fejlesztéseként, az Óvárrostól északra elterülő Búdková utcában leégett koncert-helyszín, az Amfiteátrum helyére építenek fel. Az 52 000 négyzetméteres Parkhill végeredményben a Horský park szélén található, ami a szlovák főváros legnagyobb zöld területe. Éppen ezért a tervezők számára egyfajta ligetes, szabálytalan beépítés volt a célravezető.

martinko

www.octogon.hu

VÁR 25

A Várkert Bazár rekonstrukciós pályázatával párhuzamosan, a közbeszerzési kiírás értelmében elkészült a vár 25 éves fejlesztési tervének M1:1000 méretarányú beépítési makettje. A Potzner Ferenc vezette KÖZTI műterem által megbízott Limes model (Csizmazia Géza és Rácz Róbert) két forrást dolgozott fel és gondolt tovább. Egyfelől rendelkezésükre álltak a KÖZTI-ben évek óta készülő koncepciótervek, másfelől a ZOA (Onodi András) építésziroda készített 3D-s látványterveket a Várhegy bizonyos beépítési nézeteiről. Végül ezeket a részleteket eggyé komponálva született meg a makett, ami a nagyközönség számára is átélhetővé, véleményezhetővé teszi a következő évtizedekre tervezett fejlesztéseket.

mj

www.octogon.hu

KERÁMIA TETŐCSERÉP KÖZÉPÜLETEINKEN

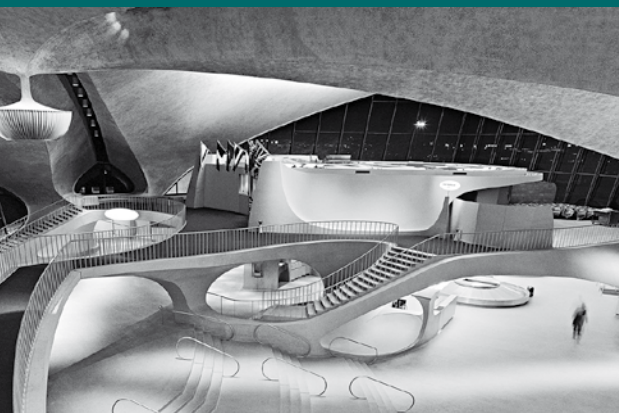
Hozzuk tető alá! címmel kétfordulós pályázatot ír ki a Creaton. A megmérettetésen részt vehet minden tervező, aki a gyártó termékeivel tervezett és megvalósított meg középületet. Az összdíjazás egymillió forint. Az első fordulóban olyan tervezés alatt álló épületek vehetnek részt, amelyek magas színvonalon mutatják be a megvalósulás előtt lévő épületek tervein a változatos felhasználási lehetőségeket az egyszerűtől a bonyolultig. A második fordulóban olyan megvalósult épületek vehetnek részt, amik 2012. január 1-je és 2013. november 8. között használatba vételi engedélyt kaptak vagy kapnak. „Különleges megoldások” jelige alatt a zsűri min-két fordulóban külön díjazhatja a tervezők érdekesnek, tanulságosnak, példamutató-nak ítélt megoldásait. Mindkét forduló bírálóbizottságában helyet kap Marosi Miklós, Ybl Miklós- és Pro Architectura-díjas építész,

az MMA rendes tagja, aki a zsűri elnöki tisztjét is betölti; Földes László, Ybl-díjas építész, UIA Council tag; Dr. Fülöp Zsuzsanna, okl. építészmérnök, okl. épületszigetelő szakmérnök, egyetemi docens, valamint Kelemen Sándor, építészmérnök, a Creaton Hungary Kft. szaktanácsadója. Az első forduló leadási határideje 2013. április 30. 24.00, míg a második forduló, 2013. november 12. 24.00. Pályázatok feltölthetőek a www.akcio.creaton.hu/palyazat weboldalra. A pályázattal kapcsolatos további információ a (23) 611-028 telefonszámon, ill. az info@buildmarketing.hu címen kérhető. Tervezői CD igénylése Archicadhez az info@creaton.hu e-mail címen történhet. A pályázóknak sok sikert kívánunk! (x)

www.creaton.hu

GYÁSZ

Január közepén, detroiti otthonában elhunyt Balthazar Korab (Korab Boldizsár) építész, építészeti fotográfus. A nyolcvanhét éves művész legfontosabb alkotói periódusa az ötvenes és hetvenes évek közé esett. 1949-ben még építészhallgatóként emigrált Párizsba, ahol folytatta tanulmányait. Az ötvenes évek közepén Le Corbusier stúdiójában is megfordult, de 1955-ben átköltözött az USA-ba. Itt Eero Saarinen alkalmazta modell- és épületfotósként, így első átütő sikerű publikációja is

ehhez az irodához, pontosabban a Kennedy repülőtér makett-fotóihoz kötődik. Fotósként dolgozott Frank Lloyd Wright, Mies van der Rohe, Louis Henry Sullivan, Louis Kahn, Eero Saarinen, Frank Gehry, Marcel Breuer, I.M. Pei, és César Pelli épületeinek dokumentálásán is. Fekete-fehér épületfotóin a geometria költészetté vált.

Yorick

www.octogon.hu

KAMUFLÁZS

Emberi kaméleonként olvadnak az épített környezetbe Bakonyi Bence fotográfus alanyai. *Transform* című sorozatában – ami a kínai Liu Bolin és Desiree Palmen fotóinak világát gondolja újra – a portré és a vizuális környezet határai lebomlanak. Az emberi test és sziluett álcázása, a test kamuflázs jellegű megjelenítése egyfajta tárgyiasítás is, a személyiség feloldására tett kísérlet.

Em Ji

www.octogon.hu

A KALINYINGRÁD-PARADIGMA

Világ bajnoki mérkőzések megrendezésére is alkalmas, 45 000-es stadion épülhet 2018-ra a 432 000-es Kalinyingrádban. A „hétköznapi” használatban 25 000-esre csökkenthető, befedhető épület koncerthelyszíneként is funkcionál felépítése után. Az egykori teuton lovagok székhelye, majd Königsberg néven Kelet-Poroszország fővárosa, ami jelenleg az Orosz Föderáció részeként egy EU-államok közé ékelt exklávé, a Pregolya folyó torkolatában, az Oktyabrszkij-szigeten egy 220 hektáros fejlesztés részeként fog hozzá a beruházáshoz.

Lenin

www.octogon.hu

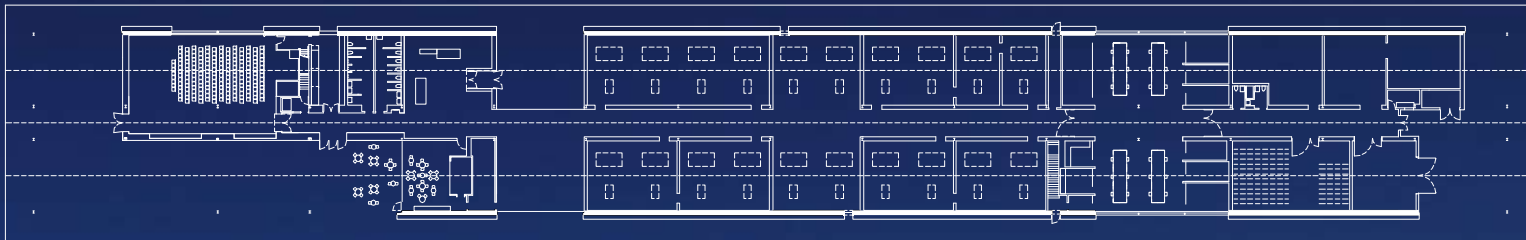
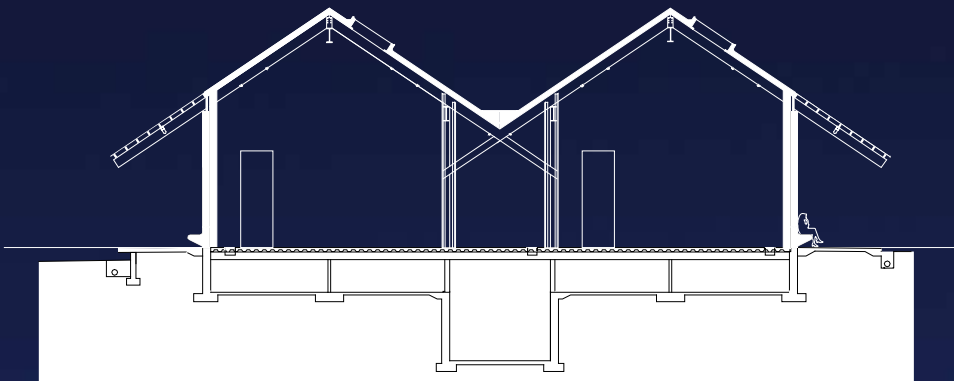

MÚZEUMI ANZIX A NAGYVILÁGBÓL

Szöveg:
**Gaschler-Gyeviki
Nóra**

VALÓSZÍNŰLEG A VÉLETLEN JÁTÉKA UGYAN, MÉGSEM MEHETTÜNK EL SZÓ NÉLKÜL AZON TÉNY MELLETT, HOGY AZ ELMŰLT ÉV UTOLSÓ NAPJAIBAN NÉGY NAGYSZERŰ ÉPÍTÉS NÉGY KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZETI MÚZEUMÁT NYITOTTÁK MEG. KITÜNTETETT PILLANAT, AMI TALÁN A BUDAPESTI MÚZEUMI NEGYED TERVEZÉSÉVEL KAPCSOLATBAN SEM MINDEN TANULSÁG NÉLKÜL VALÓ.

Falusi formák idézete – Fotó: Matthu Placek

Építész:
**Herzog & de
Meuron**

Parrish Art Museum

Nyílegyenesen, sallangok nélkül, tiszta logikával mutat utat az új Parrish Art Museum Water Mill falu (Long Island) határában. Miközben a Herzog & de Meuron iroda által tervezett épület ezt a határozott irányt képviseli mind tájolásában, mind a helyi hagyományokhoz visszanyúló, egyszerű építészeti és kertészeti kialakításban, észrevétlenül az intézmény hosszú távú múzeumkonceptiójának szimbolikus keretévé válik. A gyűjtemény története a 19. századig nyúlik vissza. Alapítója Samuel Longstreth Parrish, aki sikeres ügyvédként kezdett itáliai reneszánsz műtárgyak gyűjtésébe, majd gyorsan gyarapodó kollekcója számára 1897-ben szülővárosában, Southamptonban építtetett múzeumot. Az első kiállítóter tágas, egyszerű, fából épített csarnok volt, melyet 1905-ben egy koncertteremmel, kilenc évvel később pedig az utcára merőleges szárnyal egészítették ki. Míg Parrish halála, és a harmincas évek gazdasági válsága lassította a múzeum körüli fejlesztéseket, azok új lendületet kaptak az ötvenes években. Ekkor került Mrs Robert Malcolm Littlejohn a múzeumi tanács élére, aki energikus, elkötelezett elnöként küzdött a létesítmény felélesztéséért.

A változások egyik fontos lépéseként a kiállítóhely szerepet vállalt az oktatásban, másrészt – koncepcionális megújulásként – a letűnt korok reneszánsz műveinek gyűjtése

Pihenőpad az eresz árnyékában – Fotó: Herzog & de Meuron

mellett a kortárs amerikai, különösen a Long Island-i East Enden élő művészek alkotásainak bemutatása került a fókuszba. Ez alapozta meg az amerikai festők műveinek mára egyedülálló kollekcóját. A nyolcvanas évek közepére vált egyértelművé, hogy a gyűj-

temény kinőtte eredeti otthonát. 2005-ben a múzeum Water Millben (New York állam) telket vásárolt, és a nemzetközileg elismert Herzog & de Meuron párost kérte fel egy teljesen új, korszerű, megfelelő méretű épület tervezésére.

Az építészeti koncepció kialakításában éppúgy nagy szerepet játszott a táj egyszerű, természetes szépsége, mint gazdag művészi hagyatéka. A Reed Hilderbrand Associates által tervezett kert is a helyi pázsitféléből és vadvirágokból álló rét kialakításával. Az új múzeum megformálásakor az építészek az East End-i műtermek arányaiból, egyszerű metszetéből, a tetőablakok jellegzetes elhelyezéséből indultak ki, s a ház pozicionálása is az északi bevilágítók kiosztásának egyenes következménye. Ebből a kelet-nyugati tájolásból, és az épületnek a telken belüli esetleges, átlós kapcsolódásából eredően a múzeum perspektivikus látványa folyamatos, drámai módon változik, ami tovább hangsúlyozza különleges, mégis egyszerű arányait.

Az alaprajz az ideális funkcionális elrendezés közvetlen alkalmazásából adódik. Két végletegig leegyszerűsített, hosszú, egymásba metsző szárny között húzódik a gerincként megjelenő központi közlekedő sáv, a szárnyakat a nagy túlnyújtással formált tető alatt tornácok szegélyezik. Egy tíz kiállítóteremből álló helyiségcsoport határozza meg a múzeum magját, a termék mérete és arányai könnyen az igényekhez alakíthatók a válaszfalnak az adott szerkezeti modulhálón belül történő átrendezésével. Egy csaknem 100 m²-es bejárati terasz fogadja a múzeumba érkezőket, innen az előcsarnok galériáján át nyílik kilátás a mögötte elterülő tájra. A recepció tere mellett helyezkedik el a múzeumbolt és a kávézó. Ettől nyugatra az öltözők, tanterem, multifunkciós csarnok, illetve egy 557 m²-es terasz található. Az ad-

Párhuzamosok találkozása – Fotó: Matthu Placek

minisztrációs irodák, tárgyalók és az alkalmazottak előtere a galériáktól keletre, mögöttük a műtárgyraktár, illetve egyéb kiszolgáló funkciók helyiségei kaptak helyet.

Pillérek, gerendák és tartók rendezett sora határozza meg az épület gerincét, tömegét. Az anyaghasználat közvetlenül a helyi építési módszerekhez nyúlik vissza, könnyen elérhető anyagokat alkalmaz. A helyszíni öntött betonfalak karakteresen jelölik ki az épület formáját, ám nagyszabású megjelenésüket lágyítja a hosszirányban, folyamatos vonalként elhelyezett pad, ami emellett lehetőséget ad a látogatóknak, hogy üldögélés közben a környező tájban gyönyörködjenek. Az egyszerű épület dinamikusan változó látványát a beton falakba illesztett nagy üvegfelületek, illetve az általuk nyújtott be-, ki- és átlátások fokozzák.

Építészeti:

Herzog & de Meuron

Építész tervezők:

Jacques Herzog, Pierre de Meuron, Ascan Mergenthaler

Kertépítészeti:

Reed Hilderbrand Landscape Architecture, Watertown, MA, USA

Kivitelezés:

2010. július - 2012. november

Épület alapterülete:

3 195 m², csaknem duplája az eredeti múzeumnak

Telekterület:

55 800 m²

Épület hossza/szélessége/magassága:

187,45 m; 29 m; 9,75 m

Ki-, be- és átlátások – Fotó: Herzog & de Meuron

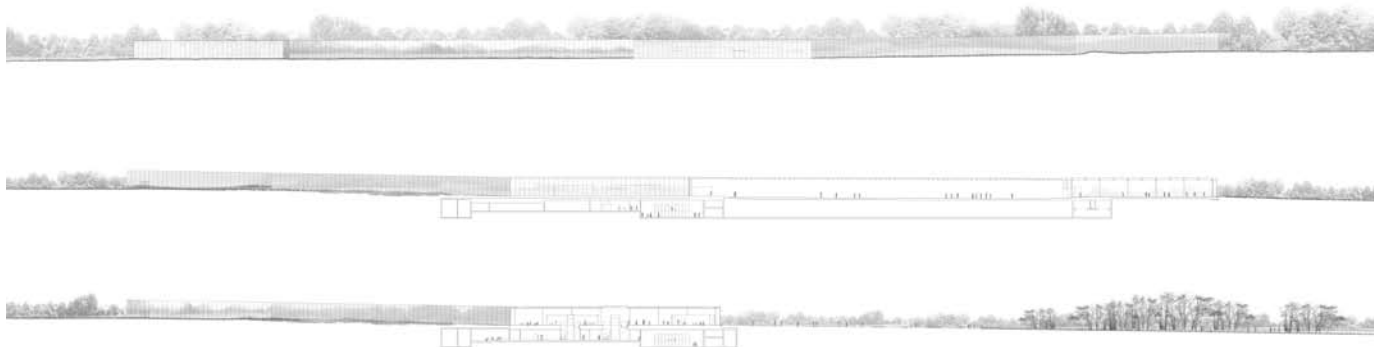
Hagyományos térarányok, letisztult elegancia – Fotó: Matthu Placek

Louvre-Lens

Építész:
SANAA

Elhagyott bányá, növekvő munkanélküliség, haldokló iparváros Franciaországban. Kinek jutna eszébe ide helyezni az egyik leg híresebb múzeum, a párizsi Louvre társ galériáját? S melyik városi vezetés látná meg az utolsó reménysugarat éppen egy kulturális létesítmény felépítésében, anyagi támogatásában és fenntartásában? Pedig ez történt Lens esetében, amikor a település 2004-ben jelentkezett a Louvre által új helyszín keresésére kiírt pályázatra. A végső

döntés, amely egy rozsdáövezet, a felhagyott szénfejtés mellett szólt, jól illusztrálja az anyaintézménynek az ipari múlt gazdagságának megőrzésére irányuló törekvéseit, egyben a város erőfeszítését is, mely a kulturális turizmus segítségével próbál kilábalni az évtizedek óta tartó recesszióból.

A 2006-os nemzetközi pályázaton aratott győzelem után a terveket a SANAA iroda Pritzker-díjas építészei, Kazuyo Sejima és Ryue Nishizawa készítették el a New York-i

Imrey Culbert műteremmel, Catherine Mosbach tájépítésszel, és a kiállítás installációját megálmodó Studio Adrien Gardère-rel együttműködésben. A Louvre-Lens telkét egy 20 hektáros, műveletlen földön, az egykori szénbánya területén alakították ki, amely a 19. században a város felvirágzásához, 1960-as bezárása óta pedig a hanyatláshoz járult hozzá. Az ezredfordulóra a területet újra visszahódította a természet, ám ma a múzeum megnyitásától

Főszerepben a műalkotások – Fotó: Iwan Baan

Táj és kultúra tükröződései, Louvre-Lens, Lens, Franciaország – Fotó: Hisau Suzuki

évi ötszáz ezres látogatószámot, a revitalizációtól a posztindusztriális város feléledését várják.

A SANAA japán építészei nem akartak valami robusztusan uralkodó erődféleséget létrehozni, ehelyett olyan alacsony, könnyed szerkezet mellett döntöttek, amely nélkül simul a tájba, hogy azt elnyomná jelenlétével. A kompozíció öt, fémből és üvegből épített tömegeből áll össze, az enyhén ívelt oldalú nagy négyzet, és a négy téglalap alakú terem sarkain találkozik. A tömegformálás távoli utalás a Louvre-palota laposan elterülő szárnyaira, de a tervezők a folyón lágyan összekapcsolódó hajók képét is fel akarták idézni.

A 28 000 m²-nyi területet magába foglaló komplexum mintegy 360 m-en terül el a transzparens üveghomlokzattal készült központi előtérrel az épület távoli másik végéig. A bejárattól keletre található termek – az Üveg-

pavilon és a Grande Galerie – elsősorban a Louvre gyűjteményeinek adnak otthont. A fogadótérrel nyugatra helyezkedik el az időszaki kiállítások terme, és a La Scène, egy tágas, korszerű előadó, melynek programjai közvetlenül kapcsolódnak a kiállítások tematikájához. A múzeumhoz tartozik még egy hatalmas, láthatatlan, kétszintes tér, melyen a felszín alá rejtve. Ezt a közönséget kiszolgáló funkciók, illetve a múzeum raktározási és logisztikai feladatai töltik meg. Két független épületben kapott helyet az adminisztráció és az étterem, így teremtve kapcsolatot a múzeum, a park és a város között.

A szálciszított alumínium homlokzatokon visszatükröződik a park látványa, folytonosságot biztosítva a múzeum épülete és a környező táj között, összemosva a természet és az emberi alkotás határait. A tető helyenként üvegfedést kapott, tökéletesen használva

ki a természetes fényt a kiállítóterek, alkotások megvilágítására, ugyanakkor kipillantást engedve az ég felé. A természetes fény szabályozását a tetőn elhelyezett rejtett szerkezet, és a mennyezetet alkotó belső árnyékolók segítségével oldották meg. A mennyezet felülete – mintegy a boltozatok idézeteként – a különböző fényviszonyok érzékeny visszatükrözésével reagál az évszakok, napszakok és kiállítások változásaira. A csiszolt alumínium és üveghomlokzatok légies könnyedsége, az elmosódott tükröződések a Louvre-Lens ars poeticájának szimbólumaként értelmezhetők: rávilágítanak, hogyan kérdőjelezzük meg az érzékszerveink által tapasztaltakat, és miként tekintünk friss szemmel a művészetre.

Anyagtalan atmoszféra – Fotó: Hisau Suzuki

Építészlet:

SANAA (Kazuyo Sejima és Ryue Nishizawa)

Galéria terve:

Imrey Culbert (Célia Imrey, Tim Culbert)

Kiállítási installációk:

Studio Adrien Gardère

Tájépítészlet:

Mosbach Paysagistes (Catherine Mosbach)

Beruházási költség:

150 millió Euro

Kortárs párbeszéd a tájjal – Fotó: Hisau Suzuki

Astrup Fearnley Museet

Miközben londoni toronyházának átadását ünnepli a világ, tavaly szeptemberben megnyitották Renzo Piano új múzeumépületét a norvég főváros, Oslo rehabilitálás alatt álló egykori ipari és raktározónájában. A kitért szárnyú madárra, szárnyashajótestekre egyaránt emlékeztető épületepár a 225 hektáros Fjord City negyedben, az úgynevezett Tjuvholmen-szigeten áll. „A fehér dobozok megőlik a művészetet.” – találta a mester mondani a megnyitón. „Egy művészetnek szentelt épület nem lehet visszahúzódó vagy semleges.” – tette hozzá. Kritikáját természetesen illik némi távolságtartással kezelni. Hiszen a belső terek itt is tiszta, fénnel töl-

tött, fehér semleges keretként várják a kiállított tárgyakat. Egy januári *Élet és Irodalom* hasábjain nagyszerű összefoglalást ad Oslo múzeumfejlesztési dilemmáiról Ébli Gábor művészettörténész. Noha Ébli némi kritikával említi a névadó hajómágnások által 1939-ben létrehozott művészeti alapítvány például Jeff Koonsra, vagyis sztárokra fókuszáló beszerzési stratégiáját, ugyanakkor az épülettel kapcsolatban elismerően jegyzi meg, hogy Piano épülete nagyszerűen bánik a parti sáv természeti adottságaival, s hasonló landmark ikonként funkcionálhat, mint a Snøhetta iroda 2007-es Oslói Operaháza.

mj

Építész: _____
Renzo Piano
Fotó: _____
Nic Lehoux

Építészet: _____
Renzo Piano Building Workshop
Bekerülési költség: _____
90 millió euró
Hasznos alapterület: _____
7000 m²

A két épületszárny közötti csatorna közvetlen kapcsolatot teremt a vízzel

Az új múzeum az ún. Fjord City rehabilitációs területen, részben egy mesterséges szigeten épült fel

Megfelelő szögben érkezik a fény a múzeumi térbe a tető hasítékain keresztül

Eli and Edythe Broad Art Museum

Építész:

Zaha Hadid,
Patrik
Schumacher

Fotó:

Paul Warchol

Az Eli and Edythe Broad Art Museum építéstörténete egyáltalán nem nevezhető zökkenőmentesnek – mint azt már lassan megszokhatjuk az első Pritzker-díjas építészről, Zaha Hadid munkáinál (az eredetileg betervezett költségek jelentős ugrása okozott gondot a Londoni Olimpia úszócsarnok, a glasgow-i közlekedési múzeum, vagy az Architecture Foundation épülete esetén is). A Michigan State University cam-

pusának területén az egyetem mára gazdag műgyűjtővé vált két egykori diákja, Eli és Edythe Broad kívánt kiállítóhelyet építeni, hálájuk egyfajta jeleként. A 2007-ben kiírt pályázat utolsó körében Hadid koncepciója többek között olyan nagynevű vetélytársakat győzött le, mint a Coop Himmelb(l)au vagy a Morphosis. Akkor még úgy volt, hogy a kivitelezés 2008-ban kezdődik és 2010-ben ér véget, ám a pénzügyi feszültségeken

túl további nehézséget okozott vállalkozót találni a bonyolult szerkezet kivitelezéséhez. A buktatók és csúszások után a múzeumot 2012-ben adták át a nagyközönségnek.

A Michigan State University területének északi peremén elhelyezett épület kialakítására nagy hatással volt a telket határoló és átszelő közlekedési útvonalak sokasága. A Grand River Avenue északi oldalán zajló pezsgő utcai élet, és a déli oldalán húzódó egyetemi terület történelmi magja között utak és vizuális kapcsolódások egész hálózata alakult ki, amelyek egy része a meglévő gyalogösvények rendszerébe illeszkedik, míg mások a város és a campus közötti utat rövidítik le.

A tervezők ezekből a közlekedési vonalakkal és vizuális kapcsolatokból generáltak kétdimenziós síkokat, majd a síkok harmadik dimenziós térré történő hajtogatása adta meg a múzeum formai kompozícióját. Az enteriőrben így kialakított belső táj az embereket közelebb hozza egymáshoz, összefűli a különböző útvonalakat, melyeket követve a látogatók keresztül- vagy körüljárják a helyszínt. Az eltérő geometriák összekapcsolása által kialakított térsorok a csatlakozások, szomszédos termek érintkezésének számtalan változatát kínálják, rengeteg különböző interpretációt téve lehetővé az egyes kiállítások megtervezésekor.

A helyszín tájképének, topográfiájának és közlekedési irányainak részletes vizsgálata, illetve kutatása nyújt segítséget abban, hogy feltérképezzük és megértsük a lényeges kapcsolódási vonalakat. Ezen erővonalak felhasználásával a múzeum építészeti kialakítása nyers, kissé teatrális, mégis hiteles módon illeszkedik a körülötte elterülő egyetemi negyed kontextusába, rendkívül erős kapcsolatot ápolva környezetével.

A – szó szerint „szédületes” látványt nyújtó – Broad Art Museum éles, határozott irányokat kijelölő tömegként jelenik meg, a homlokzat harmonikaszerű berakásai a környező táj topográfiai és közlekedési jellemzőire rimelnek. A külső burkolat ezeket a különböző irányokat és tájolásokat tükrözi – így ad az épületnek egy folytonosan változó megjelenést, amely hívogat, felkelti az érdeklődést, ám teljesen sosem tárja fel a belső tartalmat. Ez a ravasz nyitottság hangsúlyozza a múzeum kulturális súlypontként betöltött szerepét a közösség életében.

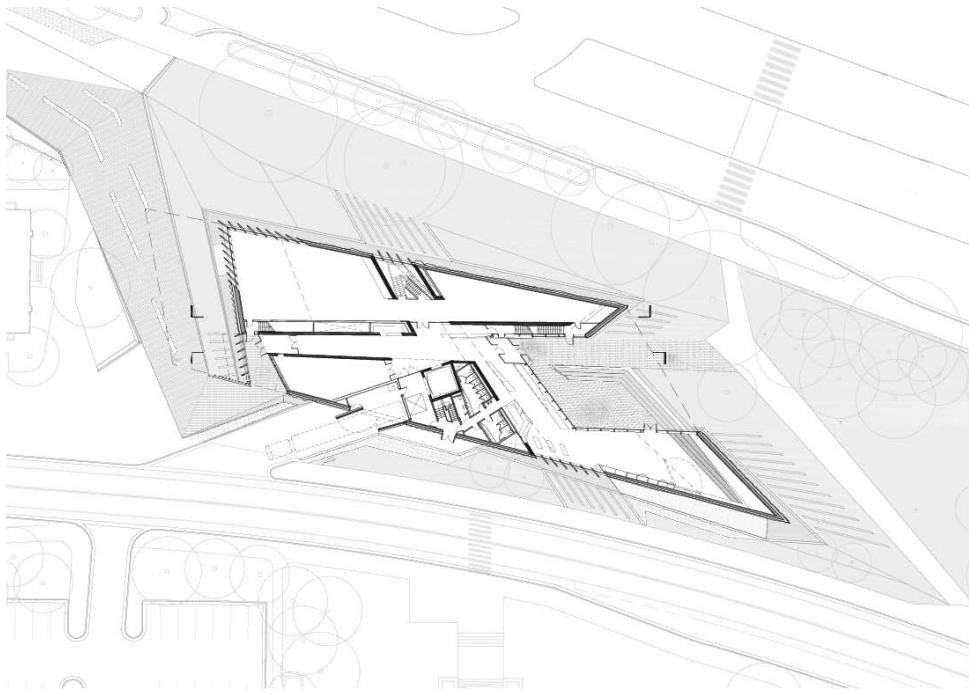

Múzeumokról további fotók:
www.octogon.hu/muzeumok

Kulturális dominancia

Építészet:

Zaha Hadid Architects

Környezettervezés:

**Max Fordham (London, UK),
Peter Basso (Michigan, USA)**

Terület:

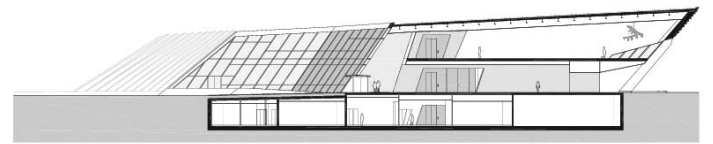
46 000 m²

Átadás:

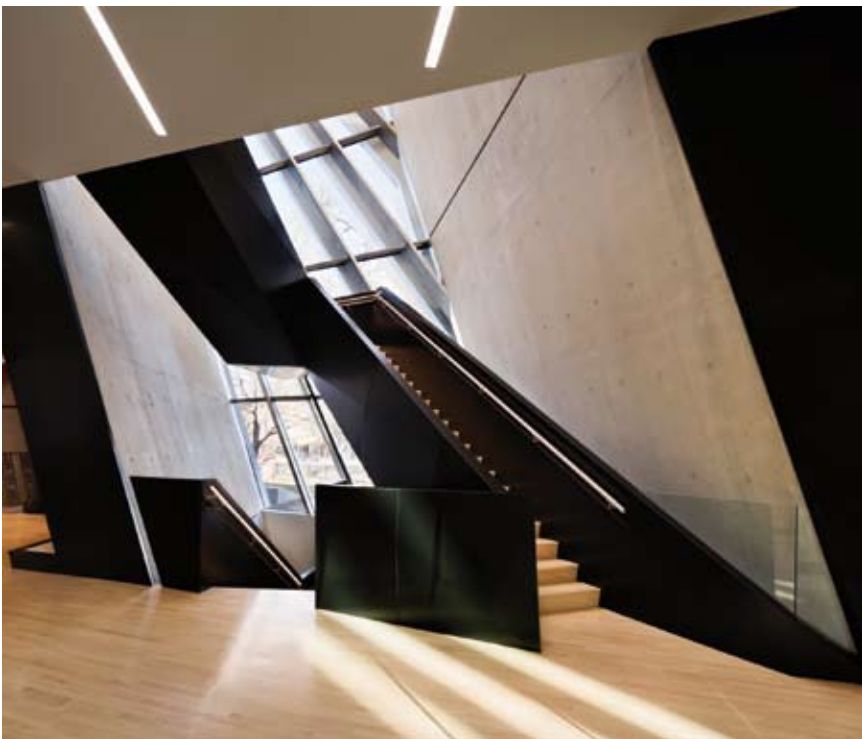
2012

Telekterület:

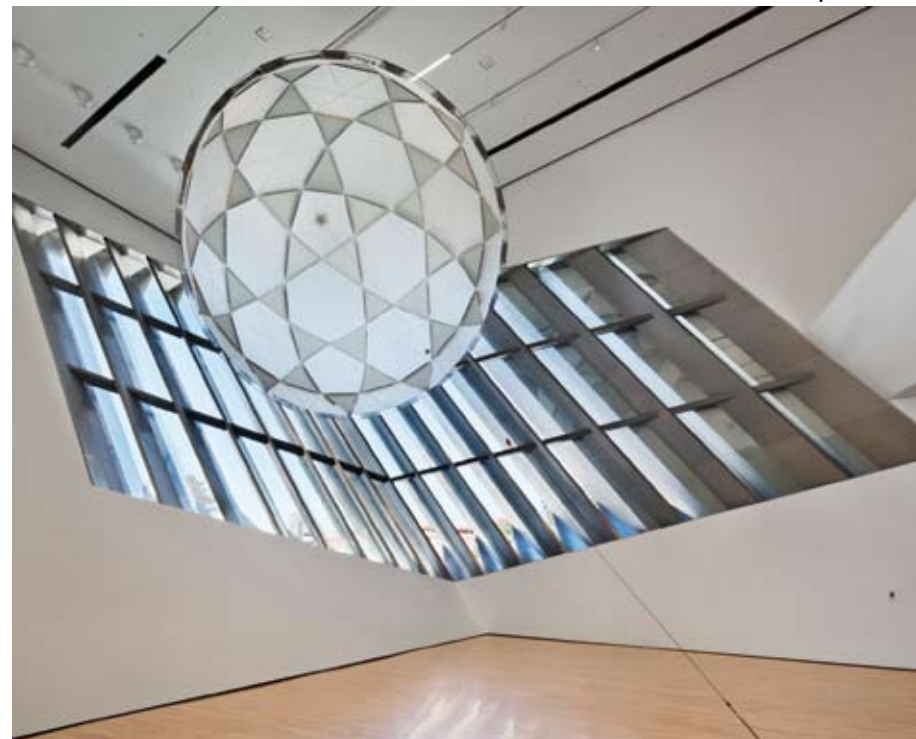
65 000 m²

Színek és síkok dinamizmusa

Kilátás a múzeum „tatjáról”

FÉSZEK ÉS BARLANG

Nyarló Abbáziában

OPATIJA – VAGYIS ABBÁZIA – MÉG MA IS ŐRZI XIX. SZÁZADI ELEGANCIÁJÁT. A MAGÁVAL RAGADÓ KVARNER-ÖBÖL SZIKLÁS PARTJÁN FEKVŐ VÁROSKA KÖZEL 150 ÉVE LETT AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA ARISZTOKRÁCIÁJÁNAK KÖZKEDVELT LUXUS NYARALÓHELYE. OPATIJA NÉPSZERŰSÉGE – KÜLÖNLEGES MIKROKLÍMÁJÁNAK ÉS ROMANTIKUS VILLÁKKAL TÚZDELT HEGYOLDALÁNAK KÖSZÖNHETŐEN – AZÓTA IS TÖRETLEN. A HORVÁT IDIS TURATO ÁLTAL TERVEZETT NYARALÓ OPATIJA HAGYOMÁNYOS VILLÁINA K ARCHITEKTÚRÁJÁTÓL SZÁNDÉKOSAN ELSZAKAD, UGYANAKKOR A KÖRNYÉK ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÉHEZ HŰ MARAD.

Szöveg: _____

Matúz Melinda

Építész: _____

Idis Turato

Fotó: _____

**Sandro Lendler,
Ivan Dorotić**

© Sandro Lendler

Az épület tudatosan nem illeszkedik épített környezetéhez – © Ivan Dorotić

MINDEKÖZBEN A KONZOLOS TÖMEG KÍVÜLRŐL MÉGIS EGYÉRTELMŰEN
DOMINÁL A TÁJ FELETT. AZ ÉPÜLET RENDKÍVÜL KEVÉS ÉPÍTÉSZETI ESZKÖZZEL
ÉR EL LÁTVÁNYOS ÉS VÉGTELENÜL KOMPLEX ÖSSZJÁTÁST.

A szoborszerű megformálás biztosítja a tájhoz való tökéletes idomulást – © Sandro Lendler

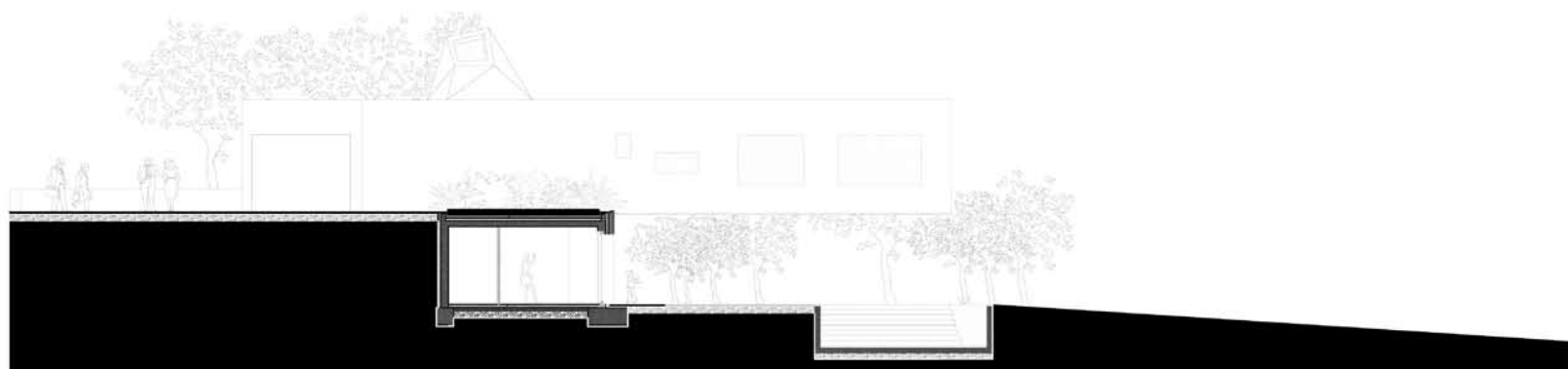

A nyílászárók kialakítása tovább emeli a konzolos tömeg eleganciáját – © Ivan Dorotić

Ez a ház a nyaralóműfaj kortárs reinterpretációja. Fészek és barlang. Alsó része a hagyományoknak megfelelően környezetébe illeszkedik, felső része meghökkentően és méltóságteljesen lebeg a felejthetetlen táj felett. Az építészeti koncepció és az épület megformálása is a fenti ellentmondásos kettősségen alapul, amely szerencsésen egy egészen sajátos építészeti minőség létrejöttét eredményezi. Az épület – akárcsak a többi villácska – egyrészt belesimul a tengerpart meredek lejtőjébe, másrészt konzolos felső tömegével felvállalja a környezetével való vizuális és formai konfrontációt. A hagyományostól eltérő tömegformálás fizikailag beleavatkozik a táj háborítatlan látványának feltárlásába. A felső tömeg könnyed és elegáns kialakítása azonban a figyelmet mégis a környezetre irányítja. A külső szemlélő számára a tömeg teljesen zárt és érintetlen marad. A környék házaira jellemző titokzatosságot a tervező ezzel éri el, nem az épület tájba olvasztásával.

Az épület homlokzatai csak ott nyílnak meg, ahol a táj látványát a használó számára már semmilyen külső tényező nem zavarhatja. A lakótér ablakai egyben ki is jelölik azt a tájrészletet, amelyet keretbe foglalnak. A tervező magabiztosan alakítja a tereket annak megfelelően, hogy céljait elérje. A ház megjelenése, és a látvány a házból állandóan fenntartja az odatartozás és a kívülállóság kettős érzését. A lakótér a lebegő külsőhöz viszonyítva elnagyolt, ez tovább erősíti a táj dominanciáját. Mindközben a konzolos tömeg kívülről mégis egyértelműen dominál a táj felett. Az épület rendkívül kevés építészeti eszközzel ér el látványos és végtelenül komplex összhatást.

A belső tér alapvetően – ahogyan az épület tömege is – két funkcionális egységre oszlik. A kívülről szoborszerű, enyhén kiforduló felső részben helyezkedik el a nappali, míg az alsó részen a hálószobák kapnak helyet. A tudatosan szétválasztott belső téri funkciókat a két tömeg szabálytalan csatlakozásánál kialakuló izgalmas lépcsőház köti össze. Ugyanakkor a szabálytalanság luxusát csak ebben a belső, összekötő részben enged meg magának a tervező. Ezentúl az épület funkcionális kialakítása egyszerű

A belső tér kialakítása a szemlélő figyelmét a lélegzetelállító tájra irányítja – © Sandro Lendler

és magától értetődő. A figyelem mindvégig töretlenül a külső látványra összpontosul. A terek és a funkciók csak a tájjal együttesen értelmezhetőek. A belsőépítészeti kialakítás – különösen a lakótér esetében – teljes egészében alá van rendelve a tájra összpontosuló figyelemnek. Erős a kontraszt a külső eleganciája, a táj szépsége, és a belső között. Kissé méltánytalannak tűnik, hogy a ház belső világa – meglehetően készakarva – nem kapott ugyanolyan figyelmet, mint az épület és táj közötti dialógus megkomponálása.

A mediterrán ház egyik esszenciáját képező, teljes értékű külső használati tér itt szokatlanul új formában jelenik meg. A figyelemreméltó, 17 méteres konzol alatt kialakuló külső használati terek teljesen nyitottak,

ugyanakkor otthonosak és intímek. A konzol árnyéka a napállástól függően vándorol, ennek köszönhetően a külső terek formája és minősége állandóan változik. Bármennyire is lenyűgöző ez a téralakítás, mégis felmerül kérdésként, hogy ez a külső tér az épület – tervező szerinti – szívének képező lakótérhez miért nem kapcsolódik. A kon-

zol alatt kialakuló tér azonban ennek ellenére a két tömeg egymáshoz való viszonyából adódóan minden pillanatban rejt valami újdonságot. Az épület rendhagyó megformálása, szoborszerű tömege tökéletes harmóniát teremt környezetével, mindezt egy egyszerű, de hatásos mérnöki szerkezet felhasználásával.

Építésiroda:

Turato Architecture

Munkatársak:

**Ana Staničić, Ida Križaj,
Ivan Arbanas**

A telek mérete:

1771 m²

Hasznos alapterület:

393,5 m²

Tervezés:

2010

Építés:

2012

GUSTO

í z e k • b o r o k • e m b e r e k

Ünnepi
receptek

Puglia
leporelló

A jövő bora

Thomas Riederer
a Kistücsökben

PŐRÉN

Közösségi szauna Délegyházán

Szöveg:

**Martinkó
József**

Építész:

H3T Architekti

Fotó:

**Böczén Árpád,
H3T Architekti**

FEBRUÁR DEREKÁN TAVON ÚSZÓ SZAUNÁT AVATTAK DÉLEGYHÁZÁN. A NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSSEN MEGVALÓSULT ÉPÍTÉSZETI PROJEKT KAPCSÁN TÖBB TANULSÁG IS VÉGIGGONDOLHATÓ. UGYANAKKOR GYENGE AZ EMBER, PONTOSABBAN ERŐS A BENNE ÉLŐ MÓRICKA. TUDJÁK, AZ, AKI MINDIG CSAK EGY DOLOGRA TUD GONDOLNI.

Kezdjük is egy installációval. Forgács Péter és Hámos Gusztáv filmétűdjét a berlini Collegium Hungaricumban mutatták be 2010-ben. Címe lakonikusan prózai: *Német Egység a Balatonnál*. 1961 és 1989 között NDK és NSzK állampolgárok százazrei hoztak létre egy olyan privát, történelem és politika feletti közös metastruktúrát, aminek anyagát a nap heve, bronzolaj illata, hullámok hangja, Trabantok büze, lángosok, sült keszegek és csókok íze alkotta. A nyaralás ekkoriban történelemformáló aktussá vált. Hasonló kulturális, politikai toposzként működött

Délegyháza bányagödrökből formált tóvidéke is. A nyolcvanas évek elején itt megtelepedő naturista közösség inszINUÁLÁSA fontos célként lebegett a késő-kádári politbüro tagjai előtt. Gyanússá vált mindenki, akiről azt gondolhatták, hogy a teste feletti önrendelkezéssel a párt totális kontrollját gyengíti. Pimasz provokációnak tűnt szemükben, hogy míg ők ügyesnek és profinak képzelik magukat a konspiráció, az állampolgár magánszférájának titkos megfigyelése terén, addig a polgár egy szál f...szban, mindenki előtt, és nyíltan éli magánéletét.

Ritka erős kontrasztként hathatott, amikor a szabadstrandon végrehajtott razzia során a tányérsapkás, egyenruhás rendőr, a „fakabát”, iratai átadására szólította fel az anyaszült meztelen dolgozót, igazoltatás céljából. A szabadság, az önszerveződés privát szigeteinek felszámolására tett kísérlet, a szocialista erkölcs védelmének eszköze önmaga paródiájává vált.

Noha ezek az évtizedek elmúltak, egy kortárs építészeti projekt kapcsán most újra a testkultúra, a kikapcsolódás és közösség-építés terepévé vált a tóvidék. Felépült egy

Izgalmas látványt nyújt a feszesen szerkesztett, összefogott, szép arányú mesterséges tárgy a természeti környezetben

Tervek szerint egy öl fával felszerelve, vízbiciklin megközelítve az objektumot bárki használhatja a szaunát

5x5 méteres platformon úszó, szürke, archetipikus ház formájú miniatűr szauna-épület, ami egyrészt reflektál a spontán építészet horgásztéggjeinek buhera világára, másfelől a modellszerűségében utal a professzionális építészeti formálás tudatosságára is. Tervezői és építői a prágai H3T iroda tagjai, illetve a CULBURB program szervezői. Akik a PLACCC Fesztiválon kipróbálták a csehek építette szaunát a Műcsarnok lépcsőjén, azok tudják, hogy a stúdió tervezői az építészeti forma, szerkezet kísérleti eszközének tekintik a szauna funkciót. Ugyancsak jellemző rájuk, hogy meglepő kontextusokat választanak épületeik számára.

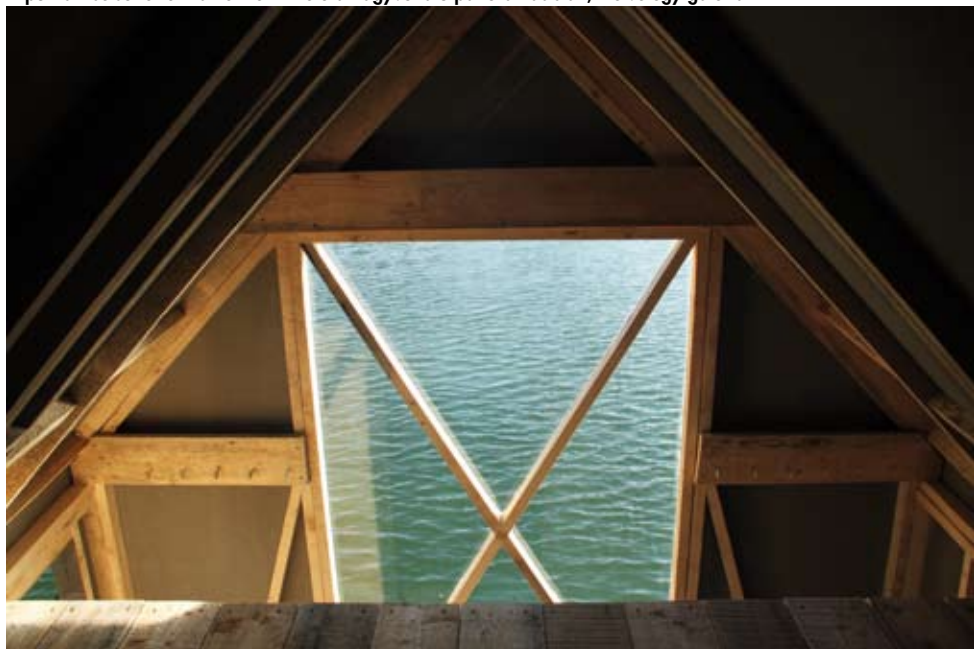
A Kortárs Építészeti Központ és a helyi önkormányzat közreműködésével megvalósult apró objektum a kiszakadás, a kivonulás mementójaként lebeg a tó színén. Bár közösségi akarat hozta létre, mégiscsak annak a néhány izzadó, póre emberi testnek válik menedékkévé, amely egy kis magányra, szemlélődésre, korlátlan szabadságra vágyik.

Lásd még:

Nyilvános szauna Liberecben

OCTOGON 2011/2-3.

A puritán belső tér extráiként említhető a nagyvonalú panorámaablak, illetve egy galéria

Szöveg:

**Vekerdy
Tamás**

Építész:

Valkai Csaba

Fotó:

Batár Zsolt

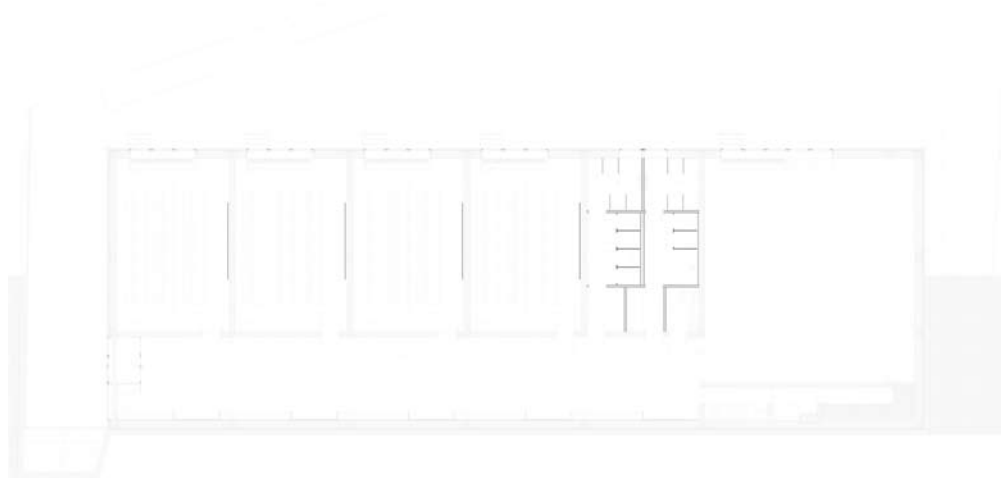
MIT ÉRNEK A DOGMÁK?

Új Waldorf-iskola Pilisszentlászlón

SZÉPEK A „WALDORFOS” WALDORF-ISKOLÁK, IRIGYKEDVE NÉZZÜK ŐKET KÜLFÖLDÖN. ÍVELT ABLAKOK, MEGTÖRT VONALAK, TERMÉSZETES ANYAGOK – FA NYÍLÁSZÁRÓ KERETEK, TÉGLA... –, SZÍNESSÉG KÍVÜL IS. DE VALAHOGY – MINÉL TÖBBET LÁTUNK, ANNÁL INKÁBB – VALAMI KIS MELLÉKZÖNGE LOPAKODIK A TETSZÉSBE, MERÉSEN AZT MONDANÁM: KICSIT LEHANGOLÓ RUTIN. MINTHA MIND RUDOLF STEINER BETON GOETHEANUMÁNAK APRÓCSKA MÁSOLATA VOLNA. HOLOTT ÉPPEN TŐLE TUDJUK, HOGY A JELENSÉGEK VALÓDI MEGRAGADÁSA MINDIG CSAK EGYÉNI (INDIVIDUÁLIS) LEHET, AHOGY A KEZDEMÉNYEZÉS (AZ INICIATÍVA) ÉS A FELELŐSSÉG IS MINDIG INDIVIDUÁLIS. (KOLLEKTÍV FELELŐSSÉG NINCS, CSAK KOLLEKTÍV FELELŐTLENSÉG.)

Minden osztályterem hatalmas ablakokat, valamint az udvarra nyíló, önálló kijáratot kapott

Gyermekre szabott léptékű, apró, archetipikus házformák kapaszkodtak össze egyetlen épületté. A tetők ritmikáját a PREFA világosszürke vízvezető vápacsatornái törik meg

Szükség törvényt bont – és Pilisszentlászlón már nagy volt a szükség: nem volt hely, nem volt tornaterem, így szabálytalan volt a működés, nem volt lehetőség a növekedésre.

Szükség törvényt bont – és milyen jó, hogy megbontja! Magyarországon a Waldorf úgy is kezdődött, és úgy is nőtt tovább, hogy „nem volt semmi reális alapja”. Általában: nem volt pénz. Csak emberek voltak, akik nagyon akarták. És ezekből az akaratokból mára húsznál több iskola lett a legváltozatosabb körülmények között – évi egy forintért vagy évi tízmillióért (vagy még többért) bérelt épületekben, vagy éppen ingyen adományként megkapott házakban...

Megérkezünk az új pilisszentlászlói iskola-részhez – dombon áll, nyugatra a falutól. (Ugyanúgy, ahogy keletre a falutól egy dombon áll a nagy templom. Itt valaha kolostor volt. A török lerombolta. Aztán templom épült. Úgyszólván a falun kívül. De a falu elkezdett felkúszni a templom felé. Talán majd egyszer errefelé is kúszni kezd... Így látja és így reméli a tervező építész, Valkai Csaba.)

A szülői közösség előbb szalmabálák-ból tervezte felépíteni a hiányzó iskolarészt. Már meg is kapták az ajándék bálákat. Ezek azonban leégtek. Persze az is kiderült, hogy nem engedélyezték volna az építést. Újabb ötlet: építkezéseknél kitelepített konténerből kellene osztálytermeteket létrehozni. A szép telek felső része, ahová építkezni kellene, hogy majd egyszer a többi épület is elférjen, körbezárva egy belső udvart, erősen lejt (20%), és az altalaj úgynevezett duzzadó agyag, ami nedvesség hatására növekszik, kiszáradáskor pedig zsugorodik. A konténer hamarosan elindulnának lefelé. És a háromméteres belmagasság, amit az alapfokú intézményekkel foglalkozó szabvány megkövetel?

Tágas, nyílegyenes folyosóról nyílnak az osztálytermek

Hatalmas ablakkal tekint a Pilisre az euritmia-színházterem

Az első, amit építeni kellene, egy euritmia-színházterem. Eszembe jut a németországi öreg Waldorf-tanár, aki azt mondta: „Ha Waldorf-iskolát építesz, legelőször a színháztermet építsd fel. Ez a legfontosabb, ez az iskola szíve; a többit majd ahogy lehet; az osztályok addig működjenek a terem egy-egy sarkában...” És kell hozzá még négy tanterem (ami egyszer majd műhellyé is alakítható).

Minden kalandos kanyart – Magortherm könnyűbeton ajánlat ingyen, de visszavonva stb. – itt most nem veszünk sorra. De megérkeztünk a mai helyzethez. A projekt főszereplői a szülők. Mindent ők csinálnak. Lang András vezeti a beruházást. A projekt: szírom-projekt. Vagyis minden „szírom” önálló a projekten belül. Építés, szponzorok keresése, pályázat, jogi és gazdasági ügyek stb. Kell egy tervező. A család most érkezett az iskolába Szegedről, az apa tervező, vállalja. Ő Valkai Csaba, akivel már találkoztunk. Kell egy kivitelező. Szalmabála, konténer és Magortherm után ki lehetne az? Természetesen egy apa az építőközösségből: Kelemen Gábor.

Mi valósítható meg? Vasbeton vázszerkezet, téglafalak (Ytong), fatetőzet. A szülői közösség felvonult az Etele térre, mert ott felajánlották számukra a Számalk épületének anyagait, ha elbontják az épületet. Így szereztek több mint hatvan darab, jó minőségű alumínium ablakot, sok álmennyezeti

világítóttestet, mosdókat, és sok minden mást. Ezeket kellett az épületbe betervezni.

Mit látunk, ha megérkezünk?

Hosszúkas betonszürke épület, hatalmas ablakkal, az öt rész (euritmia-színházterem, és négy osztály) öt csúcsos tetővel. Nagyon „nem Waldorf”! A telken felvezető út és a belépő, az előtér már megkapó. Itt valaki a legapróbb dolgokra is gondolt. Például, hogy a bejárati fal hatalmas egybe-üvegtábla legyen, ne osztott rácsos módon zárja el, hanem nyissa ki a világot. Benyitogatunk sorra az osztályokba.

Az épület Waldorfot lélegzik!

Itthon vagyunk. Az osztályok szépek. Az euritmia-színházterem tökéletes. Karzata van. A karzat egyik üvegezett része tanári pihenő. Persze van, ami még nem valósult meg. A kihúzható tribün és a gépi szellőztetés a teremben, a galériák a tanterekben. De ez talán nem is baj. A magasság is magasba húz ezekben a helyiségekben. Ez is hozzájárul a hasonlíthatatlan atmoszférához.

De hogy jött össze a 130 millió, ami minimálisan is kellett mindehhez?

Ez külön történet. De azért annyit mondjunk el: a családok összeadtak 12 milliót. A szülői hitel 20 millió. Külföldi támogatók 35 millióval szálltak be a Waldorf nemzetközisége jegyében. A Széchenyi-hitel és a Magnet Bank támogatta 50 millióval. És az ingyen felajánlott szülői munka...

Lehet ma Magyarországon még dolgokat

létrehozni, ha van, aki megálmodja, elképzelem, és a valóságba fordítja. Ahogy Valkai Csaba mondja a bejárat üvegtáblájáról, melyben nincsenek osztások, ezért drága, nehezen kivitelezhető és alig ideszállítható, de itt van mégis: „Az volt a végső érvem: gyerekeinknek, akiknek a világot mutatjuk meg, illetve szeretnénk, hogy a világot befogadják, ilyen, első látásra hihetetlen méret láttán azt üzenjük, semmi sem lehetetlen, amit elképzelünk”.

Válasz a címben feltett kérdésre: a dogmák semmit nem érnek, akadályoznak, visszafognak. A világot mindig megújító egyéni kezdeményezés – és fantázia – mindenre képes.

Építészet – építési engedélyezési terv: _____

Valkai Csaba

Építészet – kiviteli terv: _____

Valkai Csaba, Concept Studio – Ükös Tamás

Belsőépítészet: _____

Valkai Csaba, Concept Studio – Ükös Tamás, Kattner Kriszta

Hasznos alapterület: _____

580 m²

Tervezés: _____

2010-2012

Kivitelezés: _____

2012

REDUKÁLT HAGYOMÁNYOK

A szandaszőlősi református
közösség új otthona

Szöveg, fotó:
**Szentirmai
Tamás**
Építész:
Sajtos Gábor

SZANDASZŐLŐS SZOLNOK KERTVÁROSI RÉSZÉ, A TISZA-PARTI VÁROSKÖZPONTTÓL DÉLRE TALÁLHATÓ, MEGLEHETŐSEN ELSZIGETELVE ATTÓL – A FOLYÓ ÉS A 4-ES FŐÚT IS ELVÁLASZTJA ŐKET. VALÓSZÍNŰLEG ENNEK AZ ELSZIGETELTSÉGNEK IS TUDHATÓ BE, HOGY ELLENTÉTBEN SZOLNOK XX. SZÁZADI ERŐTELJES VÁROSIASODÁSÁVAL, A TELEPÜLÉS MEGTARTOTTA FALUSIAS JELLEGÉT. A CSALÁDI HÁZAS BEÉPÍTÉS EGYENLETES RITMUSÁT CSAK A VÁROSKÖZPONT INTÉZMÉNYEINEK ESETLEGES TELEPÍTÉSE SZAKÍTTJA MEG. ÉBBEN A HETEROGÉN, KÖZPONTI KÖZEGBEN TALÁLJUK A REFORMÁTUS KÖZÖSSÉGI HÁZ HATÁROZOTTAN KORTÁRS FORMÁLÁSÚ EGYÜTTESÉT.

A kívülről zárt tömeg az udvar felé teljesen megnyílik

A főutcáról befordulva azonnal magára vonja tekintetünket a harangtorony erőteljesen redukált, minimalista tömege, amely a református hagyományoknak megfelelően a többi épülettől függetlenül áll. Szigorú funkcionalitás formálta: a szinte térbeliségét vesztő, zárt, tömörnek tűnő hasábból csupán a majdani harang hasítja ki magának a helyét. Ez a zártság jellemzi az egész együttest az utca felől, sziluettként jelezve a református közösség otthonra találását, és a kortárs építészet megérkezését.

Az épület egy 2008-as, meghívásos tervpályázat eredményeképpen épült fel. A pályázati anyag három épületből, és a közöttük kialakuló udvarokból állt össze, melyekből első ütemben a közösségi ház és a harangtorony, illetve az általuk körbehatárolt kertészek valósultak meg.

A zárt utcavonalról a torony hosszanti fala vezet a bejárati udvarra. Innen tárul fel a közösségi ház épülete, melynek udvari homlokzata – ellentétben a kívülről megismerttel – teljes hosszában transzparens, és számos ponton meg is nyílik a kert felé. Hasonlóan a harangtoronyhoz, ennek a tömegére is jellemző a redukció; a hagyományos falusi tornácos házat ismerhetjük fel az absztrakt szerkesztés mögött. A konzolosan előreugró tető az egykori tornáchoz hasonlóan fedett-nyitott átmeneti teret biztosít. A nyári túlzott napsütés elleni védelem mellett a belső terek kiegészítőjeként is fel-

foghatjuk. A torony és az épület által közrefogott terasz a közösségi tér nyitott bővületeként működik, intimitását, védettségét a két tömeget összekötő, azok organikus kapcsolatát erősítő kerítésfal fokozza, kialakításával izgalmasan felfedve a ház szerkesztését.

A következő ütemben felépülő templom is karakteresen geometrikus tömegű, formálása talán funkciójából következően mind közül a leginkább hagyományos. A pályázat zsűrije által is kiemelt, változatos kertek fontos szerepet töltenek majd be, nyitott közösségi tereket jelentenek majd az eltérő korosztályoknak.

Építészet:

Sagra Építész Kft.

Építész vezető tervező:

Sajtos Gábor

Építész team:

**Grand Gabriella, Páll András,
Virág Péter, Németh Regina**

Építető:

**Szolnoki Református
Egyházközség**

A református közösség új épületegyüttesének már elkészült részei is karakteres, kortárs képet hordoznak, és erős kontrasztot jelentenek a település eddigi építészeti képével szemben, de az említett második ütem megépülte fogja a teljes egységet, az elkészült művet jelenteni.

A tető túlnyújtása hasznos átmeneti előteret eredményez

HEGY A LELKE

A Szent-Györgyi Albert Agóra kulturális és tudományos kutatóközpont épülete

Szöveg:
Halácsi Katalin
Építész:
**Báger András,
Helmle Csaba**
Fotó:
Frikker Zsolt

AZ ALFÖLDI VÁROS EGYRE CSAK ÖLTI MAGÁRA ÚJ RUHÁIT: UTCÁRÓL UTCÁRA, TÉRRŐL TÉRRE FEJLŐDIK. JELEN ESETBEN A (BEL)VÁROS KÖZTERÜLETI SZÖVETE EGY TÖMBBELSŐBE IS BEKÚSZIK – EZZEL FELADVA A LECKÉT A TERVEZŐKNEK –, RÁADÁSUL AZ AGÓRA SZEGED PÓLUS TERVPÁLYÁZATI KIÍRÁSÁNAK ESZMÉNYE SZERINT AZ ÚJ TUDÁSKÖZPONT EMBLEMATIKUS, TERÜLETILEG JÓL STRUKTURÁLT, INNOVATÍV, KÖRNYEZETTUDATOS, GAZDASÁGOS, ÉS KÜLÖNBÖZŐ FUNKCIÓKAT EGYSÉGBE ÖTVÖZŐ. 2012. DECEMBER 13-ÁN, A SZENT-GYÖRGYI ALBERT AGÓRA ÁTADÁSÁVAL PONT ILYEN KÖZÉPÜLETET KAPOTT A NAGYÉRDEMŰ.

Emblematikus legfőképpen azért, mert karakteresen és bátran vállalja identitását a környezetét meghatározó épületek és építmények recsegő-ropogó kuszaságában. A határokat magabiztosan, (ön)tisztán és fehéren feszíti ki, értéket varázsolva az olyan szomszédsági viszonyokból is, melyeknek eddig általában az elrejtése volt gyakorlat. Jelen-

tős városi tájalkotó szerepe van a tűzfalaknak: a területről megfigyelhetővé, érthetővé és szerethetővé válik a tömbbelső természetes rendezetlensége.

A magabiztosan keretezett, területileg jól strukturált tömbüreget a központi épület keresztirányban feszíti és ékeli ki. A T alaprajzú, földszint + három emeletes kom-

pakt épülettömeg az aulából kiindulva rendezi a funkciókat: a tömböt határoló utcákból a keresztirányú forgalom itt koncentrálnálódik, és innen osztódik tovább. A földszinten előadóterem, az első emeleten a Százszorszép Gyermekház (átkötésben egy megtartott és felújított Irodaházzal), a második és harmadik emeleten pedig Informatikai

Történeli Múzeum (ITM), Informatórium, valamint látványlaboratórium található.

A formatiszta épülettömeg, és a felületek játéka már determinálja a látványt, jóleső kontrasztot képezve a környezetével, még akkor is, ha a jövőben folyamatosan változnak a környező telkek beépítési struktúrái. Bővítésre a jelenleg több mint 6000 m² hasznos alapterületű Agóra területén is lehetőséget hagytak a tervezők, reflektálva az ide telepített funkciók változatosságára és fejleszthetőségére.

A helyszín fő rendeltetését és karakterét az agóra biztosítja, reprezentatív teret kínálva a felé forduló főhomlokzatoknak és szabadtéri programoknak. Jelentős arculati elemé önmaga válik, a feszesség – mintegy kiemelve és aláhúzva a környezet izgágaságát – ezen a közösségi síkon megtörik, és az alföldi emberek számára egy szerethető és játékos zöld „heggyé” formálódik, amely valójában a földszinti nyitott parkolókat fedi. Ezen a felületen járkal az árnyéka annak a jelképnek, amely a környezettudatosságot és az innovációt is szimbolizálja: az áttört szerkezetű klímatorony belső oldalaira fehér vitorlavásznat erősítettek, így nagy forróságban létrejön egy olyan kürtőhatás, amely a tér mikroklímáját kedvezően alakítja. Az épületek fenntarthatóságát geotermikus és napenergiával is biztosítják, a főépület negyedik emeletén található gépészet terei pedig szintén látogathatók, információt és tudást közvetítenek.

A nyugati és déli homlokzati falsíkban megjelenő markáns ablakok maximális felületen keretezik a látványt, kapcsolatot teremtve

A klímatorony felhívja a figyelmet az új funkció bátor tömbbelsőbe feszülésére, és egyben kellemes mikroklímát alakítva jelképezi a környezettudatos szemléletmódot

Az elegáns és letisztult homlokzatok között, a szabadtéri programoknak is helyet biztosító központi dombtérre vetülnek az épület „színes” funkciói

A tudományos kutatóközpont 'L' keresztmetszetű Informatóriumának teljes hosszanti falsíkja vetítőfelületként szolgál. A világítást a Trilux szállította

A számos funkció között az Agóra egész területén egyszerű a tájékozódás – ezt segítik a belső tereket is meghatározó homlokzatszínek

szabadtér és fedett épületrészek között: az agórara kivetülnek az épületben zajló történések, míg a belső tereket meghatározza a közvetlen környezet látványa. A belső-építészeti elemek a funkciókat szervesen el látva az épület egységes megjelenésébe integráltak, a hely identitását ezek is erősítik.

Összességében üdítő és biztató az a törekvés, melynek eredményeként az Agóra Szeged városképi és regionális szempontból is jelentős, meghatározó elemként jelent meg. A tömbbelső elegáns, fiatalos ruhát öltött, melyre a sok funkció „kivetülési” szándékai miatt érdemes vigyázni: nem kell őt tovább öltöztetgetni, még ha nagyon új és szokatlan is a tiszasága!

Vezető tervezők:

Báger András, Helmle Csaba

Generáltervező:

BAHCS Művek Kft.

Építész munkatársak:

Antal Gabriella, Báger Nóra, Turai Balázs, Tóth Tamás

Nyílt országos tervpályázat:

2009

Tervezés:

2009-2010

Kivitelezés:

2011-2012

Telekterület:

8110 m²

Hasznos alapterület:

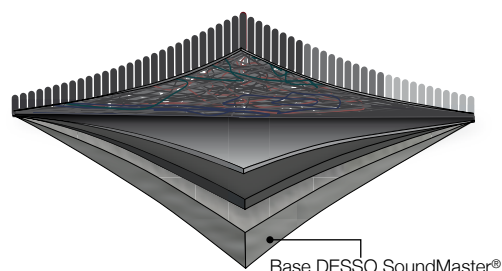
6420 m²

Beruházási költség:

2,25 milliárd Ft

(ebből EU: 1,6 milliárd Ft)

Base DESSO SoundMaster®

Mi a Desso-nál arra keressük a választ, hogyan tehetünk még többet az emberek mindennapjaiért.

Innovációs stratégiánk középpontja a Kreativitás, a Funkcionalitás és a környezettudatos 'Cradle to Cradle' elv.

Szőnyeg megoldásainkkal kimagasló eredményeket érünk el az emberek kényelmének szolgálatában. További fejlesztésként alkottuk meg a SoundMaster hátoldalát, amelynél a design és a praktikum egy magasabb szinten valósul meg. A SoundMaster hátoldal csökkenti a visszhangzás idejét és a háttérzajt a kerámia és a linóleum padlóburkolatokhoz képest. Legyen szó kisebb, vagy nagyobb irodáról, iskoláról, vagy más közületi alkalmazásról, a SoundMaster hátoldal jobb, komfortosabb környezetet teremt számunkra.

Cera Kereskedelmi és Kivitelező Kft. | 1036. Budapest, Bécsi út 57-59. I. em. | tel: +36- 1- 250-1420 | cera@cera.hu | www.cera.hu |

**Alumínium és acél szerkezetű
üveghomlokzatok, függönyfalak,
üvegtetők, ablakok és ajtók
TERVEZÉS | GYÁRTÁS | KIVITELEZÉS
alapítva 1990-ben**

Székhely: 1153 Budapest, Bethlen Gábor utca 55.
Iroda és üzem: 2111 Szada, Ipari park út 24.
tel.: 06-28/404-078 | fax: 06-28/503-465
info@alumont.hu | www.alumont.hu

a tudásra építünk

a szegedi Agora Projekt
generálkivitelezője

MESTERSÉGÜNK CÍMERE

Korszerű gyártócsarnok kialakítása az ALUMONT Kft. szadai telephelyén

Az ALUMONT Kft. vezető európai építőipari alumínium profilrendszer gyártók partnereként képes a legmagasabb igényeknek és legkülönlegesebb építészeti kihívásoknak is eleget tenni. Az alumínium profilrendszer gyártók műszaki előírásainak figyelembevétele biztosítja az általunk gyártott és kivitelezett szerkezetek magas szintű minőségét. Az alumíniumot szilárdsága, kis súlya és korrózióálló képessége teszi a modern épületszerkezetek és professzionális felhasználók ideális konstrukciójává. Napjaink meghatározó külföldi és hazai épületeinek a használati funkciótól függetlenül jellegzetes elemei az alumínium-üveg homlokzatok.

Az ALUMONT Kft. többcélú telephelyfejlesztése, modern üzem- és irodaépület kialakításával a társaság hatékonyságának növelése, a versenyképességének javítása és fenntartása, foglalkoztatott munkavállalói létszám megtartása és bővítése érdekében.

A megvalósult új épület 2100 m² alapterületű, a tervezés során a helyi adottságok

mellett a technológia határozta meg az épület kialakítását. Az üzemi rész hasznos területe megközelíti az 1800 m²-t, a szabad magasság 7 méter. Majdnem a teljes üzemi terület daruzott, két darab 3,2 tonna teherbírású hiddaru segítségével. A földszinten korszerű üzemi szociális területek, az emeleten irodák és tárgyalók lettek kialakítva.

A megvalósult fejlesztés során figyelembe vettük a környezeti fenntarthatóság követelményeit. A nagy üvegfelületek, a korszerű fűtésrendszer (napkollektoros rásegítéssel), és a csapadékvíz helyszíni elszikkasztása a környezeti terhelés csökkentését biztosítja. (x)

ALUMONT Szerelő és Gyártó Kft.

Székhely: 1153 Budapest, Bethlen Gábor u. 55.

Iroda és üzem: 2111 Szada, Ipari Park, Ipari park u. 24. (M3 autópálya mellett)

Telefon: 06-28-404-078; 06-28-404-079

Fax: 06-28-503-465

E-mail: info@alumont.hu

Web: www.alumont.hu

YOUR DIGITAL MEDIA

your digital media
Dimag

interaktív tartalmak | folyamatosan bővülő kínálat | IPad, PC, Android

[HTTP://WWW.DIMAG.HU](http://www.dimag.hu)

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU

építészet : környezet : innováció

epiteszforum●hu

Szöveg:

Garai Péter

Építész:

**Bach Péter,
Kisgergely
Csaba**

Fotó:

**Bujnovszky
Tamás**

RÁNCFELVARRÁS

Megújult a Pólus Center

BÁR A SZAKÉRTŐK MÁR ÉVEK ÓTA A HAZAI PIAC TELÍTTESÉGÉRŐL BESZÉLNEK, MÉGIS NYÍLNAK ÚJ PLÁZÁK AZ ORSZÁGBAN. ÚJ FEJLEMÉNY AZONBAN, HOGY ZAJLIK AZ ÉLETCIKLUSUK VÉGÉRE ÉRT RÉGIEK KORSZERŰSÍTÉSE, SŐT BŐVÍTÉSE. EGYMILLIÁRD FORINTBÓL KÍVÜL BELÜL ÚJ KÖNTÖST ÉS VILÁGÍTÁSI RENDSZERT KAPOTT AZ EGYIK ELSŐ FŐVÁROSI, NYUGATI MINTÁRA ÉPÜLT KERESKEDELMI KOMPLEXUM.

Másfél évtizeddel ezelőtt, 1996. november 8-án, 10 és fél hónapos tervezés és építés után nyílt meg Budapest XV. kerületében a Pólus Center, amely a Duna Plaza mellett elsőként kínálta a bevásárlás és a szórakozás újfajta, nyugati élményét. A főváros északkeleti peremén, az M3-as autópálya közelében, a rákospalotai temető és az újpalotai lakótelep szomszédságában, az egykori szovjet laktanya területén épült fel az L alakot formázó, mintegy 60 000 m²-en terpeszkedő komplexum a Schön Építész Iroda (Schön József), a CET Budapest Rt. (Gáspár Tibor) és a kanadai International Design Group tervei alapján, a Magyar Építő kivitelezésében. Itt nyílt meg az országban az egyik első hipermarket, mellette jégpálya, mozi, valamint vendéglátóhelyek és üzletek hosszú sora kápráztatta el a nagyközönséget.

16 év nagy idő a plázák történetében – akárcsak a rohamosan fejlődő informatikában –, a szakértők manapság már negyedik generációs bevásárlóközpontokról beszélnek (ezt a kategóriát Budapesten például a 2009-ben elkészült Allee képviseli). Az elsőbe az 1976-ban megnyílt óbudai Flórián Áruházat és a Budai Skálát sorolják, míg a második generáció tagjai közé a Sugár Üzletközpont (1980) és a Nyugati téri Skála Metro (1984) tartozik. A Pólus Center harmadik generációs, így igazán ráfért már egy kis „ránccelvarrás”. A terveket Bach Péter és munkatársai (Fusion Architect Kft.) készítették, a kivitelezést a Market Építő Zrt. végezte. A korszerűsítés szűkre szabott határidővel, bő két hónap alatt valósult meg, folyamatos nyitva tartás mellett. A megújult Pólust 2012. december 6-án, az adventi időszak kezdetén adták át, így a nagy karácsonyi rohamot már megújulva, teljes kapacitással tudta fogadni az épület.

A perforált fémburkolat részlete

A külső nagy része – a parkolók és az ideérkező vásárlók felé néző oldal – trendi, perforált fémburkolatot kapott, a kevésbé szembeötlő hátsó homlokzatokon megmaradt az eredeti borítás. A kiemelt bejáratok üvegtetővel fedett, téglaburkolatú oszlopokon nyugvó előépítményt kaptak; eltűntek a tetőről a hatalmas feliratok, a posztmodern ívek és a lépcsőző attikafalak, így a terjedelmes lepény megjelenése valamelyest nyugodtabbá, modernebbé vált. A fémburkolatot helyenként függőleges világító sávok tagolják, köztük méretes reklámtáblákkal. A kisebb jelentőségű bejáratok felé egyszerű üveg előtető került.

A komplexum délnyugati szárnyában található Tesco hipermarket is újjászületett, a belső térbe fénysávokkal sűrűn megtűzdelt álmennyezet került. A parkolóban üde

színfoltot jelentenek a fából készült, fémlappal fedett bevásárlókocsi-tárolók.

Az amerikai mintát követő földszintes, „mall” rendszerű épület belső terei két párhuzamos bevásárló utcára fűződnek fel, helyenként átkötésekkel, az északkeleti csuklópontban pedig a kör alaprajzú ételudvarral. A padlóburkolatot csak itt cserélték ki, a két fő sétaútvonalon megmaradt az eredeti kerámia. A vizesblokkok viszont teljesen megújultak: a törtfehér és a szürke burkolatok mellett kék felületek teszik oldottabbá a tereket. A piszoárokat víz nélküli működésűek váltották fel, ilyenek már jó ideje üzemelnek más helyszíneken.

Lényeges változás a bevásárló utcák felső régiójában, az álmennyezetek és a megvilágítás terén történt – bár az átlagos látogató figyelmét elsősorban a hívogató üzletportálok

A galériaszinten végigfutó, famintázatú PREFA Sidings 1,0x200 mm-es, sötét tónusú homlokzatburkolat kiválóan ellenpontosza a tér világosságát

A galériáról jól áttekinthető a megújult ételudvar

közel szemmagasságig tartó zónája köti le. Mégis, ha ott járunk, érdemes néhány pillantást felfelé is vetni, hiszen a téglalap alakú álmennyezeti mezők ritmikusan váltakozó megjelenést mutatnak: a körben fénysávokkal szegélyezett mezőket aszimmetrikus bevilágító kürtők követik, amelyek egy kis természetes fényt csempésznek az állandó mesterséges világítás uralta környezetbe.

A bevásárlóközpont szíve a kör alaprajzú, galériás ételudvar, amelynek újraértelmezésében szintén a világításnak jutott megha-

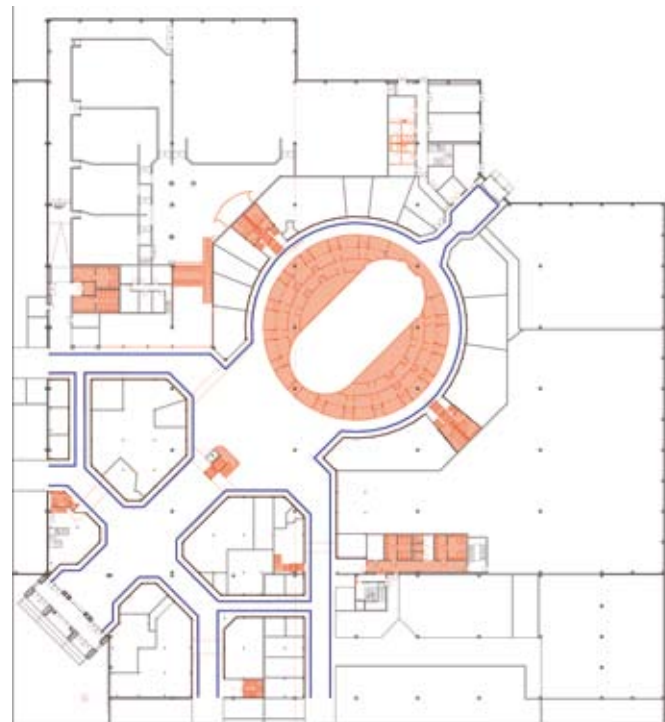
tározó szerep. Az álmennyezet több amorf – felhőket vagy amőbákat idéző – rétegben rendeződik egymás mellé-fölé, amelyeket kör alakú nyílások törnek át, ezek világítótesteket vagy gépészeti karbantartó nyílásokat rejtnek. A rétegek pereme zöld vagy ibolyaszínben pompázik. A legnagyobb áttörés valódi felülvilágítóként működik, ezt a tetősínten gúla alakú üvegtető zárja le. A körök geometriai játékának, a viszonylag nagy belmagasságnak, és a kevés alátámasztásnak köszönhetően a tér változatos megjelenésű, tágas, fiatalos hatást kelt.

Már az 1996-os megnyitáskor a Pólus egyik fő vonzerejének számított a „Western City” névre keresztelt ételudvar, a közepén kialakított jégpályával együtt. Az eredeti elrendezés megmaradt, a vadnyugati hangulat azonban jóval visszafogottabb, elvontabb formában van jelen – ha egyáltalán tetten érhető. Talán ennek lenne egyik eleme a folszint lapkátégla-burkolata, továbbá a galériaszinten végigfutó, fafelületet imitáló borítás. Az üvegmellvédek azonban egyértelműen a kortárs hangvételt erősítik, „visszarántnak” a jelenbe és tudatosítják: a XXI. században járunk.

Több mint egymilliárd forint állt rendelkezésre a megújuláshoz, ám az eredményt – főként a belső térben – erősen tompítja a mindent elöntő kereskedelmi csillogás. Sajnos a felújítás nem terjedt ki az épület energiaigényének csökkentésére, pedig az épületburok – korából eredően – igényelt volna utólagos hőszigetelést, a lapostetők pedig tág teret adnának napelemek vagy -kollek-

torok elhelyezésére – ez a lehetőség még a jövőben is nyitva áll.

Noha a szakértők évek óta a hazai piac telítettségéről beszélnek, a valóság mintha rációlna erre: újabb és újabb bevásárlóközpontok nyílnak (KÖKI Terminál, 2011 október; Sió Pláza, 2012 június; Hegyvidék Központ, 2012 október), a régiékek pedig versenyképességük megőrzése érdekében sorra megújulnak, sőt bővítésüket tervezik (Westend, Árkád Budapest). Úgy tűnik, plázákra tehát még mindig szükség van, bármennyire is idegenkedünk tőlük: észrevétlenül is egyre jelentősebb szerepet töltenek be a mindennapokban, a koncentrált vásárlás lehetőségén túl fontos közösségi és találkozóhelyekké léptek elő. De ez már egy másik cikk témája.

Építész tervezők:

Kisgergely Csaba, Bach Péter – Fusion Architect Kft.

Belsőépítészet:

Tolnai Zsolt, Pelle Zita – CUBO Építészcsoport Kft.

Teljes terület:

56 000 m²

Tervezési terület cca:

12 000 m² + homlokzat

Bekerülési költség cca:

1 milliárd Ft

Tervezés, kivitelezés:

2012

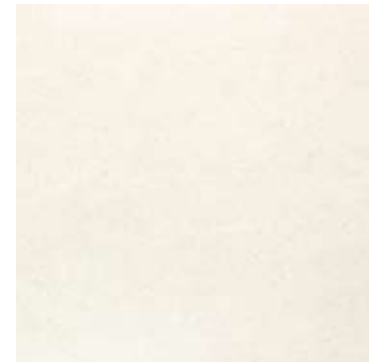
TARTÓS ÉS INNOVATÍV MEGOLDÁSOK

Kerámiaburkolatok a Pólus Centerben

ÚJABB HELYSZÍNNEL GYARAPODOTT A PORCELAINGRES MAGYARORSZÁGI REFERENCIÁINAK SORA: A FŐVÁROS EGYIK LEGRÉGBBI BEVÁSÁRLÓKÖZPONTJÁNAK FELÚJÍTÁSA SORÁN TÖBB MINT 6000 NÉGYZETMÉTEREN A NÉMET CÉG MINŐSÉGI PADLÓBURKOLATAIT ÉPÍTETTÉK BE.

A Pólus Center felújításához a kerámia termékeket a Porcelaingres szállította. A padlóburkolat cseréjéhez a FOSSIL kollekciónak 45x45 cm-es „White Cliff” elemét, valamint a JUST GREY kollekciónak 60x30 cm-es „Super White”, illetve a 60x60 cm-es „Mid Grey” kerámiát használták, összesen mintegy 6200 m²-en. A termékek kiváló – a természetes kőnél jobb – szilárdsági tulajdonságokkal rendelkeznek, ellenállnak a különféle mechanikai és vegyi hatásoknak, nem fakulnak, természetes megjelenésük pedig jól illeszkedik a letisztult belső terekbe. A JUST GREY kollekciónak háromféle textúrával, továbbá – nevével ellentétben – 16 különböző árnyalatban kapható, a fehértől egészen a feketéig, 60x120, 60x60, és 30x60 cm-es méretben. A gyártónak létezik egy ehhez hasonló, JUST BEIGE elnevezésű sorozata is, aminek árnyalatai a sötét barnától a bézsig terjednek.

A választásban jelentős szerepet játszott a cég nagy projektek terén szerzett tapasztalata, megbízhatósága, termékeik minősége, és nem utolsósorban az eddig megvalósult magyarországi referenciái: legutóbb például az Allee bevásárlóközpontban közel 12 000 m²-en építették be termékeiket. Emellett a Porcelaingres kerámia burkolataival találkozhatunk a fővárosi Life1 Wellness

Centerben, a Monte Carlo Casinóban, az Árkádban, valamint Budapesten és ország-szerte – mintegy 130 000 m²-en – a Spar üzleteiben.

Az innováció egyik új irányát a JUST GREAT kollekciónak jelenti – lapméretei akár az óriásinak számító, 300x150 cm-t is elérhetik. A vállalat számára fontos a fenntarthatóság: a gyártási folyamat során 40%-kal sikerült csökkenteni a szükséges energiát az 1 cm vastagságú lapok előállításánál. A színezéshez nagy százalékban reciklált anyagokat használnak, valamint a törött darabokból sem válik hulladék. Mottójuk szerint a „legzöldebb céggé” szeretnék válni, amelyhez komoly társadalmi felelősségvállalás is párosul.

A Porcelaingres 2003 óta gyárt minőségi kerámia termékeket Európában. Az olasz GranitiFiandre SpA csoport német társvállalataként működik az üzemük Vetschau területén, Cottbus közelében, Brandenburg tartományban. Egyedi termékeik nemcsak fal- és padlóburkolatként használhatók, hanem beépített bútorok (konyhai munkalapok, toléjtők) és homlokzatok elemeiként is. Fő céljuk, hogy az élvonalbeli technológiát a kifinomult kortárs építészet szolgálatába állítsák. (x)

Moreno Nizzoli, a magyar és szlovák piac értékesítési vezetője

E-mail: m.nizzoli@porcelaingres.com

Mobil: (+36-70) 311-7228

 porcelaingres®

be light!

H-1025 Budapest
Szépvölgyi út 146.
www.belight.hu

Pólus Center //

Világítástechnikai megoldások a be light!-tól

Építész: Fusion Architect

Belsőépítész: CUBO Építészcsoport

Elektromos tervek: Kelevill

Fotó: Bujnovszky Tamás

 DELTA LIGHT®
pure lighting pleasure.

SIMES
luce per l'architettura

FOSCARINI DE MAJO

CARPYEN
creativity concept

FLOS

Petrik Rita

TŰNT IDŐK EMLÉKEZETE

Somlai Tibor: Volt és nincs Nagypolgári és arisztokrata enteriőrök 1900-1945

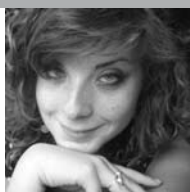
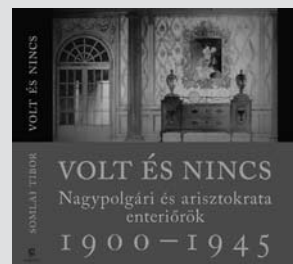
Corvina Kiadó, Budapest, 2012

Budapest csodálatos történelmi épületei között járva mindig hiányérzettel töltött el, hogy nem láthattam a várost fénykorában és az azt követő néhány évtizedben, a pusztulás, romlás, rontás előtt. A házak – bár új élettellel teltek meg – csupán üres héjak, amelyekből elveszett az a miliő, amelynek befogadására építették őket. Somlai Tibor legújabb kötete feleleveníti ezt a végérvényesen elmúlt időt, a történelem és a környezeti kultúra iránt érdeklődők legnagyobb öröme.

A huszadik század belsőépítészeti irányzatait 1970-ig bemutató sorozatának harmadik kötete (amely az időrendet tekintve az első

is lehetett volna) nem csupán a főváros nagypolgári és arisztokrata enteriőrjeit, hanem vidéki kastélyok és villák belső tereit, valamint három neves műgyűjtő otthonát is elénk tárja. A komoly kutatómunkán alapuló válogatás hangsúlyozottan szubjektív jellegű, tudományos igényű leírások helyett a szerző saját értékrendjét osztja meg olvasóival. A fényképek fele közgyűjteményekből, másik része családi fotóalbumokból származik. A könyv szinte lehetetlen, bár a befogadást megnehezíti, hogy a képeket csak a főszövegben lehet beazonosítani. Ha második kiadásra kerülne sor, érdemes lenne megfontolni, hogy képaláírásokkal egészítsék ki az eredeti anyagot. Az igényes és nagy szeretettel összeállított mű értékét tovább növelné az adatok pontosítása, az igazolható feltevésekre adott korrekt válasz.

4/5 ●●●●●

Szilágyi Dorottya

„HALLGASSANAK RÁM, MOST VEGYENEK KERTITÖRPÉT”

Poós Zoltán: Állami Áruház – Egy letűnt kor kultikus tárgyai

Collective Art Kft., Budapest, 2012

A fentebbi idézet – noha a kötetével azonos című filmből való, s az évszám sem egyezik – azért tűnik jó címnek, mert jól összefogja Poós Zoltán kötetének mondanivalóját, hangulatát. Poós legújabb könyve ugyanis a kor tárgykultúráján keresztül remekül reprezentálja a hajdani szocialista (kis)kereskedelmet, és a fogyasztói társadalom első szárnycsapásait.

Az *Állami Áruház* című kötet szerzője – aki egyébként szépíróként vált népszerűvé – újragondolta és kibővítette *Szivárvány Áruház*, illetve *Szivárvány Nagyáruház* című regényét, melynek végeredményeként megszületett az immáron 122 db „kultikus tárgyat”, és 18 régi plakátot tartalmazó *Állami Áruház* című könyve.

A kötet inkább design albumra emlékeztet, mintsem regényre, viszont az író egy kedves kis történetet kanyarint a műben felsorakoz-

tatt tárgyak és plakátok köré. Ezáltal válik tárgykatalógus és kortárs szórakoztató irodalom elegyévé.

A sztori főszereplője Józsi, a huncut délkelet-magyarországi kisfiú, aki időközben lázadó kamasz-szá cseperedik; utalva akár az író gyerekkorára, ezzel a momentummal zárul az *Állami Áruház*.

A fiktív események és színes képek mellé viszonylag részletes termékleírást is kapunk, amelyek segítségével a most fiatal generáció is megismerheti a manapság virágkorát élő retro kultusz szimbólumainak, kultikus tárgyainak és totemeinek eredeti kerettörténetét.

Az *Állami Áruház*at korosztálytól függetlenül bátran ajánlom mindenkinek. Nem azért, mert kiegészítő ismereteket nyújthat, és nem is pusztán a retro képek miatt, hanem mert visszacsalta azt a sokat sejtető mosolyt az arcunkra, amely valami régi kedves emlék felidézésekor bújik elő.

5/5 ●●●●●

Martinkó József

MINDENKINEK, MINDENRŐL

Bill Bryson: Otthon – A magánélet rövid története Akadémiai Kiadó, 2012

Akik olvasták Bill Bryson zavarbaejtően ambiciózus címen megjelent kötetét, a *Majdnem minden rövid története* címűt, nagyjából tudhatják, mire számítsanak. Hatalmas jegyzetapparátussal, adatgazdagon, mindazonáltal rendkívül lazán és arányosan megírt szövegek ezek, amelyek képesek a tudomány- és kultúrtörténet tényeit a laikus közönség számára is közérthetően feldolgozni. Ebben a munkában az angolszász zsurnalizmus, a tényújságírás hagyománya válik Bryson legfontosabb eszközévé. Kerülve mindent, ami a „brit tudósokra” emlékeztetné szerzőnket: humorral, fanyar kiszólásokkal fűszerezi nagyívű összefüggéseit mindarról, amit napjaink embere kézenfekvőnek, hétköznapiaknak, szóra sem érdemesnek tart. Miután az amerikai születésű szerző másodszer is letelepszik Nagy-Britanniába, Norfolk közelében megvásárol egy viktoriánus házat, ahova négy gyermekével és feleségével költözik be. Immár friss ingatlanulajdonosként, egy beázás nyomát követve keveredik fel a padlásra, ahonnan egy titokzatos ajtón keresztül lép ki a párkányra,

amiről nagyszerű kilátás tárul fel. Ez az a pillanat, amikor szerzőnk elhatározza, hogy megírja egy letűnt kor történetét úgy, hogy nem mozdul ki otthonról. Kutatásának tárgyát tehát az épület, a táj, a település, a ház berendezése, helyiségei és elrendezése adja. Az eredeti építető egy lelkes, Thomas Marsham tiszteletes volt. A ház építésének éve 1851, ez az évszám Bryson számára állandó, vissza-visszatérő viszonyítási ponttá válik. Forrásai, „tárgy életrajzai” ehhez az évhez kötődnek, azonban ha az összefüggések megértése azt kívánja, akkor a Római Birodalom előtti időkbe, vagy Palladio korába tesz hosszabb kirándulásokat. Amerikai születésű lévén a két ország viszonyát, politikátörténetét is értő módon vázolja fel, és egy-egy technikai találmány, vagy élethelyzet illusztrálásként zseniális mikro-életrajzokat vet papírra. Mindazonáltal nem az uralkodók és a nagypolitika hivatalos történetét olvassuk, hanem pletykák, kudarcok és sikerek, gyarlóság és esendőség privát történetét. Mivel Bryson egyik kutatási területe az etimológia, ezért a magyar fordítás kapcsán ki kell emelni Gilicze Bálint szerkesztő, és Erdeős Zsuzsanna fordító nagyszerű munkáját is. Megjegyzéseik, lábjegyzeteik nélkül szegényebb lenne a szöveg, aminek elolvasásától senkit se rettentessen vissza az a tény, hogy az utolsó hatvan oldalt a felhasznált irodalom, illetve a tárgy- és névmutató foglalja el.

5/5 ●●●●●

Kaptár F. Krisztina

KORTÁRS DIVATTEK

Fashion Worlds – Contemporary Retail Places
Braun Publishing AGC, 2012

Michelle Galindo számos építészeti és belsőépítészeti tematikus kötet szerzője. A Braun Kiadó által megjelentetett, üzleteket bemutató sorozatának előző – könyvesbolt, illetve kávézó enteriőrökkel foglalkozó – kötetei után figyelmét napjaink leggyorsabban változó iparágára, a divatra fordította. A divatüzletek belsőépítészeti kialakítása és annak minősége a kezdetek óta az üzletpolitika elválaszthatatlan részei, napjainkra, az internetes kereskedés és a virtuális üzletek korába érve fokozott jelentőséggel bírnak. Ahhoz, hogy érdemes legyen ott-honunk melegéből kilépni, és vállalni a kattintáshoz képesti idő- és energiárfordítást, a hagyományos üzletben sétálgató vásárlónak jelentős plusz élményt kell kapnia. Pozitív érzésekkel kell feltöltenie már magának a nézegetésnek is, különben egyre kevesebben fogják venni a fáradságot az üzletek személyes felkeresésre. Ez a jelenléte, a divat műfajából adódó állandó lépéstartási kényszerrel kiegészülve új kihívások elé állítja e terek megtervezőit. Az üzletek desingja egyrészt fenn kell tartsa a divatmárka vagy a divattervező arculati elemeit, másrészt az állandóan változó kollekciókhoz is illeszkednie kell. Legyen szó akár urbánus-szabadidős, utcai prêt-à-porter vagy haute

couture divatról, a feladat ugyanaz: a kollektív tökéletes térbeli környezetének megteremtése, és ezzel a célcsoport még pontosabb megszólítása.

A könyv ehhez ad ihletet és ötletet. A kötet legelején egy igen érdekes és részletes divattörténeti esszét olvashatunk, majd a divatüzletek ikonikus példáit veszi sorra. A vizsgálódási kör nagyon széles: kis designerboltoktól (Kings Road Anthropologie, London) kezdve, egy-egy márka flagship üzletein (Zara, Róma) át, a legnagyobb divatházakig (Hermès Rive Gauche, Párizs). A világ minden tájáról alfabetikus rendben bemutatott félszáz divattér sorát egy japánnal nyitják, a 24 Issey Miyake egyik üzletével, zárásként pedig a Zuo Corp varsói pop-up üzlete kerül bemutatásra. A gazdagon illusztrált, alaprajzokkal is ellátott könyvben külön öröm számunkra, hogy két magyarországi üzlet – a Nanushka Beta Store és a Capsula Multibrand Store – is részletesen bemutatkozik.

5/5 ●●●●●

Kadlót Nikolett

MUTASD A BICIKLID, S MEGMONDOM, KI VAGY!

Velo 2nd Gear – Bicycle culture and style
 Szerk.: Sven Ehmann, Robert Klanten
Gestalten, Berlin, 2013

Kétségtelen (és szerencsés) tény, hogy a kerékpáros kultúra terjedőben van: egyre többen ismerik fel benne a környezetbarát, hatékony közlekedési eszközt, a sportolási, sőt mi több: az önkifejezés lehetőségét! Elég Budapestet néznünk: ahogy jön a tavasz, ellepik az utcákat a csajos, laza, elegáns, sportos, pasis, vicces biciklisek. Az interneten terjedőben a kerékpárosokra vadászó paparazzi műfaj: blogok, weboldalak gyűjtik csokorba az aznapi kerékpárosokat, megjelenésük, felszerelésük vagy drótszamaruk alapján kategorizálva őket.

A berlini Gestalten kiadó frissen megjelent kötete sem tett mást, mint hogy különböző aspektusok szerint rendezve összegyűjtötte a téma legjobbait. Az így összeállt gyűjtemény sajátos egyvelege egy tematikus katalógusnak, egy adott tárgykultúrát feltérképező, történeti elmélkedésnek, és egy képes albumnak. Itt ugyanis gyönyörű fotók ébresztenek kedvet és kíváncsiságot az olvasóban, s miközben a legnevesebb gyártók, ötletemberek és tervezők munkáit nézegetjük, óhatatlanul elkap az a jó érzés, hogy mi is tagjai legyünk ennek a globális közösségnek. S éppen ez a komplexitás teszi szerethetővé, fiatalossá, és főként lendületessé a kötet olvasását, nézegetését.

Ugyanis a szerkesztésnek köszönhetően, amíg sorra megismerjük a klasszikus versenykerékpárokat, high-tech kétkerekűket, városi cirkálókat és vintage darabokat: ezeken keresztül azt is körüljárjuk, hogy ez a globális szubkultúra hogyan reprezentálja önmagát tárgyain, vázain, felszereléseiben vagy egyszerűen csak az egyes kerékpárosok megjelenésén keresztül? Hogyan fejezheti ki a személyre és igényekre szabott közlekedési eszköz a világról vallott nézeteinket, s személyiségünket, hogy kik vagyunk, vagy kik szeretnénk lenni? A bicikli öltöztet – egyre elterjedtebb ez a mondat. S valóban:

ha ruházatról, kiegészítőkről van szó: a tervezők is méltóan merítenek ihletet a kerékpározásból. Nemcsak a praktikum, hanem a kreativitás is vezeti a kezüket: ezt sugallja a légszák ihlette puha bukkósik; a trendi bicikliseknek kitalált, elegáns öltözet; a táskára szerelhető irányjelző, vagy a minőségi kidolgozású nyereg. Persze a technológiai újítások mellett a vintage, a retro is virágkorát éli: alkatrészekből összeállított barkácsbiciklik, nagyapáink kifogyzott kerékpárjai éppúgy egyenrangú tagjai ennek a kultúrának, mint az elektromos meghajtásúak, vagy az utópisztikus megoldások.

A kötet rámutat az egyes kerékpár típusok közötti finom eltérésekre, amelyek nemcsak funkcionális, hanem egyúttal kulturális, életérzésbeli differenciák is, amelyek jótékonyan színesítik ezt a szubkultúrát. Az összeállítás révén világossá válik, hogy a kortárs kerékpáros kultúra fénykorát éli; rohamosan terjed, és élőbb, mint valaha: egy pezsgő nemzetközi közösség.

A közel 260 oldalas kötetben mindenkinek jut kétkerekű, az extrém sport kedvelőinek éppúgy, mint a városi kerekzőknek, vagy a biciklisfutároknak. Valamennyiükben közös a hitvallás: I bike, therefore I am.

5/5 ●●●●●

KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLÉLET A MAGYARORSZÁGI ÉPÍTÉSZETI TERVPÁLYÁZATOKBAN

Szöveg: Burián Gergő, Paulinyi Gergely DLA

A KÖRNYEZETTUDATOS ELVEK SZERINTI TERVEZÉS EGYRE NAGYOBB HANGSÚLYT KAP A MAGYARORSZÁGI ÉPÍTÉSZETI KÖZÉLETBEN. AZ ÉPÜLETEK ENERGIAFELHASZNÁLÁSA MINDEN KONKRÉT TERVEZÉSI FELADAT KÖZBEN KIEMELT FIGYELMET KAP, DE A KÜLÖNBÖZŐ ZÖLD TANÚSÍTVÁNYI RENDSZEREK IS SZÉLES KÖRBEN ELTERJEDTEK. SZERENCSÉRE EZT A FOLYAMATOT ELŐSEGÍTETTE, HOGY A BERUHÁZÓK RÉSZÉRŐL IS EGYRE FELELŐSEBB HOZZÁÁLLÁS TAPASZTALHATÓ A KÖRNYEZETTUDATOSSÁGGAL KAPCSOLATBAN. JELEN ÍRÁS ARRRA A KÉRDÉSRE KÍVÁN VÁLASZT ADNI, HOGY EBBEN A TÉMAKÖRBEN MILYEN ELŐRELÉPÉSEK TÖRTÉNTEK HAZÁNKBAN KONCEPCIONÁLIS ÉS TERVPÁLYÁZATI SZINTEN. GYAKORLÓ PÁLYÁZATKÉSZÍTŐKÉNT HISSZÜK, HOGY MÁR ILYEN FÁZISBAN IS ÉRDEMES KIEMELT FIGYELMET FORDÍTANI A KÖRNYEZETTUDATOSSÁGI SZEMPONTOKRA, AZONBAN NEM MINDEN HANGZATOS TERV ÉS ZÖLD GONDOLAT MÖGÖTT VAN VALÓDI TARTALOM. MIKOR LESZ EGY KONCEPCIÓTERV, AVAGY ÉPÍTÉSZETI PÁLYÁZATRA KÉSZÍTETT ELKÉPZELÉS VALÓBAN KÖRNYEZETTUDATOS TERV, S MIKOR BESZÉLHETÜNK CSAK FELSZÍNES, ÚGYNEVEZETT „GREENWASHINGRÓL”?

A kérdés megválaszolása előtt érdemes egy gyors kitekintést tennünk a témakörben, a magyar építészeti pályázatok történetében. Ebben a műfajban a 2007-ben kiírt Kormányzati Negyed tervpályázat győztes terve kapott igazán jelentős, országos publicitást. A Janesch Péter és Kengo Kuma vezette csapat kimondott célja volt egy „minden ízében zöld ház” (részlet Sylvester

Ádám az eredményhirdetésen elhangzott méltatásából) létrehozatala. A terv több módon törekedett a környezettudatosság kifejezésére: az épület telepítésében, az energiafelhasználásban, a világítási rendszerekben alkalmazott fenntartható elveket, melynek leginkább felfedezhető, mintegy reklámfelülete a zöld, növényekkel befuttatott homlokzat. Ugyan a koncepciót később több kritika érte

Lásd még:

Víz, az élet forrása OCTOGON 2010/1., **Trendek a környezettudatos építésben** 2010/2., **Vissza a jövőbe** 2010/3., **Plasztik reinkarnáció?** 2010/4., **Városi álmkép** 2010/5., **Zöld városfejlesztés, intelligens növekedés** 2010/6., **A fa mint ökológiailag is kiváló építőanyag** 2010/7., **Gyorsan megújuló anyagok** 2010/8-9., **Green Build 2010 és LEED 2012** 2010/10., **BREEM** 2011/1., **LEED és DGNB** 2011/2-3., **Gondolatok a Grand Pari(s) kiállításról** 2011/4., **Stockholm** 2011/6., **Bécs** 2011/7., **Oslo** 2011/8-9., **Koppenhága** 2012/1., **Barcelona** 2012/2., **San Francisco** 2012/3., **Vancouver** 2012/4., **New York** 2012/5., **London** 2012/6., **Párizs** 2012/7., **Odoo projekt** 2012/8., **Madrid** 2012/9., **Hamburg** 2012/10.

KAÉAÉENNOÉS kódnévvvel ellátott, második fordulóra jutott pályamű a Helsinki Központi Könyvtár tervpályázaton

nehéz megvalósíthatósága miatt, kétségtelen, hogy ráirányította a figyelmet a zöld építészetre, és így úttörő szerepe volt a téma népszerűsítésében.

Egy másik felvállaltan környezettudatos szempontok szerint készített terv volt 2010-ben az újpesti Nagyfelszíni Víztisztító Mű rekonstrukciójára kiírt városépítészeti ötletpályázat győztes terve, melyet a Mérték Építészeti Stúdió Kft. készített. A pályamű elkészítése során törekedtünk arra, hogy ne csak a szűk értelemben vett építészeti környezettudatosságra fordítsunk figyelmet, hanem szociális, társadalmi és gazdasági szempontok szerint is fenntartható koncepciót fektessünk le. Véleményünk szerint a helyszín hátrányaiból előnyt kovácsoló magatartás, és így egy minden szempontból autonóm és önfenntartó telep létrehozásának célja volt a siker záloga, holott a kiírásban csak 1-1 mondat erejéig várták el ezeket a szempontokat.

A zöld építészet elterjedése, és talán az imént felsorolt példák hatására már szinte minden építészeti pályázat kiírásában vannak környezettudatos szempontok. Többek között ennek köszönhető, hogy manapság már csak elvéve lehet olyan pályaművel találkozni, amely nem foglalkozik kisebb-nagyobb mértékben ezekkel az elvekkel. Sok esetben ez kimerül csupán a lehetséges zöld eszközrendszer felsorolásában, de vannak olyan esetek is, ahol a telepítés, az épület tömegformálása, vagy a homlokzat kialakítása is ezen elvek szerint készül. Apróbb szépséghiba, hogy a pályázatok anyaga sok esetben csak korábbi kiírásokból átvett környezettudatos bírálati elveket tartalmaz. Sokszor a pályázó építészek felteszik kérdéseiket az elvárt energetikai igényekkel, meglévő épületek esetén az épületállomány és gépészeti energiafogyasztással kapcsolatban, de a legritkább esetben kapnak kielégítő válaszokat. A talajmechanika, a geotermikus és a helyszínen mért időjárási adatok konkrét ismerete nélkül csak általános elveket lehet meghatározni. A pályázatkiírók célja is az kell legyen, hogy ezeket az alapadatokat szerezzék be, és adják át a pályázóknak a korábban ismertetett, mélyebb elvek alkalmazása érdekében. Csak így várható el, hogy ne csak általánosan alkalmazható típusmegoldások szülessenek.

Külföldi pályázatok esetén ezek az adatok az építész rendelkezésére állnak. A jelenleg második fázisban tartó Helsinki Központi Könyvtár létrehozására kiírt nemzetközi tervpályázaton például napi lebontásban kapták meg a pályázók a meteorológiai adatokat. Ezek alapján a második körbe jutott pályázók számára kötelező szimulációkat készí-

Nagyföldi Víztisztító Mű, Mérték Építészeti Stúdió által készített látványterv

teni a belső terek működéséről, és az épület teljes energiafogyasztásáról, amely által a bírálóbizottság már konkrét adatok alapján tudja értékelni az egyes pályaműveket.

A pályázatok kiírásával a mindenkori kormányzat, városvezetés proaktív, úttörő és példamutató kötelezettségéről is tanúbizonyságot tehet, vagy megerősítheti városfejlesztési koncepcióját. A környezettudatos tervezésre a jövőben már tervpályázati szinten is egyre több figyelmet kell fordítani, hiszen az ismert európai uniós 2010/31-es irányelv miatt 2019-től minden középületnek, 2021-től pedig az összes új épületnek közel zéró energiafelhasználásúnak kell lennie. Erre is felhívhatják a figyelmet a kifejezetten ilyen épületek létrehozására kiírt pályázatok, külföldön ezekből sok példát lehet találni. Legutóbbi ilyen pályázat a Kréta szigetére tervezett Bioklimatikus Európai Iskola volt. A pályázó építészektől olyan, a helyi környezeti és éghajlati viszonyokat figyelembe vevő épületeket vártak el, amelyek passzív eszközökkel érnek el maximális eredményeket az energiafelhasználás területén. Azonban magyar, környezettudatos elvek alapján készített terveket elváró pályázatra is találhatunk példát a közelmúlt-

ban. 2011-ben Harsánylejtő-Kertváros helyszínére kiírt, „Itt fogunk lakni!” elnevezésű pályázat során olyan, vállaltan fenntartható életmódra nevelő családi házakat vártak el, melyek nem csak megfelelő hőszigeteléssel rendelkeznek, vagy jó a tájolásuk, de például a felhasznált anyagok előállításánál is kevés terhet jelentenek a környezet számára. Sok pályázó gondolt ezeken kívül helyi zöldegek termesztésére alkalmas konyhakertre, téli hőcsapdákra, vagy helyi biológiai szennyvíztisztítóra is.

Reméljük, hogy a jövőben több olyan hazai pályázatot írnak ki, ahol kiemelt figyelmet fordítanak a környezettudatos építészetre. Ahhoz, hogy igazán részletekbe menő és mélyen átgondolt pályaműveket lehessen leadni, törekedni kell a szükséges adatok beszerzésére, és azokat már a tervezés kezdő fázisában el kell juttatni a pályázóknak. A pályaművek értékelésénél célszerűnek éreznénk külön szakemberek alkalmazását, akik értékelhetnék a pályaművekben leírt környezettudatos elveket és eszközöket. Úgy gondoljuk, hogy ezek a változtatások elengedhetetlenek, hogy a pályázatok szintjén is a kor kihívásainak megfelelő tervek születhessenek.

Harmadik helyezett – Kanada
 Vezető tervező: Taymoore Balbaa, Chris Wong
 Építész munkatársak: Arne Suraga, Jad Joulji, Talaye Rad, Andrew Lee,
 Ibrahim Brad Miles, Antony Chieh, Shelton Foo
 További csapattagok: Fionn Byrne, Landscape Consultant

Második helyezett – Görögország
 Építész munkatársak: Platon Issaias Theodosis Issaias, Costandis Kizis, Alexandra Vougia
 További csapattagok: Ilias Matsas, Mechanical Engineer,
 Giannis Tsafoulis, Structural Engineer

UNDER CONSTRUCTION

Erzsébetváros, Kéthly Anna tér

VEGYÜNK EGY MEGÉPÜLT, ÉPÍTÉSZETI SZEMPONTBÓL ÉRTÉKELHETŐ ÉPÜLETET. LEVONULNAK A KIVITELEZŐK, MAJD ÜNNEPÉLYES KERETEK KÖZÖTT LEZAJLIK AZ ÁTADÁS. MEGÉRKEZNEK AZ ÉPÍTÉSZETKRITIKUSOK, VIZSGÁLNAK ÉS TÁVOZNAK, HELYÜKET SZERENCÉS ESETBEN AZ ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNÉSZEK FOGLALJÁK EL. A GYAKORLATRÓL, A HASZNÁLAT ÉVEIRŐL, HA TÖBBÉ-KEVÉSBÉ MINDEN RENDBEN MEGY, MÁR NEM SOK ÍRÁS SZÓL. PEDIG EGY ÉPÜLET TELJES ÉRTÉKE NEM HATÁROZHATÓ MEG A FUNKCIÓ SZEMLÉJE NÉLKÜL.

„A KSH ADATAI SZERINT A FŐVÁROS TÖBBI KERÜLETÉHEZ KÉPEST A VII. KERÜLETBEN A LEGALACSONYABB (23 000 m²) A GONDOZOTT PARKOK ÉS JÁTSZÓTEREK TERÜLETE. (...) A KERÜLET BELSŐ, KÖZHASZNÁLATÚ TEREI A KÖZELMÚLTBAN KIALAKÍTOTT KÉTHLY ANNA TÉRTŐL ÉS KIRÁLY UTCAI JÁTSZÓTÉRTŐL ELTEKINTVE A XIX. SZÁZAD VÉGÉN, XX. SZÁZAD ELEJÉN KERÜLTEK KIALAKÍTÁSRA.”

Lásd még:

Ten years after: Lehel Csarnok 2012/2., **Nemzeti Színház** 2012/3., **Terror Háza Múzeum** 2012/4., **Népliget buszpályaudvar** 2012/5., **Magház** 2012/6., **Gödör** 2012/7., **Stephaneum** 2012/8., **Sportaréna** 2012/9., **MEO** 2012/10.

Többek között ez olvasható a legutóbbi, 2009-ben közreadott erzsébetvárosi rehabilitációs akciótervben, mely a „Kultúra utcája” címet viseli – miként ez a borítón olvasható magyarul, angolul és héberül (sic!) egyaránt. Nos, a hetedikben minduntalan visszatér a zöld témája (mindig park, meg játszótér, vertikális kertekre, virágzó balkonokra a mai napig nem gondol senki), ha van végeredmény, akkor lehet vele kampányolni. Parkot kialakítani hálás dolog, olcsóbb beruházás, mint ingatlant fejleszteni, és a Hivatal gyorsan adott valamit a polgároknak. Erzsébetvárosban a Nyár-Wesselényi-Klauzál utcák határolta területen például az akciótervben megemlített Kéthly Anna teret adta át, hivatalosan 2004 első felében. Közterületileg tér, parkosítva, ami az önkormányzat és az osztrák tulajdonú C.E.P.D. Befektető és Ingatlanfejlesztő Kft. megállapodásának részeként szülehetett meg. A megállapodás új irodaépület felépítéséről szólt, mindez értelemszerűen bontásokkal, majd teleköszvevonásokkal járt. Az így létrejött, közel 17 000 négyzetméternyi szintterületre húzták fel 2003-ban a Greenpoint7 irodaházat (a tervezéskor még Elizabeth Center; tervező: S.A.M.O. Kft.), illetve a megállapodások alapján az ingatlanberuházó költségén zöldült ki a Kéthly Anna tér. Az irodaház és a park összesen nyolc telek területét foglalja el, egykor a 19-20. század fordulóján épült bérházak álltak itt, de lebontottak egy 1940-ben épült, 5 emeletes lakóépületet is (Perczel Anna: Pest régi zsidónegyede. Múlt és Jövő, 2005/2.). Építészeti megformálását tekintve értékelhetetlen irodaház nőtt ide, látványra idegen, zavaró, mint minden új építésű környékbeli ingatlan, de funkciójára nézve szintén az, hiszen errefelé ma is

Többszöri tervmódosítás után lehangoló minőségű kivitelezés, ápolás helyett kényeszerű fenntartás

alapvetően a kereskedelmi/kulturális jelleg dominál. És hiába álmodott Baraczk Katalin (Vár-Kert Kft.) kertészmérnök egy élhető, a városrész múltjához méltó parkot: a valóság egészen mást mutat.

E park létrehozása az említett megállapodáson túl a belső-erzsébetvárosi városrehabilitáció része volt: 2001 szeptemberében, még a lakótömb szanálások idején döntött úgy az önkormányzat, hogy e közterület Kéthly Anna térként kerül fel a térképekre. Egykor két lakótömb állt a tér helyén – a Wesselényi 27. és 29. számú bérházak – amiket az 1980-as évek közepén a Budapesti Városszépítő Egyesület helyszínbéjárása

alapján készült felmérés az ingatlankezelő gondatlansága miatt, mint pusztuló lakóházakat ír le, »gondot állítólag azért nem fordítanak erre – és a környék többi házára – , mivel lassan szanálásra kerülnek. Ezt már mintegy 25 éve várják a lakók« – idézte N. Kósa Judit (Házfogyatkozás a Wesselényi utcában. Népszabadság, 2002. június 21.). Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő Testületének 18/1999. számú rendelete ezt a területet KT, vagyis fásított közterület területfelhasználási övezetbe sorolja, melynek kialakítására, rögzített alapfeltételek mellett (burkolt felület aránya, fák iskolázottsága, mennyisége stb.) kertépítészeti

Kis magyar posztmodern Pest régi zsidónegyedében

Az immár kerítésekkel óvott, ideiglenes park a kutyák és kutyások kedvelt találkozóhelye

tervet kellett készíteni. A C.E.P.D. Kft. az irodaépülethez a tér/park alá mélygarázst is terveztetett, így nem meglepő, hogy az első, beruházói kertépítészeti vázlatterven a park közepén, a Wesselényi utcai oldalon lendületes ívű garázslehajtót láthatunk. Ám a lehajtó ötletét az önkormányzat rögtön elvetette (az 1999-es rendelet az új közterületen a mélygarázs-építéssel megengedő, ugyanakkor a gépjárműhasználatot megtiltja), majd pályázat útján környezetrendezési és kertépítészeti megbízást adott a MOBILTERV 2000 Mérnöki Kft.-nek, amely az engedélyezési terv elkészítésére a Vár-Kert Kft.-t kérte fel. Az önkormányzattal egyeztetett építési engedélyezési terv (park és az irodaház mentén csatlakozó járdaszakaszok) 2002 júliusára készült el. Jelezve rajta szürke és színes kisélemes térköburkolattal fedett járdaszakaszok, mellettük cserjékkel változatos mód kialakított, kiemelt ágyások és önálló virágfoltok, lombhullató fák sora, a Nyár és a Klauzál utcai szakaszon egy-egy öreg eceffa. A Wesselényi és a Klauzál utca sarkához közel szoborhely, a Nyár utca felőli tengelyben ivókút, és ez a dús vegetációval elképzelt kompozíció visszaköszön az irodaház Klauzál utcai, elkeskenyedő, közterületi szakán. Baraczká Katalin terve azonban csak elvi engedélyezést kapott, mivel az „végleges felszíni állapotot tükröz”, vagyis majd csak a mélygarázs megépítése

után valósulhat meg, vagy esetleg akkor, ha a beruházó úgy dönt, belátható időn belül nem építi meg. Ideiglenes állapotot tartalmazó engedélyezési tervet kellett tehát készíteni, ami egyebek mellett azt jelentette, hogy szilárd burkolat csak a legszükségesebb/kötelező járdaszakaszokra tervezhető, a felszín alatt beépíthető részekre nem kerülhetnek közművezetékek, továbbá gondolni kell a növények esetleges áthelyezésére. Ezután többszöri módosítást követően, egy jelentősen leegyszerűsített engedélyezési terv született, (2003. március) majd nyomában kijött az építési engedély (2003. október), ami egy ideiglenes park (!) kialakításáról rendelkezett. A legelső terv alaprajzi rendszere mindvégig megmaradt, vagyis a köztér kiemelt zöldfelületét egy tűzoltóút, illetve egy párhuzamos sétány tagolja, csak a növényanyag, köztéri elemek (utcabútorok, kutak) száma lett egyre szerényebb.

Érdekes, hogy a hivatal, miközben már a legelső terv esetében a zöldterületek kiemelését írta elő, számolva a mélygarázsépítés tervével (növényátthelyezések stb.), a határozott ideiglenes jelleggel csupán az első terv visszautasítása idején áll elő, de mindezen túl még az ideiglenesség sem feltétlenül magyarázat a növényanyag/köztéri elemek roppant radikális csökkentésére. De arra végképp nincs magyarázat, ami létrejött, mert annak az alaprajzi rendszeren kívül

csak nyomokban van köze ahhoz, ami az engedélyezési terven látható, így igazán megkérdőjelezhető a Zöldkalauz internetes oldal térhez kapcsolódó jegyzete, miszerint „a teret Baraczká Katalin tervezte”. A sétányokat olcsó murva borítja, a Wesselényi utcai szakaszon kiemelésben fasor és gyepterítés, mögötte, a sétány átellenes oldalán fagyalsövény csoportok, egy helyütt, a rozsdálló talapzatú Kéthly-szobor közelében fekvőtűja árválkodik a gyepterítés közepén, távolabb, az irodaház felőli járdaszakaszon dézsákban száradó/kiszáradt örökzöldek. A Wesselényi-Klauzál sarkán, ahová eredetileg a tér névadójának szobrát, valamint üde cserjecsoportokat terveztek, koszos kutyafuttató található, avagy a „hat-száz négyzetméter semmirevaló kutya WC [ami] még tréfának se jó.” (Martinkó József: Ki állítja meg Arturo Uit? ÉS/2004. február 23.). Mindezt fokozandó: 2010-ben a dohányzási tilalom, no meg talán a telhetetlen kutyák miatt a parkot gondosan bekerítették. Kivitelezésről, átszabásokról Baraczká Katalin tervezővel senki sem egyeztetett, nem csodálkozom, hogy nem szívesen gondol vissza erre a történetre. A végeredmény a Budapesti Világörökségi terület védőzónájába sorolt (2002) régi pesti zsidónegyedben kialakított olcsó, parknak csak jóindulattal nevezhető placc. Persze csak ideiglenes, de a mélygarázsra még várni kell.

ALUMÍNÍUM HOMLOKZATOK TERVEZÉSE, GYÁRTÁSA ÉS KIVITELEZÉSE

ALUMONT Szerelő és Gyártó Kft.

Székhely: 1153 Budapest, Bethlen Gábor u. 55.
Iroda és üzem: 2111 Szada, Ipari Park,
Ipari park u. 24. (M3 autópálya mellett)
Telefon: (36-28) 404-078; (36-28) 404-079
Fax: (36-28) 503-465
E-mail: info@alumont.hu
www.alumont.hu
37, 38. oldal

BÚTOR

Vitra bútorok magyarországi forgalmazója – Do work Kft.

1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Telefon: (36-1) 489-3860
Mobil: (36-30) 248-2342
Fax: (36-1) 212-8339
E-mail: dowork@dowork.hu
Web: www.dowork.hu
B3

ÉPÍTŐIPAR

KÉSZ Építő Zrt.

1095 Budapest, Mester utca 87.
Telefon: (36-1) 476-6500
Fax: (36-76) 801-567
E-mail: bpiroda@kesz.hu
Web: www.kesz.hu
38. oldal

GENERÁLKIVITELEZÉS

FIT-OUT International Kft.

1038 Budapest, Révész utca 25.
Telefon: (36-1) 705-8773
Fax: (36-1) 705-8776
E-mail: info@fitout.hu
Web: www.fitout.hu
1. oldal

Market Építő Zrt.

1037 Budapest, Bojtár utca 41-47.
Telefon: (36-1) 279-2727
Fax: (36-1) 466-4827
E-mail: marketiroda@market.hu
Web: www.market.hu
4. oldal

HOMLOKZATI NYÍLÁSZÁRÓK

GYÁRTÁSA ÉS ERTEKESÍTÉSE

Jankó Faipari és Kereskedelmi Kft.

7900 Szigetvár, Damjanich utca 6.
Telefon: (36-30) 561-2841
Fax: (36-73) 510-286
E-mail: jankopeter@jankokft.hu
Web: www.jankokft.hu
86. oldal

FOLYÓIRAT

Gusto

1025 Budapest, Kapy út 44/B
Telefon: (36-1) 200-4949
Fax: (36-1) 200-4971
26. oldal

GENERÁLKIVITELEZÉS, INGATLANFEJLESZTÉS, ÉPÍTŐANYAG FORGALMAZÁS

Grabarics Építőipari Kft.

1053 Budapest, Reáltanoda utca 5.
Telefon: (36-1) 266-0168
Fax: (36-25) 283-541
E-mail: info@grabarics.hu
Web: www.grabarics.hu
76. oldal

KERÁMIABURKOLATOK

Porcelaingres

E-mail: m.nizzoli@porcelaingres.com
Mobil: (36-70) 311-7228
43. oldal

MELEGPADLÓ BURKOLAT FORGALMAZÁS

Cera Kft.

1036 Budapest, Bécsi út 57-61.
Telefon: (36-1) 250-1420, -1422
Fax: (36-1) 250-9091
E-mail: cera@cera.hu
Web: www.cera.hu
37. oldal

SZANITEREK, FÜRDŐSZOBA FELSZERELÉSEK

Hansgrohe Kft.

1139 Budapest, Forgách utca 11-13.
Telefon: (36-1) 236-9090
Fax: (36-1) 236-9098
E-mail: info@hansgrohe.hu
Web: www.hansgrohe.hu
B2

NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA

Publicitas GmbH

A – 1020 Bécs, Nordbahnstrasse 36/0.3
Telefon: (43-1) 21-1530
Fax: (43-1) 2121-602
E-mail: vienna@publicitas.com
Web: www.publicitas.com/austria
3. oldal

TETŐCSERÉP

PREFA Hungária Kft.

2040 Budaörs, Gyár utca 2.
30, 41, 75. oldal

CREATON Hungary Kft.

8960 Lenti, Cserépgyár utca 1.
Telefon: (36-92) 551-566, -567, -568
Fax: (36-92) 551-569
E-mail: info@creaton.hu
Web: www.creaton.hu
B4, 10. oldal

VILÁGÍTÁSTECHNIKA

Delta Light, Símes termékek magyarországi forgalmazója – Be light Kft.

1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Telefon: (36-1) 438-0748
Fax: (36-1) 325-6266
E-mail: belight@belight.hu
Web: www.belight.hu
2, 44, 65. oldal

Solinfo Lámpastúdió

1077 Budapest, Wesselényi utca 6.
Telefon: (36-1) 267-0444
Fax: (36-1) 267-0444
E-mail: info@solinfo.hu
Web: www.solinfo.hu
86. oldal

Trilux Hungária Kft.

1117 Budapest, Budafoki út 111.
Telefon: (36-1) 481-0469
Fax: (36-1) 481-0470
E-mail: info@trilux.hu
Web: www.trilux.hu
36. oldal

WEB

Five International Kft.

1023 Budapest, Daru utca 2/B
E-mail: kiado@dimag.hu
Web: www.dimag.hu
39. oldal

Építészfórum

1063 Budapest, Szondi utca 76.
Telefon: (36-1) 373-0699
Fax: (36-1) 332-6647
E-mail: info@epiteszforum.hu
Web: www.epiteszforum.hu
39. oldal

OCTOGON Online

Web: www.octogon.hu
86. oldal

erratum

Decembri lapszámunkban mutattuk be a munkacsoport.net legújabb alkotóját, egy Szigligeten felépült nyaralót. Noha a tervezőkkel történt egyeztetésen többször is szóba került az a kitűnő munkakapcsolat, ami az építésztervezők és a belsőépítészek között létrejött, végül a szerkesztőség hibájából mégsem jelent meg a cikk alatti adatdobozban az, hogy a kiemelkedően magas minőségű belső tér a MYD-II iroda két tervezőjének, Barna Orsolyának és Finta Csabának a tehetségét dicséri. Ezúton kérünk elnézést tőlük!

SZÉLL KÁLMÁN TÉR

KIÁLLÍTÁS

VÍZTÜKÖR – A SOKSZÍNŰ RUDAS

KULCSFONTOSSÁGA VAN

Az életem telt el itt. Nemcsak nekem, de majd' minden budai gimnazistának. Minden hétköznapi és minden hétvégén megfordultunk a Moszkván, ahogyan azt már színvonalas dolgozatában hajdani diákom, Török Feri is földolgozta. Én egy tízessel vagyok idősebb nála, mi még a baloldali telefonfülke telefonkönyvének 230. oldalára írtuk be az aktuális bulicímeket. Nálam a Várban is zajlottak szerény, fél tucat barát estjének induló, majd a Moszkva tér közelsége és szervezőereje révén kétszáz főre duzzadó, rendőrségi fellépéssel végződő társas események. Valamikor a hetvenes évek második felében a még klasszikus, elmaradhatatlan napszemüvegében Szabó László által vezetett Kék Fény az ifjúsági bűnözés melegágyaként tálalta a Moszkva teret. A Vérmező útról, mintegy megfigyelő állásból vették kameravégre a messzi dzsungel bennszülötteit, a zűrös fiatalokat. Vagyis bennünket. Nagy botrány is lett másnap a suliban, mondván, mit keresünk mi a Kék Fényben? Jó idők voltak.

A Moszkva tér nekem azóta is ezt a sosem múló, nyúlós-ragacsos, mocskos komezisztust képviseli az életemben. A szürke 1500 árnyalatát. A fénytelen és szagtalan butaság világát. Szívargó csöndet, melybe csak az alagútba kanyarodó villamos kerekének sikolya vág élesen. Mindent betérítő, kabátok mélyére belopódzó, langyos gofriszagot, és ólmos Esti Hírlapot, amit magam is árultam itt bő negyven esztendeje. Éppen ezek miatt vártam, hogy valamelyik kormány végre nekiugorjon a Moszkva tér rendbetételének. Hat éve, még az átkosban, a városháza összeültette az akkor már Fidesz vezetésű érintett kerületeket, az I., a II., és a XII. kerület polgármestereit, hogy akkor nosza, mosmá' nincs más politikai erő a tér körül, fogjunk hozzá a rendrakáshoz. Akkor valami történt, de nem volt az igazi. Meg kellett várni, mire a főváros is ugyanezen politikai kört képviseli. És kellett várni még két esztendőt ahhoz, hogy a nyomorult sorsú térre pályázat szülessen. Behatárolt, közlekedésszervezés vezérelt, alulfinanszírozott pályázat, de mégis valami. A Moszkvára, ami azóta, hogy sose feledkezessünk meg a dicső

Fotó: Fortepan

Fotó: Fortepan

Horthy-korszakról, újra Széll Kálmán tér lett, szóval a Moszkvára most annyi pénzt különítettek el, amennyiből egy Buda környéki kis faluban már stadiont sem építenek, noha a Moszkva naponta 200 000 embert enged át magán, míg a BL-döntőre készülő Felcsútra legfeljebb katasztrófaturisták fognak kiruccanni esős hétvégeken. Na jó, a Moszkva tér nem passziója senkinek, viszont majd fél évszázados használata alapján kijelenthetem: a város életében kulcsfontossága van. Megszülettek hát a pályázati tervek. Számos közülük a szűkös források ellenére megpróbált valódi teret formálni a hajdani agyaggödörből. Más tervek – így a győztes is – ezt már meg sem kísérelték, hiszen belátták, hogy érdemi változtatásra most sem lesz lehetőség. A Moszkva tér nem lesz tér. Ez most ki-derült. Sokkal jobb, sokkal civilizáltabb lesz, mint a mai állapota, de azon kívül, hogy a napi ezeralahányszáz induló busz, ezer villamos, sok tízezer metróutas közlekedési kérdéseit rendezettebb, vállalhatóbb feltételek között oldja meg; azokról az emberekről, akik most a Moszkván élnek, töltenek órákat, találkoznak, árulnak stb.: nem sokat állít. Ajándék lónak... – már ahogyan ezt mondani szokták. Rendben van, inkább örülök neki, hogy ezekben a vérzivataros időkben is lesz térfelújítás. Inkább örülök neki, hogy jobb lesz, mint volt. Eldobom a több évtizedes vágyat, hogy egyszer végre tényleg, de kompromisszumok nélkül újuljon meg a tér. Ami most megtörténik velem, életem hátralévő időszakáig biztosan kitart. Minek is keseregnék.

Az Építész Stúdió és a Lépték Terv 1. díjas pályaműve

TALÁLKOZUNK AZ ÓRA ALATT

Kiállítás és kerekasztal a Széll Kálmán tér megújításának tervpályázatáról

Szöveg:
Csikós Gábor

SZINTE LE SE MERJÜK ÍRNI, PEDIG ÚGY TŰNIK, EZÚTTAL TÉNYLEG IGAZ: A HÁNYATTATOTT SORSÚ SZÉLL KÁLMÁN TÉR MEGÚJUL. A TÉR RENDEZÉSÉRE KIÍRT PÁLYÁZAT EREDMÉNYÉT JANUÁRBAN HIRDETTÉK KI, A PÁLYAMŰVEKET PEDIG A DESIGN TERMINÁL KIÁLLÍTÁSÁN MUTATTÁK BE A NAGYKÖZÖNSÉGNEK, AHOL SZAKMAI KEREKASZTALT IS RENDEZTEK A TÉMÁRÓL.

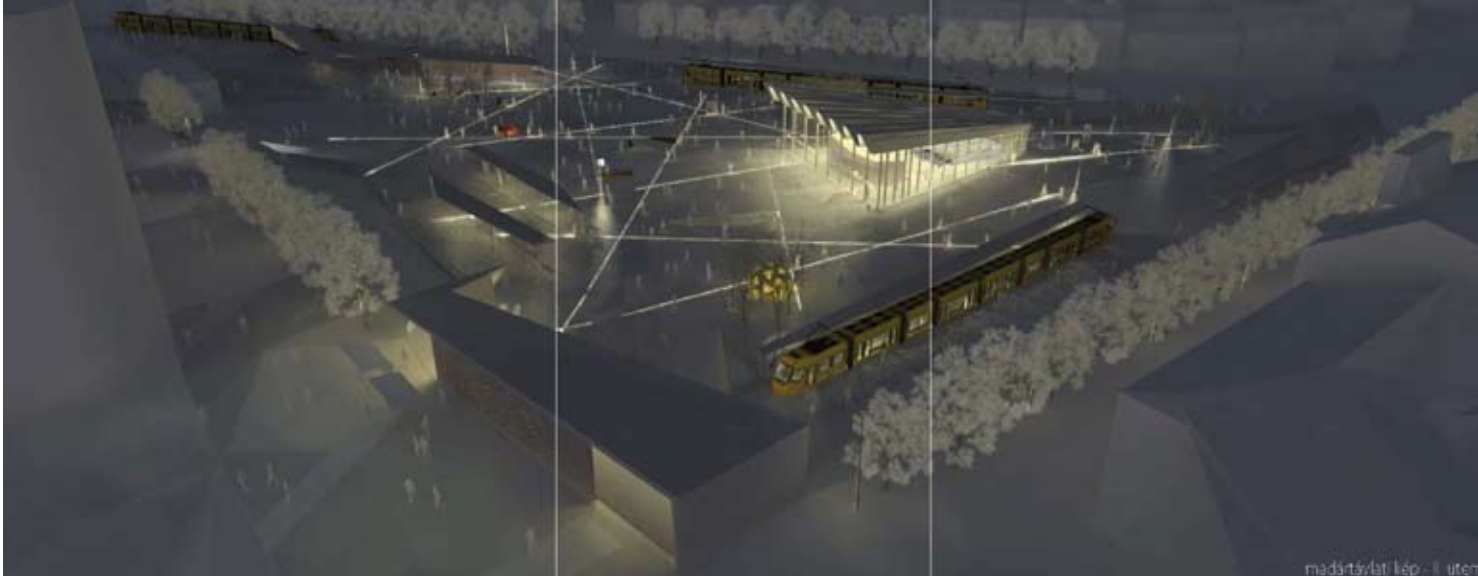
A Moszkva... bocsánat, Széll Kálmán tér Budapest városfejlődésének állatorvosi lova, tágabb összefüggéseiben pedig az egész magyar valóság hú lenyomata. Az a fajta – tipikus – problémagóc, amin hiába szörnyülködik a közvélemény, és vitatkozik a szakma immár mintegy negyed százada, a politika, saját tehetetlensége szimbólumaként, mint valami láthatatlan falról, minden nekifutás után visszapattan.

Most viszont nagyon úgy tűnik, hogy a jelenlegi, 2010-ben hatalomra került kurzus nyeri meg a „Ki teszi rendbe a Moszkva tereit?” című presztízsverseny. Már a tér Széll Kálmánra történő vissza/átnevezése is je-

lezte az új hozzáállást: a városvezetés a két évtizednyi értelmiségi rágódást félretolva lényegében egyetlen huszárvágással intézte el a kérdést. Ez után viszont még inkább nyilvánvaló volt, hogy nem lehet tovább halogatni a rendezést: a tartalmi változás nélküli átcímkezés a felszínes látványpolitizálás cáfolhatatlan és örök bizonyítéka lett volna.

Miközben – ismerjük el – a feladat csöppet sem egyszerű. Nehéz elképzelni, hogy ez a tér valaha is a harmónia, a rendezettség képét mutatta volna. Tény, hogy a terület egyáltalán nem tudatos várostervezés eredménye: az évszázados várbeli építkezések téglalájahoz használt agyag kitermelése miatt

fokozatosan mélyülő gödörben, mint eső után a csapadékvíz: úgy terelődött össze a forgalom, hogy aztán a 20. század első harmadának végére a tér Buda első számú közlekedési csomópontjává váljon. Ma a Széll Kálmán tér a város egyik legfontosabb átszállópontja, e minőségében Blaha Lujza tér és az Örs vezér tere budai megfelelője – miközben azoknál szűkebb, megjelenésében koncentráltabb. Nincs egységes építészeti stílusa: három meghatározó eleme a Postapalota romantikus mesevár-tömbje, a Retek utcai oldal kisvárosias, egy-két szintes házsora, valamint a tér közepén nyíló metrókijárat 70-es években épült vasbeton

A térburkolat esti kivilágításának látványrajza az Építész Stúdió és a Lépték Terv 1. díjas pályaművéből

legyezője. A háromszög alakú teret körbefolyja a forgalom, a szakadatlan embertömeggel együtt a látvány drámai, amit még inkább felerősít a gödörjellegből adódó szintkülönbségek által nyújtott rálátás.

A pályázat eredményének talán legfőbb tanulsága a vágyálmokkal való leszámolás: a Széll Kálmán tér sosem lesz egy csendes, tömegmentes, zöld sétatér, ahogy azt sokan szerették volna. Bár a mostanihoz képest nő a zöldfelület aránya, az Erzsébet téri példával szemben a Széll Kálmán tér a rekonstrukció után sem lesz közpark. Ide ezután sem sétálni és fagyalatozni fognak járni a kismamák. A pályamunkák döntő többsége korszerű, kompakt, jó lokációjú, és izgalmas belvárosi átszállópontként definiálja a teret, melynek legfőbb erénye, hogy mindössze néhány lépés megtételével válthatunk a közlekedési eszközök között.

Amire a pályázat a város jelen lehetőségei között vállalkozott: a tér szerkezeti, funkcionális és esztétikai megtisztítása. Se több, se kevesebb. Erre az alapvetésre épít tehát a benyújtott tervek döntő része, köztük a megvételre javasolt, első három helyezett pályamű.

A tér legfontosabb funkcionális elemei: a villamos-végállomások és metró maradnak a mostani helyükön, megtartva ezáltal a tér forgalom övezte szigetjellegét. A Combino-végállomás kialakítására a járművek hossza miatt nincs jobb alternatíva. (A föld alá költöztetés jelenleg nem tartozik az anyagi realitások világába.)

Jelen állapotában egyedül a Várfok utcai buszmegálló megközelítése kényelmetlen – a győztes pályamű ide mozgólépcsőt vizionál a jelenlegi, meredek lépcső helyére. (Vagyis Barcelona után Budapesten is lehet majd szabadtéren mozgólépcsőzni.)

Mivel a villamosok egyike sem fordul már vissza a tér megkerülésével, a hurokvágány megszüntethető, és hasonlóképp eltűnik a tér fasori oldaláról a buszparkoló.

A tér összképének is meghatározó eleme továbbra a metrókijárat marad, bár valószínűleg sokan üdvözölték volna a 70-es évek vasbeton építészete ezen illusztris darabjának eltűnését. Tény, hogy jelen állapotában a betonlegyező a létező szocializmus sivárságának az emlékműve; látványának, állapotának felrészítés a tér vizuális megújulásának kulcseleme. (A pár évvel ezelőtti színe-

zés inkább jó szándékú, de sikertelen gesztusnak tekinthető.) Elbontásra kerül viszont ennek minden nyúlványa és melléképülete: csak a legyező geometrikus formája marad. Ez amellelt, hogy ismétli, erősíti a tér háromszögű formáját, funkcionálisan és esztétikailag tisztítja is azt a leromlott kereskedelmi egységek (trafik, kocsmá, gyros büfé) felszámolásával.

Hogy mégse csak egy nagy, átlátszó peronná változzon a terület, arról az új látványelemnek szánt alsó térvilágítás hivatott gondoskodni. A járókövetet keresztül-kasul átszelő „fénygerendák” kétségkívül mutatósak lesznek majd. Kevésbé látványos, de nem kevésbé fontos elem a metrókijárat mellett szemben álló óra megtartása: mint egykor fontos budai találkozóhely, képviseli a folytonosságot, és őrzi továbbra is a helyhez fűződő emlékeket.

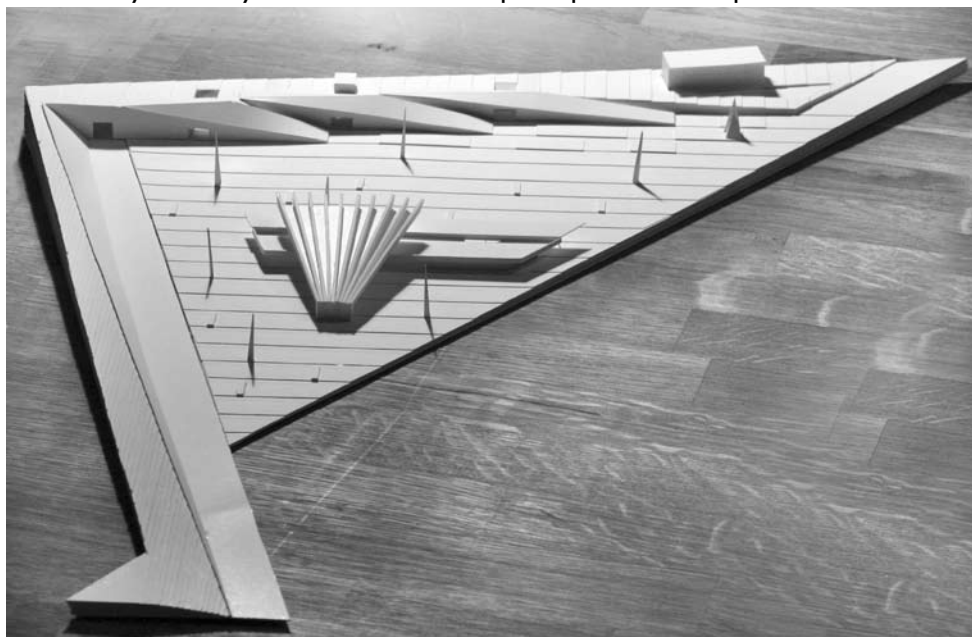
KIS TÉRTÖRTÉNET

Az. I., II., és XII. kerület találkozásánál fekvő mélyedésben az agyagbányászat befejezése után sportpályák működtek, közlekedési csomóponttá spontán módon, földrajzi adottságai révén vált. Az addig névtelen területet 1929-ben nevezték el Széll Kálmánról, aki 1875-1878 között a dualista monarchia pénzügyminisztere, 1899-1903 között Magyarország miniszterelnöke volt. 1951-ben Moszkva térre nevezték át, ezt a nevet érdekes módon a rendszerváltás után is megőrizte egészen 2012-ig. A politikai mementók szerint Antall József halála után az ő emlékének szánták a teret, de ezt akkor a közterületek személyek után történő elnevezését 25 éves átfutási idővel szabályozó – azóta eltörölt – fővárosi rendelet megakadályozta.

A tér sokáig kedvelt, köznyelvi Kalef elnevezése mára kikopott a használatból, de ez is jelzi, hogy a terület már korábban is a városi folklór része volt.

A tér fölé magasodó, romantikus-historikus egykori Postapalota 1923-ben épült Sándy Gyula tervei szerint, jelenleg üresen állva hasznosításra vár.

A Balázs Mihály és Tarnóczky Tamás Attila által vezetett csapat 3. díjas tervének makettje

Sajtos Gábor, Oroszlány Miklós, Páll András és Virág Péter 2. díjas tervének metszete és látványrajza

A SZÉLL KÁLMÁN TÉR SZÁMOKBAN

A „Budapest kapujaként” is értelmezhető, 45 000 m² területű tér roppant forgalmat bonyolít le naponta: 17 busz-, 6 villamos- és 1 metrójárat megállóján kívül a szomszédos Széna téren Volán autóbusz-állomás is üzemel.

A téren naponta átlagosan 200 000 ember fordul meg, ebből mintegy 130 000 fő átszálló. Ám ebből is látszik, hogy ma már messze nem csak átszállópont: a Mammut III., a Fény utcai piac, és a közeli Millenáris miatt célállomásként is az egyik legfontosabb budapesti közterület.

Vélemények a Széll Kálmán tér átalakításáról

Szemerey Samu, építész, építéskritikus: A nyertes tervről sokan azt mondják, az inkább kozmetikázás, nem a tér átfogó újragondolása, amire pedig igazán szükség lett volna. Ezért le kell szögezni: a kiírás nem elsősorban valamiféle urbanisztikai, hanem kimondottan közlekedési tér projektre szól.

Bojár Iván András, főszerkesztő, OCTOGON: A tér rendbetétele kétségkívül nagy eredmény, mégis kissé csalódott vagyok. Mint évtizedek óta a környéken lakó budai, nemcsak a teret magát, hanem egyúttal az ott élő, azt használó embereket is látom: a könyvárust, a munkát keresőt, a pokrócba burkolózó homelesst, a zacskóból virágot áruló nénikét. A tér minden rossz közérzete ellenére ezek az emberek igyekeztek itt megtalálni és kialakítani saját kis zugukat, privát szfé-

rájukat. Az új téren viszont nem nagyon látom az ő helyüket. A terv valahogy épp ezekre az emberi tényezőkre nem fordít figyelmet. A nyertes pályamű másik nagy hiányosságát abban látom, hogy szinte egyáltalán nem foglalkozik a térfalakkal. Mi lesz például a Retek utcai oldal igencsak vegyes képet mutató házsorával?

Vitézy Dávid, a BKK vezérigazgatója: Természetesen bennem is van némi csalódottság: a pályázatok kibontásakor vártam a „Nagy Tervet” vagy legalább a „Nagy Ötleget”, ami végül nem jött meg. Ez valóban elsősorban egy közlekedési szempontú átalakítás, ami viszont remélhetőleg kihasználja a tér jó adottságait: azt, hogy egy kényelmes, kompakt méretű átszálló tér jön létre, Európában is egyedülálló kapcsolódási pontokkal. Ha csak annyit érünk el, hogy ezután nem leszgett fejjel, szinte menekülve kell áthaladnunk a téren, már érdemes belevágnunk.

Hutiray Gyula, városfejlesztési főpolgármester-helyettes: Érdekes megfigyelni, hogy a tér történetében kb. 30-40 éves periódusok váltják egymást. Én pl. még ahhoz a – egyre inkább kisebbségnek számító – generációhoz tartozom, akik még használják a Kalef kifejezést is. Ezért is tartom jónak a tér 2015-ös átadását: a politikai cikluson túlnyúló időpont révén a projekt elválk attól, amihez egy építészeti tervnek nem kell, hogy köze legyen. Ami a Bojár Iván említett emberi tényezőket illeti: úgy gondolom, hogy az ilyen, védettséget adó privát zugok megteremtésére a rekonstrukció után is meglesz a lehetőség.

Fürjes Balázs, kormánybiztos: Az építészet a legdemokratikusabb művészeti ág, mivel a leginkább ki van téve a nyilvánosság kontrolljának. Így van ezzel minden nagyszabású építészeti pályázat is. Az értékelések és kritikák kapcsán is az látszik: ma Magyarország nem igazán alkalmas közeg a csodák megszületésére. Tudomásul kell venni, hogy vannak bizonyos realitások. Ezt figyelembe véve én elsősorban örömet érzek. Egy mondás szerint a jó legnagyobb ellensége a legjobb. Ezért azt mondom: inkább örülünk, hogy végre valami jó történik a Széll Kálmán térral, minthogy azon keseregjünk, hogy nem történik meg a legjobb.

„Kerekasztal” a Széll Kálmán térről 2013. január 16-án, a Design Terminálban

JÉGRE FEL!

Korcsolyázó Budapest – FUGA, 2013. január 24.- február 11.

A Budapesti Városvédő Egyesület és a Magyar Sportmúzeum közös kiállítása a hazai korcsolyázás és a Városligeti Műjégpálya történetéről a FUGA termeiben kapott helyet: a kiállítás első alkalommal 2009. december 1. és 2010. január 22. között volt megtekinthető a Budapesti Városvédő Egyesület Podmaniczky termében.

Az ismét megrendezett kiállításon az elmúlt 140 esztendő korcsolyatörténete hömpölyög végig a falakon, kiegészülve azzal az örvendetes ténnyel, hogy azóta tulajdonképpen a végéhez értek a csarnok és a pálya felújítási munkálatai, s a városlakók újra birtokba vehették azokat. Ezt a rekonstrukciós folyamatok közben készült fotók, valamint a FUGA Rádióban folytatott beszélgetés is illusztrálják.

De ne szaladjunk előre, mert még mielőtt fognánk magunkat, s repülnénk egyet a jégen, érdemes megismerkedni a fővárosi korcsolyázás kezdetének történetével. 1869. december 2-án Andrássy Manó elnöklétével megalakult a Budapesti Korcsolyázó Egylet, s a szükséges korcsolyacsarnok elkészítésére a pályája elején álló Lechner Ödönt kérték fel. Az 1890-es évek végére szűkösnek bizonyult a csarnok, a bővítést id. Francsek Imre építész álmodta meg neobarokk stílusban. Az 1920-as években merült fel a korcsolyapálya műjégpályává

való átalakítása, az ehhez kapcsolódó bővítéseket ifj. Paulheim Ferenc építész tervezte meg, s ez az állapot működött a 2000-es évek végéig. Majd a felújításra kiírt tervpályázatot a Mányi István Építész Stúdió nyerte el, a munkálatok 2005-ben indultak meg. A nagyközönség 2011-ben vehette újra birtokba a technológiailag és építészetiileg is korszerű csarnokot és pályát, majd 2012-ben az újratöltött városligeti csónakázó tavat.

A falakon hangulatidéző képek, régi plakátok, és napjainkban készült fotók, műszaki rajzok váltják egymást: megtudhatjuk, kik voltak a legendás korcsolyázóink; milyen hagyománya van a hazai korcsolyának versenysportként; mely helyszíneken üzemel még szabadtéri vagy fedett pálya, de még az is kiderül, hogy milyen közkedvelt volt a Magyar Jégrevü, és az általa rendezett jégszínházi előadások. Bizony sok lehetőség rejlik ebben a szabadidős tevékenységben, s megszívlelendő és lelkesítő a tárlatot összefogó idézet is a Vasárnapi Újság 1872-es számának egyik újsághíréből: „az ember sohasem közelebbi meg a madár repülését annyira, mint a korcsolyán”.

Kadlót Nikolett

Fotó: Fortepan

A GASZTRO-KULT ZÖLDSÉGES

A Klauzál tér sarkán lévő apró zöldséges önmagában nem újdonság, évtizedeken át kínálta friss árúját a környéken lakóknak. Szeptember óta viszont más kerületekből is joggal csábulnak ide a kíváncsiak: nem csupán a friss, hazai kistermelőktől származó zöldség-gyümölcs felhozatalért, kekszekért, lekvárokért, és a nemzetközi konyhák speciális alapanyagaiért, hanem a nyitvatartási időn kívüli gasztronómiai és kulturális programokért is.

A Lumen Fotóművészeti Alapítvány fiókjaként üzemelő – neve a Mikszáth téri Kávészó kapcsán már ismerősen csenghet – Lumen Zöldség és Közösségi Szolgáltató többfunkciós térként szolgál, így a nyers tisztaságot hangsúlyozó, sallangmentes, moduláris bútorelemek alkotta berendezés is ezt hivatott alátámasztani: a napközbeni árullatást biztosító zöldséges ládákban és újrahasznosított bontott tetőgerendákból álló teret könnyed és gyors mozdulatokkal rendezhetjük át az esti események, workshopok, vetítések, beszélgetések, bemutatók helyszínévé.

A hely arculatáért, a koncepcióért a leginkább fotós munkáiról ismert László Gergely-Katarina Ševič páros felel, akik egyben az Alapítvány Tanácsának tagjai. Érthető így, hogy a friss gyömbér

mellett a Lumen által gondozott kiállítások, projektek katalógusai is helyet kapnak. A Lumen Zöldség és Közösségi Szolgáltató egyedülálló modellje a gazdasági és művészeti tevékenységek fúziójának, önfenntartó finanszírozási formájával pedig bizonyítja, hogy a művészeti tevékenység is lehet fenntartható anélkül, hogy kiszolgáltatottja lenne az állami támogatási rendszerek zűrzavarának. Működésének fontosságát mutatja a nemrég elnyert Katalizátor-díj is.

MK

Fotó: Zafir Dániel

HA A PARTOK MESÉLNI TUDNÁNAK

A rakodópart kövei. A budapesti dunai rakpartok FUGA, 2013. január 16.- február 4.

Fotó: Fortepan

Ismét fókuszban a rakpartok: a Kolundzsija Gábor urbanista által 2011-ben megrendezett szabadtéri tárlat korszerűsége, és ma is aktuális üzenete révén kapott helyet a FUGA-ban. A kiállítás szakmai alaposággal mutatta be a rakodópartok történetét a kezdeti folyószabályozási tervektől, kialakításuktól egészen a mai állapotukig kísérve azt fotódokumentációval, korabeli rajzokkal, térképekkel, visszaemlékezésekkel. A folyó partjait bejáró, virtuális időutazáson archív fotók és korabeli festmények idézték elénk a „rakoncátlan”, még szabályozatlan Duna képét, amelyből lassan békésen hömpölygő óriás lett. Az egyes partszakaszok jellegzetességeit, arcát is megismerhetjük, sorra véve azok építkezéstörténetét is, hiszen a 100-150 éve rendíthetetlenül álló rakpartok szerkezeti megoldásai különbözőek voltak a két part eltérő szerepe miatt. Korlátrészletek, vasbakok elegáns sora, panorámafelvételek színesítették a tárlatot, így téve érdekessé azt a széles közönség számára.

corsico

FARKAS ORSOLYA, TANAI CSILLA – A WWW.VIZPARTIFEJLESZTESEK.BLOG.HU SZERKESZTŐI

A SOKSZÍNŰ RUDAS – MEGÚJUL VÉGRE A DÉLI SZÁRNY

HA MEGKÉRDEZÜNK BUDAPESTRE ÉRKEZŐ KÜLFÖLDIEKET, HOGY MIRŐL HÍRES A VÁROS, ÉS MIÉRT JÖTTEK IDE: NAGY HÁNYADUK BIZTOSAN A FÜRDŐKET EMELI KI A DUNAI PANORÁMA ÉS AZ ÉPÍTÉSZET MELLETT. NEM VÉLETLENŰL, HISZEN A 2000 ÉVES MÚLTRA VISSZATEKINTŐ FÜRDŐKULTÚRA A VÁROS IMÁZSÁNAK EGYIK MEGHATÁROZÓ ELEME. MA BUDAPESTEN KÉT TUCAT FÜRDŐ ÉS 13 GYÓGYFÜRDŐ VAN. AZ ÉLÉZŐDŐ NEMZETKÖZI TURISZTIKAI VERSENYBEN AZONBAN NEM TOPOROGHATUNK EGY HELYBEN, CSAK AKKOR VAN NÉMI ESÉLYÜNK, HA EZT AZ ÉRTÉKET MEGŐRIZZÜK ÉS KIAKNÁZZUK: FEJLESZTJÜK A FÜRDŐSZOLGÁLTATÁSOKAT, MODERNIZÁLJUK AZ ÉPÜLETEKET. EZ ALÓL A RUDAS SEM MARADHAT KI. KICSIT SOKSZÍNŰ AZ ÖSSZKÉP, DE HAMAROSAN TALÁN ÖSSZEÁLL.

A távlati tervekben egy legalább 4 csillagos hotel megépítése szerepel az északi szárnyon – Copyright: nirmana Építésziroda Kft.

Lásd még:

TANULMÁNYSOROZATAINK:

Víztükör: Varsó OCTOGON 2008/4.,
Bécs 2008/5-6., **Berlin** 2009/1.,
Dublin 2009/2., **Stockholm** 2009/3.,
London 2009/4., **Lisszabon** 2009/5.,
Velece 2009/6., **Belgrád** 2009/7.,
Gdańsk 2009/8., **Koppenhága**
2009/9., **Maribor** 2009/10.,
Hamburg 2010/1., **Isztambul** 2010/2.,
Maribor 2.0 2010/3.,
Edinburgh 2010/4., **Oslo** 2010/5.,
Olaszország 2010/6., **Málta** 2010/7.,
Dundee 2010/8-9., **Liverpool** 2010/10.,
Malmö 2011/1., **A dunai közlekedés**
lehetőségei Budapesten 2011/2-3.,
Lyon 2011/4., **Margitsziget hallgatói**
tervpályázat 2011/5.,
Beton Hala 2011/6., **Glasgow**
2011/7., **Marseille** 2011/8-9., **Kijev**
2012/1., **Aalborg** 2012/2., **Cardiff**
2012/3., **Tirana** 2012/5., **Dunai part-**
szakaszok rendezése és a gyors-
hajóárat 2012/6., **Klaxsvik** 2012/7.,
A rakpart-story 2012/8., **Párizs**
2012/9., **Szentendre** 2012/10.
Magasházak: Élet a felhők fölött
2006/4. melléklet, **Dubai, Bécs** 2007/4.,
London 2007/5., **Kijev** 2007/6.,
Milánó 2008/1., **Varsó** 2008/2.,
Kína 2008/3.

A fürdő 10 éve tartó felújításának mérföldkövéként 2012. november 15-én ugyan átadták az épületkomplexumot a nagyközönségnek, de az északi és déli szárnyon még bőven lenne mit fejleszteni, ezek a részek eddig kimaradtak a rekonstrukcióból. Eddig. Felmerülhet a kérdés, hogy amikor 2011-ben a Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. (BGYH) támogatást nyert a végül félmilliárdos rekonstrukcióhoz (a homlokzatot és a tetőszerkezetet a II. világháború és a bombázások előtti állapotok szerint helyreállították; akadálymentesítés, nyílászárócseré, energiahatékonysági, gépészeti fejlesztések történtek), hogy maradhatott ki a fürdőhöz csatlakozó déli épületszárny felújítása, hiszen a lerobbant homlokzat, az újra és újra megjelenő falfirkák nemcsak a Rudas képét, de a dunai látványt is rontották. Az északi oldalon szintén vannak eddig kihasználatlan területek. Úgy néz ki, most pont kerül a „félbehagyott” fejlesztés végére.

2013. január közepén aláírták azt a szerződést, amelynek értelmében a BGYH vagyonkezelésébe került a déli szárny. Ez az egységes kezelés azt jelenti, hogy végre van lehetőség a fürdő története során valahogy mindig hiányzó, egységes fejlesztési

koncepció kialakítására, és olyan komplexum létrehozására, amely kívül/belül kimagasló színvonalat képvisel. A tervezési terület az elhíresült Aranybárány fogadó megmaradt részét, és a palackozóüzemet foglalja magában. A tervek elkészítése a nirmana Építésziroda Kft. nevéhez fűződik (vezető tervező: Vékony Péter, munkatársak: Chvalla Diána, Kundrik Livia, Weiszhaupt Viktória, Arányi Ágnes és Hága Tamás). A nirmana nem először nyúl fürdőkhöz, hozzájuk kötődik a Hungária Fürdő rekonstrukciója is, amely számos magas szintű elismerés mellett a Média Építészeti Díját is elnyerte.

Az egykori Aranybárány fogadó és a palackozóüzem helyén wellness/étteremkomplexum létesül – Copyright: nirmana Építésziroda Kft.

NEHEZEN ÉRTELMEZHETŐ

Az átalakulásra váró épületrész nem függetleníthető sem környezetétől, sem a fürdő többi részétől. A különböző korok különböző funkciókat alakítottak ki, eltérő színekkel, és nem túl jó átjárhatósággal. Az egész Rudast befolyásolja a Duna közelsége (ez fordítva is igaz), az előtte és mögötte elmenő autóforgalom, hiányzik egy igazi főbejárat, és az egész teret rehabilitálni kellene, akár Rudas tér is lehetne belőle. A Gellérthegy pedig eddig még kiaknázatlan titkokat és kincseket rejt: valaha pl. kisvasút kötötte össze a Rác, Gellért és Rudas fürdőket a Gellért táron belül, amely több mint 1 km hosszan kanyarog, és a fürdők számára gyűjti össze még ma is a meleg források vizet.

Ilyen kontextusban valljuk be, a palackozóüzem nem túl integráns, nem túl aktív részét képezi a Rudasnak, funkcionális és ipari jellege miatt nehezen értelmezhető, és nehezen köthető a fürdőhöz. Vajon ilyenkor a tervező idegen testként kezeli, átalakítja, vagy beolvasztja az épületbe? A nirmana előtanulmányában az olvasható, hogy a palackozóüzem és a korábbi fogadó tereit összefüggő egészként kezelnék, az épületrész esetlenségét egy üvegkopolával ellensúlyoznák, így tulajdonképpen a formatisztelet párosul majd a kortárs elképzelésekkel. Vékony szerint pont ezt az eklektikusságot kell megőrizni a Rudas esetében. Még akkor is, ha az épület formai adottsága, a környezet, és a már megvalósult beruházások miatt eléggé meg volt/van kötve a kezük.

HIÁNYPÓTLÁS

Az extra rövid építészeti és történeti áttekintés után térjünk rá a tervekre. Mi lesz, hol lesz, mikor lesz, mennyi lesz? Vékony Péter már két éve foglalkozik a Rudassal, hosszas egyeztetés, tervtanácsi aktus után kialakult a koncepció, de a tényleges tervek – elmondása szerint – folyamatosan változnak, szinte napról napra. Amióta a sajtóban napvilágot láttak a képek, már újabb tervek születtek, a korábbiak pedig szinte teljesen elavultak. Az elkövetkező 1-2 hónapban is várhatóak változások. Hamarosan azonban a végső verzióknak is meg kell születnie, hiszen 2014-re már beígérték a fürdő új részének megnyitását. A teljes büdzsé 1 Mrd Ft, ebből a fele összeg már megvan, remélhetőleg a másik 50%-ot is össze tudják kalapozni, de ez már önmagában is nagy teljesítmény, és komoly szándékot takar.

A déli részre önmagát is eltartani képes wellness/étteremkomplexumot álmodott a nirmana. A jelenlegi felszabdalt funkcióosztás helyett (az uszodarész nem megy jól, nem igazán jó a beléptető rendszer, hiányoznak az öltözők) zökkenőmentes mozgást, áramlást akarnak a tervezők, szabadon átjárható lenne az egész komplexum (ennek egyik eleme volt az előcsarnok átépítése, valamint a jegy- és bérletrendszer átalakítása).

500 m² alapterület, 3 szint: alul meleg vizes medencék és wellnessrészleg, felette melegkonyhás, egyedülálló panorámás étterem, a korábbi népfürdő helyén szaunák, legfelül tetőterasz jakuzzival, napozóterasz-

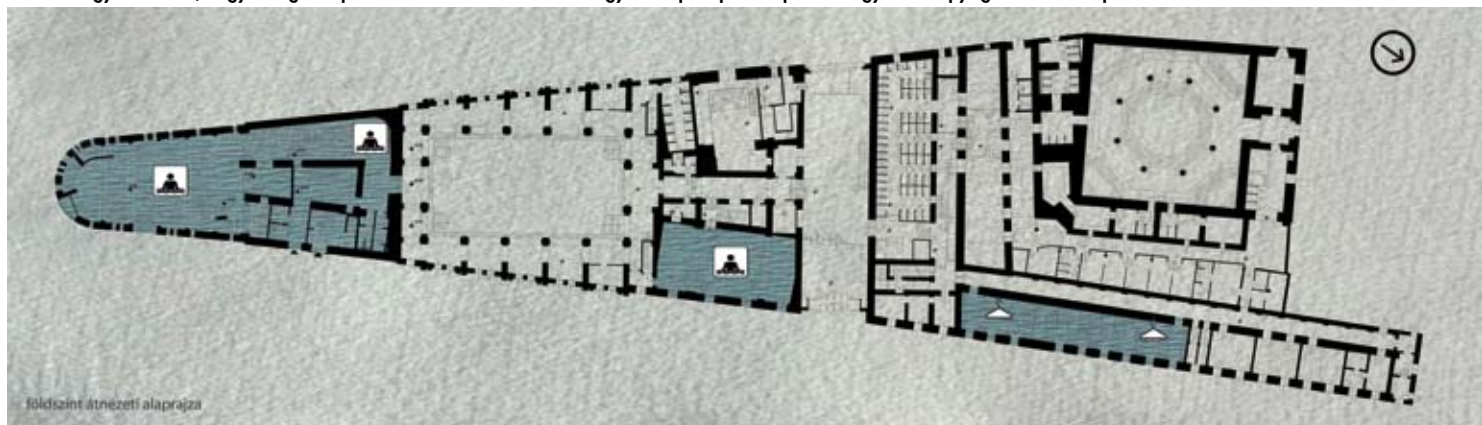
rendszerrel, amely átnyúlik az egész épületen. A tervezők szándéka szerint az étterem az utca felől is meg lenne nyitva, de a túlságos megnyitás sem szerencsés az autók, buszok miatt. A legnehezebb feladat, hogy egyfelől a panoráma megmaradjon, de mégis ritmikus legyen az épület. Az anyagválasztásnál pedig figyelembe kell venni, hogy azok időjárásállóak legyenek. Itt is alkalmaznak majd felületkezelést, mint a többi részen – az antigraffiti bevonat miatt nemcsak a falfirkákat, de a sárfelcsapódást is könnyebben le lehet mosni.

Az északi részen, ahol korábban a kórházi szárny volt (a világháborúban elpusztult), most pedig parkoló és Rudas Romkert: a távlati elképzelések szerint szálloda épülne. Nem gyógyszálló, hanem magas színvonalú, legalább 4 csillagos szálloda, mert ki kell használni, hogy Európában csak két ilyen minőségű gyógyvíz van: Németországban és a Rudasban. De egyelőre még nem időserű erről a fejlesztésről beszélni.

LEGENDA ÉS VALÓSÁG

A legendák szerint Beethoven is járt anno a Rudasban. Valóság tartalmát ugyan nem tudjuk leellenőrizni, de azt igen, mit hozhat a fejlesztés, és kik járnak (majd) ide? És felejtjük el a hangzatos marketing szlogeneket. Nem azokra van szükség, hanem érték- és közösségteremtésre. A válság ugyan nagyon sok dolgot megváltoztatott, de Vékony szerint a megújult Rudas új terepe lehet a találkozásnak.

A tervek úgy készültek, hogy az egész épület a különböző funkciókkal együtt majd teljesen átjárható legyen – Copyright: nirmana Építésziroda Kft.

VERTIKÁLIS KERT A VÁROS FELETT

A világ legnagyobb lugasa Svájcban

Szöveg:

Vincze Tamás

Építész:

Buckhardt + Partners, Raderschall

Fotó:

www.magnoliaart.hu

Lásd még:

Chelsea Flower Show OCTOGON 2011/1., **Green City** 2011/2-3., **Történelmi kertek Csehországban** 2011/4., **Az ír kertrendekről** 2011/5., **Fenntartható, ökológiailag működő városi környezet Nemesvámoson** 2011/6., **III. Magyar Kertépítő Verseny** 2011/7., **Peter Berg tájépítész, Németország** 2012/2., **Mi fán terem az ökotudatos játszótér?** 2012/3., **IV. Magyar Kertépítő Verseny** 2012/4., **Floriade – World Horticultural Expo Hollandiában** 2012/5., **Chelsea Flower Show** 2012/6., **Ökológiailag fenntartható kertépítés Finnországban** 2012/7., **Növénykandeláber** 2012/8., **Kertépítés német módra** 2012/9., **Famúzeum Svájcban** 2012/10.

ZÜRICH ÉSZAKI NEGYEDÉNEK MEGÚJULT VÁROSRESZÉBEN, EGY VOLT IPARTERÜLET HELYÉN ÉPÜLT MEG AZ MFO PARK, A VILÁG LEGNAGYOBB LUGASA. A PARK 2010-BEN ELYNYERTE „A LEGINNOVATÍVABB MODERN PARK” DÍJAT MODERN ÉS SZOKATLAN MEGJELENÉSÉNEK KÖSZÖNHETŐEN, AMELY MINTEGY A TERMÉSZET ÉS AZ ÉPÍTÉSZET KERESZTEZÉSE.

A parkot a meghirdetett nemzetközi pályázat győzteseként a Buckhardt + Partners és a Raderschall tájépítész tervezőirodák álmodták meg. Ez a különös garázs-park a hely városiasságát hangsúlyozza. A hatalmas lugas valójában egy 100 méter hosszú, 70 méter széles, és 35 méter magas, három oldalról fémállványzattal körbevett, és növényekkel futtatott kubus. Az állványzatot több szinten, sok ezer futónövény fedi, amelyek több, mint 100 különböző fajhoz tartoznak.

Nemcsak a növényzet többszintes, hanem a napozóteraszok, utak, és a közösségi terek is. Mindezek eléréséhez természetesen lépcsőzni kell, de a nem mindennapi látványért, és a meglepő nézőpontért megéri felkapaszkodni. A 35 méter magasan lévő tetőterasz nemcsak a fiatalok kedvence, hanem a környékbeli cégek munkatársainak is kedvelt helye, ahol elfogyaszthatják az ebédjüket.

A különböző szinteken kicsiny, csöndes függő kertrészeket alakítottak ki, amelyek

kissé az operapáholyokra emlékeztetnek. Ezekről tökéletes kilátás nyílik az alsóbb teraszokra, s a kis függő kuckók lehetőséget adnak az olvasásra, a csöndes beszélgetésre, intimitást, elvonulást és ellenpólust biztosítva az alsó kertrészek nyüzsgő tereivel szemben.

A park helyet ad szabadtéri mozinak, kon-

certeknek, színházi eseményeknek, és rendkívül kedvelt a környék idősebb és fiatalabb lakói körében is. Az éjszakai mesterséges megvilágítás fényei, a növényfalakon átszűrődő természetes napfény, valamint az alsó vízjáték csak tovább fokozzák a különleges, és egyben bizarr térélményt.

Inspiráló, meglepő nézőpont, és bizarr érzés 15 méterrel a talajszint felett kialakított, függesztett erkélyek padjain ülve beszélgetni

HUMAN AUDIO – „EMBERI LÉPTÉKKEL”

Szöveg: _____
**Farsang Barbara,
Göde András**

AZ IGAZI MINŐSÉG MINTHA EGY BUROK VAGY AURA LENNE, AMI KÖRÜLVESZI A TÁRGYAKAT. AZ ÉPÍTÉSZEK NEM AZT MONDJÁK KEDVENC ÉPÜLETEIKRE, HOGY SZÉPEK, HANEM HOGY JÓK. VAGYIS MINŐSÉGÜK TÚLMUTAT A LÁTVÁNYON.

Kétség sem fér hozzá, hogy az elmélyült, mindent feledtető zenei élmény eléréséhez kiemelten fontos a minél jobb hangminőség biztosítása. Amikor beindult Magyarországon az úgynevezett audiophil, most divatosabb kifejezéssel high-end (különösen jó hangminőségű audio berendezések) forgalmazása, sőt manufaktúrális gyártása, Göde András építész is hamar bekerült a hobbisták szűk, de annál megszállottabb világába. A Human Audio lelkes csapatához csatlakozva a korábbi, több éves kísérletezést formába öntve terméké fejlesztettek egy újfajta cédélejátszó modellt, amelyet egy erősítő, két hangszugárzó, és különböző digitális illesztőszerkezetek követtek. Pillanatnyilag egy fejhallgató erősítő utolsó simításai folynak.

Egy high-end berendezés tervezésénél a designernek más szerepe van, mint általában. Nem stíliszta, nem az a feladata, hogy kitalálja

milyen a forma, hanem hogy feloldódjon a fejlesztő csapatban. Egy emberként éljen át velük minden apró műszaki problémát, finoman terelgesse a tervezés teljes folyamatát a legelső ötletektől fogva. Fontos, hogy ő is megszállottan rajongjon a zenéért, azonban jelenléte a teljes folyamat során észrevehetetlen legyen.

A Human Audio termékek tervezésekor nagyon sokszor esett szó a régi hangszerek szépségéről, melyeknek formai kialakulását csak a velük keltett hangok befolyásolták, alakjuk évszázadokon keresztül csiszolódott. A hangszerkészítő mester – akit nevezhetünk művésznek – díszítő kedvét csak egyes hangszerfejek megfaragásánál vagy különleges festésben élte ki, de ezekre is mindig erősen hatást gyakorolt a kor és hely stílusa, így alkotásaik csak finom gesztusok formájában éltek tovább.

Göde András

MŰVÉSZETI SZÖVETSÉG

Interjú Göde András, Göde Ferenc és Kéry Balázs építészekkel

Göde András * Göde Ferenc * Kéry Balázs * Gál Béla * Wehner Viktória

Kroki Stúdió

Göde Ferenc

Kéry Balázs

Gál Béla

Wehner Viktória

Mennyezethez rögzített, formatervezett lebegő padok biztosítják az internetezési lehetőséget a hódmezővásárhelyi Petőfi Művelődési Központban

A megvalósult munkákat nézegetve leginkább a nagyobb középületek belsőépítészeti tervezésére helyeződik a hangsúly, azonban úgy tudom, a paletta ennél jóval színesebb.

G.A.: Valóban, tevékenységi körünk a közepes és kisebb építészeti tervezéstől a bútortervezésen keresztül egészen a tárgytervezésig terjed. A nagyobb középületek belsőépítészeti kialakításának hangsúlya a portfólióban abból fakad, hogy több olyan vezető építészirodával is jó kapcsolatunk alakult ki az évek során, akik örömmel veszik, ha felelős csapatként ránk bízhatják egy-egy épületük belső feldolgozását. Az ilyen jellegű munkákat akkor szeretjük igazán, ha már az építészeti kialakítástól kezdve részesei tudunk lenni a tervezésnek, így könnyebben garantálható, hogy nem lesz szakadék a külső és a belső tér között.

Az igazán harmonikus végeredmény eléréséhez lényegesnek tartják, hogy két különböző iroda végezze a tervezést?

K.B.: Mindenekelőtt az épület egységét tartjuk fontosnak. Ennek megvalósításához pedig szükséges, hogy vagy egy kézben maradjon, vagy két azonosan gondolkodó csapat készítse a külső és a belső téralakítást. Az építésznek és a belsőépítésznek egymás helyébe kell képzelnie magát, valamint fontos szempont, hogy azonos tervezési vezérelvek alapján kerüljön feldolgozásra minden részlet.

G.F.: Gondolkodásmódban és tervezési módszerben semmi különbséget nem látunk a két oldal között, a munkamegosztást inkább az erők jobb beosztása indokolja, nem utolsósorban pedig az anyagokban, szerkezeti megoldásokban való naprakészség.

Nagyobb méretű projekteknél a munkamegosztásnak az egyik legfőbb haszna, hogy az építészeti munkafolyamat végére, a belső terekre is marad kellő figyelem és tervezési energia. Az irodánkba befutó építészeti munkák esetében éppen ezért a kisebb léptéket preferáljuk, hiszen így könnyebben tudjuk egy kézben tartani mindkét oldalt.

Jelenleg nagyobb épület belső tervezése, és nagyszabású építészeti pályázat mellett családi ház, valamint kisebb belső átalakítás is folyik a stúdióban.

Több jelentős munkájukat is átadták az elmúlt évben, mesélnének ezekről?

G.A.: Végre elkészült a Nemzeti Szálló átalakítása, amelyet még a Dóm Építészmuéterm alatt két évvel ezelőtt terveztünk. A válság sajnos egy

időre a fiókba kényszerítette, azonban itt szerencsésen megvalósult a fent említett szoros együttműködés az építész generál tervező és irodánk között. Murka Istvánékkal úgy nyúltunk az épülethez, mintha műemlék volna, holott hivatalosan nem az. A földszinten visszaállítottuk az eredeti térstruktúrát, visszakapta a régi törtfehér homlokzatszínezést, habár a városlakók már kezdték megszokni az akváriumkék homlokzatot.

K.B.: A Gazdasági Versenyhivatal teljes földszintjét és tetőterét újragomboltuk. Ennél a munkánál nagy szerencsénk volt. Mint tudjuk, a tervező kevés az „üdvösséghez”. Itt adott volt egy jó megrendelő, aki meglátta a meglévő terek kuszaságát, és annak a munkavégzésre gyakorolt negatív hatását. Az épület átszervezéséhez egy jó program mellett viszonylag szabad kezet adott úgy, hogy a döntéseket a hosszú távú előregondolkodás jellemezte. Megújult az aula és a versenytanácsi tárgyalóterem, helyet kapott egy korszerű konferenciaterem, és egy kis könyvtár is.

G.A.: Szintén fontos volt számunkra a hódmezővásárhelyi Petőfi Művelődési Központ tervezése, amelynek a belsőépítészeti tervezését Janáky István és Janáky György vezetése alatt készítettük. Az épületet 1948-ban id. Janáky István tervezte, az akkor még fiatal Jánossy Györggyel. Jánossy az egyik legkedvesebb tanárom volt. A másik nagy vonzerő és kihívás Janáky Pista (sajnos utolsó) munkájában tevőleg részt venni, és közvetlen közről látni a két testvér keze munkáját.

G.F.: Generál tervezőként készítettük el egy evangélikus óvoda terveit Bakonycsernyén, ami egyelőre várja a pályázati pénzeket. Itt az építészeti és belsőépítészeti szétválaszthatatlan módon készült. Kibogozhatatlan, hogy bizonyos döntésekben a falu szövete, vagy a ház belső használata volt a meghatározóbb. Külön érdekessége volt a megbízásnak, hogy az ökológiai szempontok és a fenntarthatóság kiemelt szerepet kaptak a feladat során. Úgy gondoljuk, hogy ezeknek a szempontoknak a főszerepe ma már nem trendkövetés kérdése, hanem egyszerűen a jelen.

A csákokői családi ház tömegalakítása maximálisan kihasználja a lejtős terep adta lehetőségeket

TÜRELEM ÉS TOLERANCIA

Interjú Taraczkó Dániel építésszel

Chehade Abdel-Rahim * Gőz Dorottya * Taraczkó Dániel

Artist Design Stúdió

Taraczkó Dániel

Gőz Dorottya

Chehade Abdel-Rahim

A Budapest Music Center koncerttermének letisztított, nyers falfelülete a látványos megjelenés mellett akusztikailag is meglehetősen kedvező tulajdonságokkal rendelkezik

Kezdetben grafikai stúdióként csak arculati tervezéssel foglalkoztatok, majd később az építészet, belsőépítészet irányába nyitva, a design és a kivitelezés teljes spektrumát lefedő szolgáltatássá nőtte ki magát a vállalkozás. Nevetekhez köthető az új magyar zenei központ, a Budapest Music Center rendkívül izgalmas projektjének megvalósítása, amely lassan az átadás küszöbén áll.

A Belső-Ferencvárosban, Budapest kulturális és oktatási negyedének szívében épülő központ több mint százéves, eklektikus épülete eredetileg déligyümölcs-kereskedésként, majd sokáig társasházként funkcionált. Fontos szerepet játszott a felújítás során a „rég” és az „új” épületrészek egységének létrehozása, így a leromlott állagú épület teljesen átalakult, az utcai és belső udvari homlokzati falak azonban jórészt megmaradtak. A meglévő falakból újjászülető homlokzat nagy része az eredeti állapotot tükrözi, a sarkon azonban egy fekete, töredezett, fém anyagú test tör ki a klasszikus formák közül: jelezve, hogy valami újdonság történik bent. Ez a sarok lett a koncertterem bejárata. Lényeges pontja ez a háznak, mert azon túl, hogy innen az egész földszint átlátható, mindhárom utcára néző emeletről kilátni a Dunára is. A lamellarendszer Reynobond lemezből készült, amely az utcaszinten teljesen zárt, felfelé viszont kinyílik, és lerövidül. Impozáns és egyben ikonikus design elemként, a takarásából előbújó homlokzati üvegfalat játékos transzparenciával zártuk a Mátyás utca felé.

A lehetőségekhez mérten igyekeztetek megőrizni az eredeti épületszerkezeteket, amely leglátványosabban talán a koncertteremben érzékelhető.

Az egykori belső udvar 60-70 cm-es, vegyesen rakott határolófalairól leverettük a vakolatot, az így kapott letisztított, nyers felület pedig nemcsak különleges hangulattal tölti meg a koncertterem belső terét, hanem akusztikailag is meglehetősen kedvező tulajdonságokkal rendelkezik. Egyébként a megfelelő akusztika a teljes tervezői és megvalósítási folyamatban kiemelt figyelmet kapott.

Átláthatóság, letisztult, egyszerű terek, színek, formák és valódi anyagok jellemzik a ház építészetét. Milyen funkciók kerülnek majd kialakításra a különböző szinteken?

Alapvetően három egység alkotja a Budapest Music Center rendszerét. A Magyar Zenei Információs Központ és Könyvtár 100 000 tételes zenei gyűjteménnyel, és nyilvános, ingyenes internetes adatbázisokkal áll az érdeklődők rendelkezésére, valamint a mára már közel 200 klaszrikus, kortárs és jazz zenei lemezzel büszkélkedő BMC Records, amely kiadványaival az elmúlt években számos rangos hazai és nemzetközi díjat nyert. A harmadik egység a koncert- és rendezvényszervezés: portfóliójában a komolyzenei hangverseny, a nemzetközi zenei fesztivál, a műsoros partnertalálkozó vagy akár a szabadtéri koncert is meghatározó szerepet játszik.

A zenei központ sokszínű tevékenysége könnyen átalakítható tereket igényelt, rendezvények fogadására pedig szinte minden nagyobb helyiség alkalmas. A dzsesszklub belső tere visszaidézi a megszűnő belső udvar és a „gang” hangulatát, még ha közben kissé át is értelmezi azt. Külön figyelmet érdemel a pince fölötti földem elegáns acélszerkezete, amelynek négyfelé ágazó függesztekei igazán rendkívüli látványt nyújtanak. A házban kiemelt helyet kapott az üvegbeton is, az emeleti „fotófal” panelei Losonczy Áron keze munkáját dicsérik.

A készülő koncertteremben nyitás előtt négy hangoló koncertet tartanak, hogy az akusztikát tökéletesre lehessen állítani a márciusi nyitásra. Minden alkalomra elkészül valamilyen új elem, így a közönség számára is izgalmas élmény lehet végigkísérni a terem felépülését.

Kisebb, nagyobb megszakításokkal hat éve dolgoztok már ezen a projekten. Nem nehéz ennyi ideig lelkesnek maradni? Ez a projekt ekkora lehetőség volt a számotokra?

Az Artist Design Stúdió művészetek – különösen a kortárs művészetek – felé vállalt támogató szándékán túl személyes meggyőződése, elkötelezettségem is fontos szerepet játszott abban, hogy a néha valóban kilátástalannak tűnő helyzetekben is kitartottunk. Amikor első alkalommal találkoztam a BMC projektötletével, egyértelmű volt számomra, hogy részt kell vennünk benne, segítenünk kell a megvalósulást, hiszen Budapestnek és a hazai kortárs zenei életnek szüksége van egy ilyen magas színvonalú helyre. Az alkotók és a zenészek is világhírűek, így lényeges szempont volt, hogy ne csak külföldön, hanem itthon is olyan környezetben lehessenek, amely maximálisan inspirálja őket. Tudtam, hogy a megszokottnál jelentősen több nehézséggel kell majd szembenézniük, ugyanakkor sohasem sajnáltuk a plusz munkával töltött időt, hogy újra és újra bebizonyíthassuk: kellő türelemmel mindig lehet értéket alkotni.

Balázs Tibor

ALKOTÓ KAPCSOLAT

Interjú Balázs Tibor építésszel

Balázs Tibor * Barca Balázs * Szabó Zoltán * Szász Ibolya

B5 Építéstudió Kft.

Hosszú éveket dolgozott a Bán Ferenc Kossuth-díjas építész vezette „A” Stúdió '90 Kft.-ben, ahol a kiváló mester oldalán hallatlanul progresszív légkörben pallérozódott szakmai tudása.

Szerencsésnek mondhatom magamat, hiszen az ott eltöltött évek alatt számos állami, önkormányzati és magántőkéből megvalósuló, az építészet teljes szegmensét átfogó fejlesztési feladat kidolgozásában vehettem részt – csoportmunkában vagy önálló alkotóként. Irodánk talán egyik legfontosabb célja a minden tekintetben átgondolt, kiértelmezett, előremutató esztétikai színvonalú, költséghatékony és környezettudatos alkotások létrehozása – függetlenül a feladat nagyságrendjétől. Egy fejlesztés sikerességének záloga a közreműködő felek korrekt és alkotó kapcsolata, ezért a projekt-indítástól az átadásig folyamatos és intenzív kapcsolatot tartunk fenn a fejlesztési munka minden fontos szereplőjével.

Nyíregyházán és a megyében jelentős kulturális, művészeti és oktatási középületek, családi és társasházak megvalósításában működött közre, munkássága pedig számos alkalommal részesült magas szintű elismerésben. Melyiket emelné ki?

Igazából arra vagyok a legbüszkébb, hogy két gyermekem is építészeti tanulmányokat folytat. Úgy tűnik, inspiráló volt számukra az a szellemi közeg, amelyben felnőttek.

A Sántha Kálmán Mentális Egészségközpont és Szakkórház Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft. nagykállói telephelyén kialakuló Regionális Pszichiátriai Módszertani Központ tervezése során milyen fejlesztési szempontokat kellett figyelembe venni?

Nagykálló város történelmi és építészettörténeti központja, a városszövet kiemelt jelentőségű helye a Szabadság tér. A 18. század végén, 19. század elején lendületes fejlődésnek indult település életében hatalmas jelentőséggel bírt, hogy e tér északkeleti részén megépült a barokk jellegzetességeket magán viselő Megyeháza épülete, amelyben évtizedekig működött a közigazgatási hivatal, ezzel a legrangosabb település szintjére emelve Nagykállót.

A tér építészeti arculatában minőségi változást hozó, új fejlesztés készül, a volt városi kaszinó épülete helyén létesülő új Városháza, valamint

a Regionális Pszichiátriai Módszertani Központ kialakítása a nyugati tömb délkeleti részének beépítésével.

A kórház Szabadság téri telephely fejlesztésének térbeli struktúráját külső térfalképzési, és belső, funkcionális erők eredőjében kell megfogalmazni. Az új rehabilitációs tömb két fő funkcionális egységből áll: egyik az ügynevezett hotelszárny, ahol 2 szinten, 60 ágyon kíván az intézmény betegeket elhelyezni, míg a másik kreatív szárnyban a rehabilitációs centrum kerül kialakításra. A szocioterápiás helyiségek, valamint a betegek és a dolgozók nélkülözhetetlen helyiségcsoportjait az épületszárny földszintjén alakítjuk ki.

Az épület térszervezési struktúrája, a közösségi terek differenciált megformálása, a homlokzatképzés logikája igyekszik szakítani a beidegződött, olykor rosszszívű kórházi arculattal. Az egyes helyiségek világosak, napfényesek, nyitottak a külvilágra, a társadalmi kirekesztettség helyett pedig a visszatérés, a befogadás kézzel fogható reményét szimbolizálják.

Különösen fontos irányultsága az építészeti és belsőépítészeti formálásnak az, hogy az épület jó minőségű, gazdagon tagolt belső terekkel rendelkező szálloda, apartmanház érzetét keltse használóiban. A homlokzati megjelenés legyen könnyen átlátható és értelmezhető, a nyílászorú ritmusa, az anyaghasználat jellege formálja rend pedig egyszerre legyen megnyugtató, de egyben inspiráló is. Meleg hatású kerámia, és nagytáblás burkolati elemeket használtunk, amelyben az üvegfalak könnyedsége oldja a mögöttes funkció szigorú alaprajzi rendjét, segít feloldani a pszichiátriai osztályok megjelenési stigmáit.

A Szabadság tér – a korábban részletesen taglalt – építészettörténeti jelentősége, a város szövetében elfoglalt hangsúlyos szerepe miatt elemző és érzékeny, de határozott építészeti viselkedésre kényszerít. Az archaizálásba hajló, potyautas gondolkodást feltartóztatja a tér számos elemének – a volt Megyeháza, a Református templom, a térfalak tömör, zárt egysége – tiszta, erős, és az időbe beágyazódó, mozdíthatatlan jelenléte.

Az új beépítés illeszkedése csak akkor lehet sikeres, ha a környezet formanyelvét megértve, annak sajátosságait – tömegarányok, nyílászorú ritmusrendszere, homlokzatképzési technika – az építészeti megfogalmazásában felhasználja és integrálja.

A Regionális Pszichiátriai Módszertani Központ homlokzatformálásának irányát alakító erők között jelentős szerepet játszik a szakkórház speciális funkciója

Az intézmény kialakítása során elsődleges szempont a gyógyulást kereső különböző típusú és állapotú lelki betegek elemi igényeként a biztonság tudat kiépítése, valamint a rend megteremtése a számukra kaotikussá vált külvilági lét ellenében

SIMES
luce per l'architettura

b@light!

Simes, sustainable and innovative outdoor light
to design the skin of contemporary architecture.

www.simes.com

KORTÁRS MŰVÉSZETI MÁRTÓZÁS

Különös helyen talált terepet magának a bolgár studio 8 1/2 tervezőcsapata arra, hogy ideiglenes könyvtárötletüket installálják. A I CON I Temporary Library névre hallgató projekt helyszíne ugyanis egy XVI. századi, üresen álló törökfürdő lett Plovdivban. A hammam – ahogy eredetileg nevezik – ideiglenes lakója fából készült, s különleges, homorú kialakítása rímel a törökfürdők építészeti jellegzetességére, a kupolatető alakjára. A fürdőkre jellemző elmélyült nyugalom lehetősége adta az ötletet a tervezőknek, hogy ugyanezt intellektuálisan is megélhetővé tegyék. A fürdő központi terének közepén elhelyezett szokatlan, kör alakú pódiumon ugyanis úgy nyújtózhatnak el az olvasók, akár csak az órák hosszat ázalgó fürdővendégek. A projekt az Association „Art Today” szervezet együttműködésével valósult meg, aminek célja a kortárs művészet széles körben való terjesztése korszerű, kreatív

Fotó: arch.Vladislav Kostadinov / studio 8 1/2 /

eszközökkel. Így a könyvtárban is művészeti albumokat, magazinokat sorakoztatott fel polcain, egy számítógépen pedig tekintélyes multimédia adattár lakatta jól az információ-ra éhezőket. A fényt a nagy belmagasságú térből alányúló, girbegurba villanykörték szolgáltatták, amelyek visszafogott fényük-

kel kiemelték a romos, büszke fürdő falait a háttérben. A projekt pop-up kategóriában az Architizer A+Awards finalistái közé is bekerült. Szavazzunk a könyvfürdőre!

Kadlót Niki

www.octogon.hu

HOLDKIRAKÓS

Az óév-új év határán sokan beszerzik következő évi határidőnaplójukat, asztali naptárakat. Az irodaszerből ismerős kalendáriumokat szerencsére már sokan újraértelmezték, felülírva azok sokszor avított, steril jellegét. Mészáros Szani Holdnaptára egy egyetemi projekt keretein belül készült. A különleges bolygónaptár papírok kreatív felhasználására épül, az egyes hónapoldalak eltérő papírból készültek. Az elegáns megjelenésű naptár koronája a felnyitható tok, amely

az asztalon is megáll. Ahogy telik az idő, cserélhetjük a hónaplapokat. A napok bemutatására a holdnaptár szolgál, ahol néhány adat segítségével könnyedén kikövetkeztethető, melyik dátum milyen napra esik. Stílusosan jelöli az idő múlását, s nem csak az asztrológia vagy a holdnaptár szerelmeinek lehet igazi csemege.

corsico

www.octogon.hu

LET IT SNOW

Fotó: Erdőháti Áron

A Zsolnay negyed Hitka Viktória fiatal képzőművész kérte fel különleges hógömbök megalkotására. Az alkotót tematikailag a megszokottól való elrugaszkodás motiválta, amibe a pécsi látképek nem fértek bele, ezért, hogy megőrizze a város jellegzetességét, Zsolnayba öltöztette azokat. A Soulglobes névre hallgató kreációk belseje a készletekre reagálva eltérő. A vékony fóliára printelt képek felhasználása lehetővé tette, hogy több réteg is egymás elé kerüljön, így a gömbökben valós tér alakulhatott ki. A fóliára nyomott fák a folyadékkal együtt mozognak, így amikor elindul a hóvihár, a növényeket is „megfújja, megmozgatja” a szél. A Soulglobes tradicionális, mégis formabontó és kreatív játék, műalkotás.

-Ladynicotin-

www.octogon.hu

SZOBÁM KIS SZIGETE

Új értelmet nyújt a gyermekkori alkotó zezugok keresésének a holland származású Frederik Roijé Little Triple Chair névre keresztelt multifunkcionális bútordarabja. A Triple Objects projekt gyermekeknek szánt tagja stílusosan vett egybe három feladatot oly módon, hogy az rendeltetését és kivitelezését tekintve egyaránt praktikus.

Az asztal, szék és lámpa kombinációjának előnyösége könnyű mozdíthatóságában rejlik, sok helyet nem foglal el, s letisztult formájának, szerény megjelenésének köszönhetően bármely stílusú gyerekszobában, könyvtárban, illetve gyermekmegőrzőben megállja a helyét. Tartós polyamide szálak borítása puha tapintású, a lámpa fénye pedig szűrt, annak forrása gondosan fedett, ügyelve a kis birtokba vevők biztonságára.

A tervező figyelmeztet: a számítógépek világában egyre nagyobb a veszélye annak, hogy a gyermekeket kevésbé fogják ösztönözni az alapvető kreatív tevékenységek. A Little Triple Chair célja e nyitottság megőrzése, s habár a bútor megjelenése nem hivalkodó,

Copyright: © Frederik Roijé

mégis képes olvasásra, írásra, rajzolásra csábítani a szoba lakóját, nyugodt szigetet biztosítva az alkotásra, ahol a gyermek annak öröme, és közben alkotott világát élheti meg.

Pleskovics Viola
www.octogon.hu

KINEK MI

Štefan Nosko és Katarína Beličková fiatal szlovák tervezők társulását fémjelzi a Mejd márkanév. A kreatív páros számos ötletes tárgyat tudhat maga mögött, ezek közül az egyik legújabb Three-One névre hallgató gyertyatartójuk, amely minimalista, mégis játékos megjelenésével bizonyára hamar népszerű termék lesz. A fából készült gyertyatartó elhelyezéstől, forgatástól függően egyszerre idézi elénk Poszeidón háromágú szigonyát, egy cső- vagy alagútrendszer, tekergő kígyót – és folytathatnánk a felsorolást: a tárgy ennek köszönhetően határozza meg a teret, ahová kerül.

corsico
www.octogon.hu

PORTFÓLIÓ SZEMLE A BKF-N

Bemutatózsi, konzultációs és kapcsolatépítési lehetőséget kínált fiatal pályakezdő belsőépítészeknek a BKF Kommunikációs és Művészeti Kara, és a PTE Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Kara első közös PORTFOLIO KICKOFF rendezvényén. A február 14-én megrendezett eseményen a kapcsolódó alapképzésekben résztvevő, vagy már diplomázott fiatalok mutatták be egymásnak, az érdeklődőknek, és a két intézményben oktató szakembereknek portfólióikat a BKF Rózsa utcai épületében, amelyekre azonnali visszajelzést kaptak. A szakmai program népszerűségét növelték az elismert szakemberek előadásai, amelyek betekin-

tést engedtek a tárgykultúra, belsőépítészet, környezetkultúra témaköreibe, ezáltal helyezve szélesebb kontextusba a belsőépítészetet. Az előadók között szerepelt Tillingier Adrienn, aki portfólióját ismertette; Kecskés Tibor DLA építész-iparművész, a spontán építészet szakértője; Fortvingler Éva DLA és Bulcsu Tamás építészek, a munkacsoport.net műhely alapítói; Feuertag Ottó, az Europa Design Zrt. alapító tulajdonosa, valamint Martinkó József szakújságíró, építészeti kritikus. A jól sikerült programot oldott hangulatú, kötetlen beszélgetés zárta a szomszédos Kalicka Bistróban.

<http://bkf.hu/kickoff>

Fotó: Geberle Berci

ALICE AZ ANDAZBAN

Andaz Amsterdam Prinsengracht

Szöveg: _____

Petrik Rita

Belsőépítész: _____

Marcel Wanders

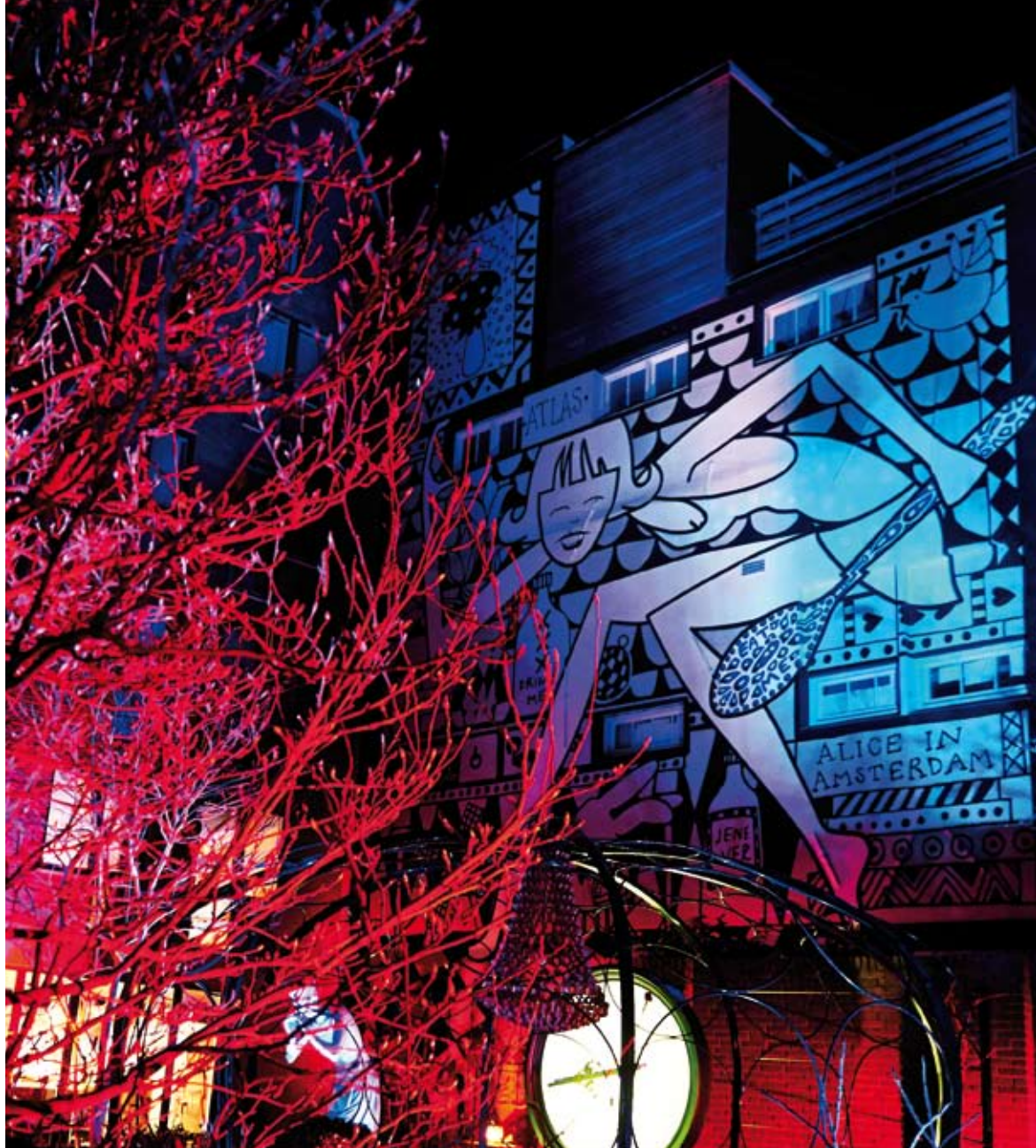
Fotó: _____

**Andaz
Amsterdam
Prinsengracht**

AMIKOR A MARCEL WANDERS LEGÚJABB HOTELENTÉRIŐRÉRŐL KÉSZÜLT FOTÓKAT NÉZEGETNI KEZDTEM, A LÁTVÁNY TELJESEN MAGÁVAL RAGADOTT. OLVASMÁNYOK ÉS FILMÉLMÉNYEK JUTOTTAK ESZEMBE, S A SOSEM LÁTOTT KÖRNYEZET OLY ISMERŐSNEK TÚNT... A FURCSA, MESÉS MILIŐRE UTALVA A FENTI FŐCÍMET VÁLASZTOTTAM, MAJD KÉSŐBB (A LEGNAGYOBB MEGLEPETÉSEMRE) A SZÁZVALAHÁNYADIK KÉPEN, A KERTRE NÉZŐ KÜLSŐ FALON MEGPILLANTOTTAM A FEHÉR NYULAT, MELLETTE A LÁNYT, ÉS A FELIRATOT: „ALICE IN AMSTERDAM”! EZEK UTÁN MÁR TÉNYLEG ÚGY ÉRZTEM MAGAM, MINT NEO A MÁTRIXBAN – CSAK VELE ELLENTÉTBEN NEKEM NEM KELLETT VÁLASZTANOM A VÖRÖS ÉS A KÉK PIRULA KÖZÜL, MERT WANDERS EGYSZERRE ADAGOJA SZÁMUNKRA MINDKETTŐT.

Illúzióknak tűnik, mégis valóság: abszurd mesevilág egy luxusszálloda összes kényelmével és szolgáltatásával – ez az Andaz Amsterdam Prinsengracht. Jóllehet a művészi igényteliséggel formált belső tér teljesen egyedülálló, különleges alkotás, mégsem előkép nélküli. Marcel Wanders tervezőirodájának valamennyi munkáját jól beazonosítható stílusjegyek jellemzik: vibráló, tiszta színek, erős kontrasztok, eltúlzott méretű dekorációs elemek, szokatlanul formált oszlopok, kifinomult részletek, praktikum és ergonómia színpadias hatással ötvözve, saját tervezésű, feltűnő bútorok és világítótestek, óriási harangok alá rejtett kristálycsillárok, pompa és csillogás. No és persze jó ízlés, mindenekfelett. Érdekes összehasonlítani a 2012-ben átadott Andazt a két évvel korábban befejezett Kameha Grand Bonn hotellel, és a 2008-as Mondrian South Beach épületével (Morgans Hotel Group). Mintha Alice Csodaországának különböző királyságai lennének. A tervezők maguk is szívesen használják ezt a párhuzamot: a Wonderland, Andaz és Wanders szavakkal bűvészkedve „WANDAZlandként” emlegetve művüket.

Az Andaz Amsterdam a város szívében nyitotta meg kapuit, közvetlenül a Prinsengracht – az egyik főcsatorna – mellett. A központi elhelyezkedés révén kitűnően alkalmas arra, hogy ne csak szállodaként funkcionáljon, hanem kulcsfontosságú találkozóhelye legyen az itt élőknek, és a nemzetközi közönségnek egyaránt. Az épületet úgy tervezték, hogy Amsterdam hagyományainak, életstílusának

Miért viszi magával Alice a kanalat? Hát persze hogy azért, hogy belekóstolhasson minden földi jóba, amit csak az Andaz kínál vendégei számára

A Bluespoon étterem drámai kulisszái között, pazar mozaikkal díszített látványkonyhában készül az autentikus izélmény

◀ Az Observatórium akár egy csillagkapu, távoli világokba repíti az utazót

essenciáját kínálja a betérőknek oly módon, hogy azt az összes érzékszervükkel élvezhessék. A design – a delfti fajanszedények kékjével, a hajózás, navigáció és kaland, valamint a gazdag kereskedővárosok emlékével – Hollandia aranykorát idézi.

Az épületben 1977-től 2007-ig a város közkönyvtára működött. (A hét összes napján nyitva tartó központi könyvtár azután Oosterdokseilandon talált ultramodern, új otthonra.) Bár elköltözött, a könyvtár szelleme mégis áthatotta a falakat. A belsőépítészek erre az örökségre alapozták koncepciójukat: a könyvekben felhalmozott tudás allegorikus megjelenítése, és az olvasnivalóként, s egyben látványelemként elhelyezett kötetek meghatározzák a szálloda hangulatát. A történelmi könyvekből vett

Luxus és tolerancia felsőfokon. Az amsterdamiak nyitottságát jelképező három xxx az igényes fésülködőasztalán, és a falat díszítő furcsa lényen is megjelenik

Az egykori könyvtár bölcsessége ma is áthatja a falakat: a tapéták finom grafikáit a régi könyvek illusztrációi inspirálták

ábrázolások szolgálták a tapéták, szőnyegek és más grafikus vizuális elemek inspiráció-jául – aki autentikus helyi élményre vágynak, nap-hosszat nézelődve is találhat újabb érdekes részleteket.

Még egy fontos elgondolás uralja az összképet: a tolerancia szimbolikus és végtelenül eredeti ábrázolása. Amszterdam a demokrácia és a szabadság fővárosa. Elég nyitott ahhoz, hogy előítéletek nélkül kezdjen párbeszédet. Az itt élők képesek egyesíteni, vagy egységként elfogadni olyan dolgokat, amelyeket rendszerint nem tartunk összeférhetőnek. A város zászlajában, címében és logójában is szerepel három xxx, amit akár kézimunkaöltésnek is értelmezhetünk. Ezek az öltések „összevarrják”, összetartják a különböző részeket. A xxx motívum megjelenik az Andaz falain, elképesztő dolgokat kapcsol össze: halfejet egy kanál nyelével, hajkefével, vagy vázával. A végeredmény mégis harmonikus, szerethető, egy olyan új minőség, amelyet érdemes életben tartani. A tervezők ily módon kívánják demonstrálni küldetésüket, melynek lényege, hogy a polaritásokat a városon belül összefogva megtartsák nyitottságunkat. Irigylésre méltó szellemiség, követendő példa. A 117 vendégszoba és öt pazar lakosztály berendezésére mi, magyarok is méltán lehetünk büszkék: a szép vonalú fésülködő- és mosdópultok az IVANKA Beton munkáját dicsérik. A szálloda a Time Out Amsterdam versenyén elnyerte a „Legjobb amsterdami design hotel 2012” címet.

Lásd még:

Interjú a tervezővel OCTOGON
2002/1., 2006/4., Blits étterem és
kávézó Rotterdamban 2007/1.

DIVAT ÉS DESIGN EGY HELYEN

Mirage Fashion Hotel igényes kozmopolitáknak

Szöveg:

Dalos Emma

BUDAPEST SZÍVÉBEN, A VÁROSLIGET SZOMSZÉDSÁGÁBAN TALÁLHATÓ A MIRAGE FASHION HOTEL. A PATINÁS KÜLSŐ MODERN, SIKKES, NAGYVÁROSI HANGULATOT REJT. A KLASSZIKUS MEGOLDÁSOK ARÁNYOSAN KEVEREDNEK A 21. SZÁZAD IZGALMAS BELSŐÉPÍTÉSZETI ÁRAMLATAIVAL. A HOTEL SZÍNVONALA AKÁR TÖBB VILÁGVÁROSBAN IS MEGÁLLNÁ A HELYÉT.

Az impozáns épületet 1856 környékén építették, s régmúlt idők emlékét őrzi, hiszen több forrás szerint korábban a méltán híres Esterházy család tulajdonában volt. A ma kissé eklektikus stílusú design hotel korábban Greiner Adolf mérnök és építész saját nyaralója volt, később pedig a Délibáb Hotelnek adott otthont.

A Dózsa György úton található négycsillagos Mirage Fashion Hotel novemberben nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt a rekonstrukciós munkálatok befejezését követően, amit az AMA Design szervezett. Ekkor nyerte el végleges külső homlokzati alakját a kupola, amelyet az építészek, dr. Fekete Lajos és munkatársai egy mediter-

rán típusú tetőterasszal bővítettek ki, közvetlen rálátással a Hősök terére. A külső homlokzat és a tető jelentős rekonstrukción esett át az elmúlt évtizedekben. Greiner Adolf nyaralóját 1898-ban kibővítették egy új emelettel. Ezt követően a Pesti Izraelita Nőegylet készítetett Róth Zsigmond okleveles építésmérnökkel átalakítási tervet. Ekkor az épületen már

Fotó: Wolfgang Croce / PREFA

A fogadószalon klasszikusan stílusos enteriőrje

Luxusapartman a tetőtérben, kilátással a Hősök terére

A háló sejtelmes, kissé budoár hangulatot idéz

nem az eredetileg tervezett kupola szerepelt, hanem egy lényegesen leegyszerűsített tetőforma. 1983-ban a Középülettervező Vállalat rekonstruálta az épületet, ami ezután a Semmelweis Orvostudományi Egyetem nővérszállásaként funkcionált. Ezeken a terveken már az épület jelenlegi állapotának fázisait fedezhetjük fel.

A Mirage Hotel tervezői dr. Fekete Lajos okleveles építészmérnök vezetésével 2011-ben részt vettek a PREFA és a MÉK közös, „Fémlemez burkolatok az építészetben” című pályázatában, ahol műemléki kategóriában harmadik helyezést értek el. Az épület további elismeréseket gyűjtött be a pályázaton az „Év Tetője” kategóriában is.

Az emberléptékű, bájos hotel harmincnegylegényes szobával és különálló lakosztállyal rendelkezik, amelyek három szinten helyezkednek el. Az egyedülálló, sikkes belső-

építészeti megoldások teszik barátságosá és színvonalassá a helyet. Amint belép az ember az épületbe, egyből a lobby szalonnal egybekötött recepciós pultnál találja magát, szemközti oldalon egy üvegfallal, rajta Budapest néhány ikonikus látványosságával. Már az első benyomás alapján rokonszenves és kifinomult miliőt sugall a belső teregyüttes. A fogadóhelyiség egyben kávézó is, amelynek modern, keleties hangulata kiválóan ötvöződik a hotel többi részlegén végigvonuló klasszikus angol stílussal. A belsőépítészeti koncepció napjaink korszerű megoldásaihoz igazodik. Több lakberendezési stílusjegyet fedezhetünk fel az egyes helyiségekben, például a luxusapartmanban, ahol több stílus elegye és különböző anyagpárosítások együttesen teszik eklektikussá a berendezést.

A hotel egységes arculatát és egyedülálló

karakterét a speciálisan ide választott lakástextíliák, és az ezekhez nagy precizitással társított bútordarabok együttesen alkotják. Az egyedi szobák és csúcsminőségű lakosztályok kielégítik egy négycsillagos hotel funkcionális és minőségbeli követelményeit. A három emeletet összekötő lépcsőházban kapott helyet az acélszerkezetű, üvegezett látványlift, amely elengedhetetlen vívmánya a modern kor szállodáinak.

Az alagsorban helyezkednek el a közösségi helyiségek, a reggeliztető szoba és étterem, valamint a 21. századi konferenciaterem, amelyek nagyobb rendezvény alkalmával egy térré alakíthatók. Ezeket keresztezik a személyzeti útvonalak. A földszinten tíz szoba található, amelyek közül egy mozgáskorlátozottak számára is alkalmas. Ők a hátsó bejáraton keresztül, lifttel tudják elérni szobáikat.

A magas színvonalat képviselő, luxus design hotel Budapest egyik legkisebb, mégis legmodernebb szállodája. A tervezők a belső terek kialakításánál nagy hangsúlyt fektettek az időtállóságra és a fenntarthatóságra. A történelmi múltat idéző külső megjelenés, és a belső tér modern vonulatának kontrasztja kiválóan megférnek egymás mellett.

Generáltervező:

Lamro Kft.

Építész munkatársak:

Gyurik Ákos

Projektvezetők:

Dr. Fekete Lajos, Fekete Lajos

Belsőépítész:

AMA Design

A lakosztályok modern berendezést és kialakítást kaptak

A TETŐ,
ERŐS MINT A BIKAI!

MEGBÍZHATÓ MINŐSÉG IDŐTLEN ELEGANCIA

A PREFA KISELEMES ALUMÍNIUM TETŐFEDŐ- ÉS HOMLOKZATBURKOLÓ ELEMEI

Az új fejlesztésű tető- és homlokzatburkoló rombusz teljesen új megvilágításba helyezi a hagyományos kisélemes tetőket és homlokzatokat. A tökéletesen karbantartásmentes alumínium ötvözet, és az innovatív PREFA P.10-es bevonat a rombusz elemeknek matt, elegáns megjelenést kölcsönöz. **100% alumínium. 40 év garancia.**

Tetőfedő rombusz P.10 antracit
Főpályaudvar St. Pölten

ÉPÍTŐIPARI GENERÁLKIVITELEZÉS

GRABARICS
ÉPÍTŐIPARI KFT

H-1053 Budapest, Reáltanoda utca 5. | Telefon: 36 (1) 266 0168 | www.grabarics.hu

MOVEMENTS

ISKOLA
KNRDY AMERICAN STEAKHOUSE & BAR
PRIME STEAK & WINE

„ÉLJENEK A KOMMUNISTÁK, ÉS A NEMZETKÖZISÉG!”

ISKOLA a VI. kerületben

7-ES BUSZMEGÁLLÓBAN FELGYŰRÖDÖTT ASZFALT, A HATVANAS-HETVENES ÉVEK BÚTORAI, A „SULIS-” ÉS ÚTTÖRŐÉLMÉNY, MEG AZ ANGOL ROCK CLUB HANGULAT IHLETTE AZ ISKOLA KONTRASZTOKKAL ÉS APRÓ MEGLEPETÉSEKKEL TELI BELSŐÉPÍTÉSÉT.

A napjainkban igen tsinosnak mondható mulatózó története a 19. századba nyúlik vissza. 1854-ben nyújtotta be Pán József építőmester az engedélyezési tervek egy földszintes – a szerző megítélése szerint lakó-

épület funkciójú ház – megépítésére. Bár egy, az önkormányzat által készített tanulmány szerint líceum céljára épült a ház, ezt igen valószínűtlenné teszi egyrészt a hajdanvolt KÖH ma még elérhető archi-

vuma (elsődlegesen lakóházként tartják nyilván az épületet), és Zakariás G. Sándor Pesti építőmesterek munkássága 1850-1860 c. jegyzéke is, amelyből az is kiderül, hogy Fröhlich Zsigmond magánzó rendelte

Szöveg:

**Szépvolgyi
Viktória**

Belsőépítész:

**F. Kovács
Attila és
Megyesi
Zsuzsa**

Fotó:

Barbay Csaba

Az étterem falát hajdanán használt énekfüzet lapjai borítják, szocialista indulókat ismertetve

meg az építményt a tervezőtől. 1867-ben Friedmann Lajos magánzó kereste fel Pán Józsefet, hogy a földszintes házra készítsen plusz két szint magasságban emeletráépítést. Az U alakú épületrész tehát ekkor nyerte el ma is látható, díszített szemöldökkel ellátott, kétemeletes, erkélyes, romantikus karakterét. Több mint 50 évvel később, az 1920-as években bővült tovább az ingatlan egy, a Hegedű utcával párhuzamos épületszárnyal, 4 emelet magasságban, az U alak hátsó lezárásaként. Ekkortól látszik alátámasztottnak a kollégiumi és/vagy iskolai funkció. Következő adat az épületegyüttesben működő Terézvárosi Kéttannyelvű Általános Iskola és Gimnázium kiköltözésének híre volt 2001-ben.

Az ingatlan hasznosításával kapcsolatos kérdések után 2008-tól 2011 szeptemberéig a Tűzraktér, majd 2012 novemberétől az ISKOLA működik az épületben. Utóbbi vendéglátó, és a későbbiekben hostel funkcióval is örvendeztet, a felkért belsőépítész vezető tervező F. Kovács Attila volt, a társtervező Megyesi Zsuzsa, a tervező asszisztens pedig Ungár Anna. A koncerttermi falfestményekért Kovács Budha Tamás, a logóért és grafikáért Lannert Ádám felelt.

A bejáratot hangsúlyozó, rajtszámos futósávok jelzik, hogy a belsőépítészek vélhetően önfeledt játékként élték meg a tervezés folyamatát, ötletelések során gyűjtötték és válogatták össze a mindannyiunk iskolaélményét idéző kellékeket. Amiből nincs jelen az eredeti, azt pedig frappánsan átfogalmazva tették a tér szerves részévé: gyermekírással rótt neon ábécé; szemléltető bérrendszer, és színes LED-ekkel megvilágított csontváz (iskolanyelven Samu) a biológia-szertárból; zöldre festett fémlábas székek; kopott írósztalok; kockás füzetet idéző étlap;

A rajtszámokkal megfestett futósávok a bejáratnál a koncertteremig vezetik az érkezőt. F. Kovács Attila tervezőnek köszönhetően akad néhány felület, ahol megmaradhattak a Tűzraktér idejében keletkezett falfestmények, így a belső udvar óriás biciklistája is

Kovács Budha Tamás festményei láthatóak a koncertterem falán, a bárpult oldalát autógumi borítja. Az egykori tornaterem a meghagyott padlóburkolat csikjaiból még felismerhet

szocialista úttörő indulókat sorakoztató énekfüzet lapjai a falon. Mindez csak néhány abból az arzenálból, amin a szemlélődő hosszasan időzhet a tengernyi térben.

Vegyük sorra: a bejáratnál jobbra található az ún. Házibuli tér, amely egykor falakkal tagolt helyiségekként szolgált (a legutóbbi alaprajz szerint) kollégiumi szobaként, fürdőként és laborként. A tervezőknek köszönhetően mára egybenyíltak az apróbb terek, és filmvetítésekre, nagyobb társasági összejövetelekre használt szeparává avanzsáltak. E mellett található a belső udvarról is megközelíthető borbár, az udvar szemközti oldalán pedig az étterem. Az udvaron látható fa

felépítmény eredeti szocreál MŰVELŐDÉSI HÁZ felirata jelzi, hogy e mögött találjuk a koncert/színháztermet, vagyis a régi tornacsarnokot. Itt találkozik az érkező a tervezők talán legeredetibb ötletével, az íves vasbetont mímelő, valójában fehérre festett fából készült szerkezettel, ami a koncert/színházter (tornaterem) előcsarnokát adja. Dicséretes, hogy a legnagyobb tömeget befogadó helyiség ezzel könnyen megközelíthetővé vált (a Tűzraktér idejében csak egy bal oldali ajtón, majd néhány lépcsőn, és a pince-rendszer alagútján át volt megközelíthető a koncertekre használt tornaterem). A hátsó épületben „egészségügyi festés” történt annyi kiegészítéssel, hogy az első emeleten egybenyíltak a terek, kiállítóhelyiséget biztosítva a művészek számára. Az alagsori bár továbbra is működik Pinceklub néven, a korábbinál kisebb területen, amely az új étterem konyhájának javára válik, és így is az elvárhatónál lényegesen nagyobb négyzetmétert tett stílusossá a vintage hangulat jegyében az a+z studio. Az emeletre tervezett funkciók – mint hostel – a tervek szerint a második ütemben készülnek el, egyelőre vezetőségi iroda működik itt, s egy ruhatár az egykori biológia terem helyén.

Érdekes egy pillanatra elidőzni a tényen, hogy a hajdanán itt tanulók manapság egyetemisták vagy babakocsit tologató fiatalok. Mi több, akár több generáción át kötődtek diákként az épülethez. Ritka pillanatot a háborúk és forradalmak – pláne 1989 – óta, hogy egy sokak által használt, „megélt” ingatlan úgy alakuljon át közösségi terré, hogy az ott cseperedők még a hely második életének is részesei, sőt, élvezői legyenek (mert a Millenáris Park programjait ki tudja, látogatják-e a ma már nyugdíjas Ganz-munkások, vagy jár-e Bánsági Ildikó színésznő a Jurányi utcában független kulturális központtá alakult, egykori általános iskolájába Duda Éva előadásokat nézni).

A folyamat mélyen bizarr – ha japán szemmel néznénk, és a dolgok örök körforgására gondolnánk, akkor persze természetesnek neveznénk. Lényegében mégis, egy egészen más Budapest képe rajzolódna ki előttünk, ha ezeket a transzformációkat sorra vennénk a 19. század közepétől máig (főképp, ha az omló vakolatú műemlékek és ingatlanpanama korrelációjának, vagy maga az oktatási helyzet, akár az előregedő belvárosi kerületek problémáját megkapargatjuk – de ezek mind-mind külön tanulmányok témáját adnák).

Ha nem gondolnánk megannyi film díszletes és high-tech munkájára, azt is írhatnánk, hogy F. Kovács Attilára valahogy „ráragadt” a magyarországi totalitárius diktatúrák nyomainak megmutatása, mint önként vállalt szerepkör, hiszen a hódmezővásárhelyi Emlékpont, és a Terror Háza is kiváló „szemléltetőeszközei” mindennek. Egy biztos: önfeledt élmény a tervezők asszociációs játékában részt venni. Fel vörösök, proletárok! – szól a mozgalmi ének ma már csak kulturális DNS-ünk tekervényes szalagjai közt, halkán. És nem baj, hogy a ma 20 éves generáció – aki remélhetőleg szintén törzsközönsége lesz az ISKOLA-nak – valami keveset megért ebből a játékos belsőépítészeti által.

Lásd még:

Lakás Pesten OCTOGON 1999/3., **Családi ház Budán** 2000/5., **Fix Tv belsőépítészete** 2001/4., **Terror Háza, Interjú az építésszel** 2002/1., **Tom&George** 2002/5., **Leroy Café, Negro Café** 2004/1., **Emlékpont múzeum Hódmezővásárhelyen** 2006/4., **a+z Design a Londoni Design Festivalon** 2010/8-9.

KÖZELMŰLTBELI VIHAROK

Az Önkormányzat 2005-ben 517 millió forint összegben adásvételi szerződést kötött a Hegedű utca 3. szám alatti épületről a Madách tér Mélygarázs Kft. (egy évvel később Hegedű Ház Ingatlanforgalmazó és Beruházó Kft.) céggel, majd 2007-ben a felek a szerződést közös akaratukból felmondták, mivel a vételárat a vevő a vállalt határidőig nem fizette meg. 2007-ben kétszer is megpróbálta az Önkormányzat azonos áron eladni az ingatlant, de a pályázatok eredménytelenül zárultak.

Jóllehet, a tulajdonlás és a tényleges használat különbségei is megnehezítették az ingatlan értékesítését (feltehetőleg később került megosztásra a telek, nem vették figyelembe a tényleges használatot a felosztáskor, így a kerületi és a Fővárosi Önkormányzatnak is vannak átnyúló épületrészei egymás területén). Elgondolkodtató, hogy „elbontatóként” nevezte meg a polgármester az ingatlant, amit műemlékként tartanak számon – igaz, akár a magyarországi romantikus építészet, akár Pán József építészetének tükrében vizsgáljuk az ingatlant, el kell ismeri, hogy művészettörténetileg nem képvisel kiemelkedően magas értéket.

2008 augusztusában a Tűzraktér – foglalt házak gyakorlatát idézve – beköltözött az épületbe.

2010 júniusáig ingyen, attól kezdődően havi 150 000 forint bérleti díjért használhatta a Tűzraktér, amely 16 millió forintot meghaladó köztartozást halmozott fel, így 2011-ben az Önkormányzat per lefolytatása után kiköltöztette az épületből.

2012 márciusában a Sanomex-trend Kft. (Czikora Péter és üzlettársa, Kovács 'Panda' Zsolt) nyert hasznosítási pályázatot a házra, 15 évre vállalták a bérletet és állagmegóvást, sőt azt is, hogy jelentős mértékű értéknövekedést biztosítanak az ingatlanak a felújítás által, továbbá a Tűzraktérrel együtt kiköltöztetett 374 művésznek is ígérték műtermet régi helyükön, a hátsó épületszárnyban.

Eredetileg tejjívónak szánták az udvar jobb oldalán található termet, végül borbárként született újjá

A házbuli tér a bejáratától jobbra található, falát állattani ismereteket átadó, iskolai plakátok, és ipari megoldással készült fénykompozíció díszítik

Neonból rótt ábécé fogadja az étterembe érkezőket

A borbár enteriőrje is az „eklektikus vintage” jegyében készült

Vasbetonra emlékeztető fa tartószerkezettel új felépítmény került a koncertterem (tornaterem) bejárata elé – úgyszólván „előszobaként” – az udvarra

A ROMANTIKA ELFELEDTT MESTERE

Pán József építőmester neve szinte kiradírozódott a magyarországi építészettörténetből, újrafelfedezése azonban megér egy bővebb jegyzetet a margón. Prágai diplomája és bécsi vándorévei után, a klasszicizmus hanyatlásának idején, a romantika kibontakozásakor, 29 évesen építészsegédként és aláíróként a gróf Károlyi család építkezésein kezdett dolgozni. Az 1840-es évek elején kapcsolata feltehetőleg megszakadt a Károlyi családdal, mert 1844-ben a Pesti Hírlapban tett közzé hirdetéseket, amelyben szakértelmét ajánlotta fel az építkezőknek. 1843-ban budai, majd 1863-ban pesti mesterjogot kapott (az 1850-es évektől megszorodtak pesti megbízatásai). 1864-ben elfogadta a Helytartótanács Schossberger Zsigmond ügynök és vegyésszel közösen benyújtott „Anticausticum” nevezetű, „mindennemű fa és egyéb éghető anyagoknak, fellángolás és gyuladás elleni biztosítását tárgyozó, sajtóságos szer” találmányának bejegyzését.

Az 1860-as években Pán anyagi helyzete az általa irányított nagy számú építkezés ellenére is megrendül (ennek oka máig vitatott). 1861 és 1873 között készített terveiben túlsúlyban vannak az új építkezések, amelyek többsége egy-kétemeletes ház, de akadt három és négyszintes épület is. Megrendelői között ebben az évtizedben kereskedők és önálló iparosok szerepeltek. 1872 után egyre kevesebb tervet szignált, meghalt második felesége, és egyetlen felnőtt kort megélt gyermeke is. Szegényházba került, ahol még készít apróbb terveket átalakításokhoz, engedélyezéshez. Kora egyik legismertebb és sokat foglalkoztatott építészeként a társadalom periferiáján halt meg, teljesen elfeledve.

Fotó: Batár Zsolt

NEW YORK UTCÁIN

KNRDY American Steakhouse & Bar

HA A KULINÁRIS ÉLVEZETEK IRÁNT NYITOTT VÁROSJÁRÓ A BAZILIKA KÖRNYÉKÉN BÓKLÁSZIK, KÖNNYEN SZEMTANÚJA LEHET ANNAK (ÉS IDEÁLIS ESETBEN ÍZLELŐBIMBÓIT IS MUNKÁRA FOGHATJA), HOGY MI SZÜLETIK EGY, A HÚSOK SZAKÉRTŐJÉNEK SZÁMÍTÓ VÁLLALKOZÓ, ÉS AZ UTÓBBI IDŐBEN TÖBB KARAKTERES, FRISS SZELLEMISSÉGŰ BORBÁR BELSŐ TERÉT MEGÁLMODÓ BELSŐÉPÍTÉSZ HÁZASPÁR EGYÜTTMŰKÖDÉSÉBŐL.

Szöveg:

Hajdú Lili

Belsőépítész:

**Sütő Kata,
Sütő László**

Mint egy építész tervezőasztala: a falról az Artemide csuklós karú lámpái bólogatnak a vendégek felé – Fotó: Batár Zsolt

A hentespultról választott húst a látványkonyhában készítik el nekünk – Fotó: Batár Zsolt

A DiVino borbártól pár sarokra ugyanis Sütő Kata és Sütő László a MOM Parkban hentesüzletet működtető Konrády Zoltán felkérésére egy hazánkban meglehetősen új műfajt, a hentespultot látványkonyhával összekötő steakhouse-t öltöztetett megfelelő köntösbe. Korábbi munkáik, a DiVino és a DROPSHOP borbár vonalán továbbhaladva sötét falszínekkel, lazúros páccal kezelt tömörfával, egész falakat beborító fotókkal és tipográfiákkal, valamint gondosan kiválogatott designbútorokkal dolgoztak.

A vendégtérben Tom Dixon bútorai jelennek meg, harmonikusan illeszkedve az összképbe. Az eredetileg natúr színben elérhető asztalokat külön az étterem számára gyártották le fekete színben – Fotó: Glódi Balázs

A bárpult a pezsgős zintere: az egyébként visszafogott, sötét tónusú színvilágba egyedül itt robban be egy élénk szín, a bárskékek harsány pirosa – Fotó: Glódi Balázs

Mivel a steakhouse jellegű éttermek Amerikában elterjedtek, ezért inspirációs forrásul New York, azon belül is leginkább annak ipari építésze és loftlakásai szolgáltak.

Az L alakú tér nagyobbik része, a 40 főt befogadó vendégtér hatalmas, szinte keret nélküli üvegablakokkal tekint az Október 6. utcára, sejtelmesen csalogató fényeket ontva az éjszakába. Bent, a bejárat baloldalán, New York-i épületet ábrázoló mozaikfal mögött gardrób bújjik meg. Továbbhaladva a hentespultból választhatjuk ki azt a nyers hússzeletet, amit a KNRDY séfjei az épület belső része felé nyúló keskeny sávban elhelyezett nyitott konyhában a szemünk előtt készítenek el. Míg a hentespultnál a fekete mázas kerámia burkolólap, és a Sütőék korábbi munkáiban is megjelenő, krétával feliratozott ártáblák dominálnak, addig a konyha az acél és a csillogó fehér összhangjában „ropog”. A konyha mellett elhaladó folyosón, amelyet egymás után elhelyezett, teljes falmagasságú utca- és épületfotók (természetesen New Yorkról), valamint vízszintes gyalult tölgyborítás keretez, jutunk el a mosdóblokkig és a kiszolgáló helyiségekig. A fekete-szürke színvilág itt kékesszürkébe vált át, kissé kopottas stílusában pedig a vidéki Amerika faházait idézi. A mosdók előterében Patricia Urquiola Chasen lámpatestje – amely egy fejjel lefelé fordított szakácssapkára emlékeztet – teríti be diffúz fénnel a falat. Apró gegként a „látványhúsok” mellett „látványtestek” egész falat betöltő fotói csábítják a vendégeket a mellékhelyiségekben.

A folyosón megjelenő matt felületkezelésű, finomra csiszolt, ám mégis vaskos hatású tölgyfa a bárpult kialakításánál is visszaköszön, de itt sokkal kevésbé hangsúlyos, mint a hasonló hangulatú DiVino borbár esetében. A tervezők szándéka szerint az étterem nem a designról akar szólni, inkább egy transzparens felületet, megfelelő hangulatot teremt egy különleges vacsora elfogyasztásához. A hely intim mérete, a színek és a felületek összjátéka miatt ez a rendkívüli, ám fesztelen hangulat meg is valósul. A vendégtérben uralkodó „loftarchitektúra” a téglafalra rászertelt fém keretszerkezettel, és a téglafalat az egyes keretrészekben vastagon borító, rusztikus vakolattal fontos alkotóeleme ennek a hangulatnak, de talán túl egyértelmű idézete az előképnek. Ugyanez a keretrendszer köszön vissza transzparens, környezetbe simuló álmennyezetként, fém helyett fából. A nyers téglafelületek mellett megjelenő törffeher vakolatkitöltés a keret rasztermérete miatt az ipari környezet mellett a német fachwerk házakat is eszünkbe juttathatja.

A bejárat mozaikfal előtt a falra szerelt Artemide lámpák „nagy testvére” fogadja a belépőt – Fotó: Batár Zsolt

Ha tehát egy olyan helyre vágyunk, ahol szokatlan módon fogyaszthatunk el kulináris finomságokat izgalmas környezetben, úgy a KNRDY minőségi anyagokból megalkotott, kiegyensúlyozott stílusérzékről tanúszkodó, és nem utolsósorban hangulatos miliője lehet egy randevúnak, baráti vagy munkavacsorának. Húsról fell!

Lásd még:

Drop Shop OCTOGON 2011/1., **Gide Loyrette Nouel budapesti irodája** 2011/2-3., **Circle 'n Line szépségszalon**, **DiVino borbár** 2011/5., **Double You Borbár** 2012/9.

S O L I N F O

since 1990

KNRDY
világítástechnikai és bútor
beszállító partnere

**Tom
Dixon.**

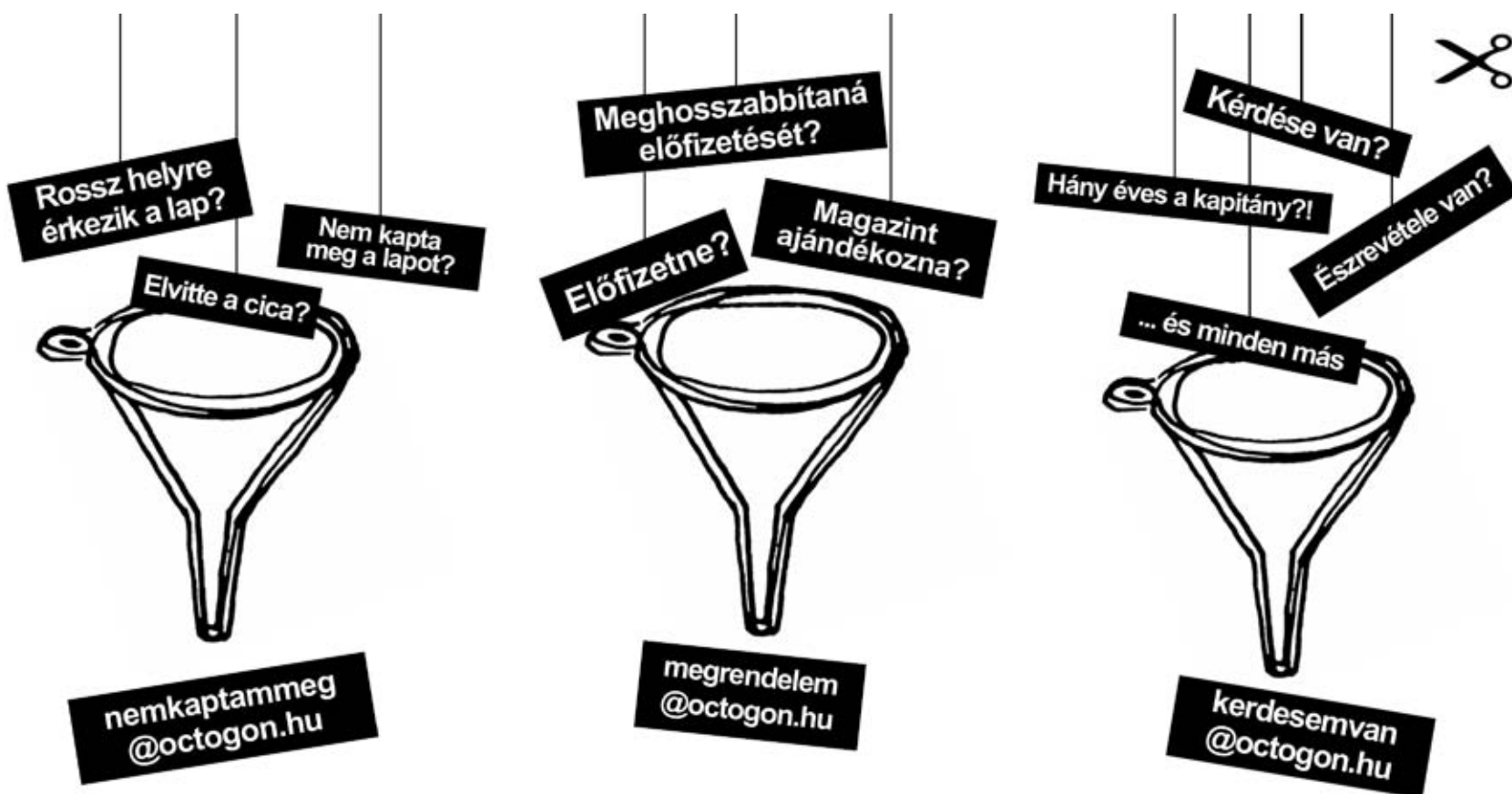
mi a Design nyelven beszélünk...

Lighting & Home
1077 Budapest Wesselényi u. 6.
+36 1 267 0444 info@solinfo.hu
www.solinfo.hu

**JANKÓ
ABLAK**

A biztos megoldás

www.jankokft.hu

ÁTSZABTUK AZ ELŐFIZETŐI RENDSZERT. TEGYEN MINKET PRÓBÁRA!
OCTOGON HELPLINE: +36 30 510 8888

OCTOGON
ARCHITECTURE & DESIGN

AMERIKÁBÓL JÖTTEM

Prime Steak & Wine

EGY CSIPET TESZTOSZTERON, KÉT KANÁL LAS VEGAS, EGY ÉRINTÉSnyi A SZESZTILALOM AMERIKÁJÁBÓL,
ÉS JÓ NAGY ADAG LUXUS A PRIME STEAK & WINE RECEPTJÉNEK ALAPJA.

Szöveg:

Réz Lola

Belsőépítész:

**Ficzere Anett,
Muzsai István**

Fotó:

Király István

A Prime Steak & Wine a Mammut bevásárlóközpontból költözött impozánsabb, a megcélzott luxusétterem kategóriához hazai viszonylatban jobban illő helyszínre az ősszel. Azért fontos hangsúlyozni a helyi viszonyokat, mert az eredeti, plázás koncepció tökéletesen működhetett volna Amerikában.

A steakevést művészi szintre fejlesztő ország pedig fontos alap, mondhatni „a kályha” egy magára valamit adó sztékvendéglő esetében.

A berendezés jelentős részét a dicséretes józanság jegyében az előző, szintén általuk tervezett térből kellett átköltöztetnie, és az új, egészen más karakterű helyiséghez

igazítania a Muzsai István-Ficzere Anett tervezőpárosnak. Így került át a bútorzat, a látványos pult, a bejáratot díszítő cégér, de az opcionálisan színpadként is használható, LED-kerettel kijelölt pulpitus zongoralakkozású falát díszítő bikás logó is. A korábbi tapasztalatok alapján bizonyos

Hagyományos pesti üvegterítő, tradicionális mexikói mintákkal teljes egységben

dolgokon viszont változtatni kellett. Kiderült például – szintén magyar sajátosság –, hogy az emberek jobb szeretnek kényelmes sarkokba húzódva vacsorázni, mint bármily impozáns, nagyobb térben helyet foglalni. Az új helyet a középre helyezett, hatalmas

ónix bárpult osztja úgy, hogy felette épp elegendő az átlátás a tágasság érzetéhez, de második funkcióként tételválasztók a látványos, egyedi készítésű borhűtők is.

Az „amerikás” luxus az egész helyet belengi. Köszönhetően a meleg fényű, sötét fa-

burkolatoknak, puha bőröknek bútorokon és falakon, a rojtos lámpáknak, és a hazai viszonylatban mondhatni merész színű és mintájú, egyedi készítésű szőnyegeknek: nem lehet kiverni a fejünkből valami Las Vegas-i luxus kaszinó szeparéjának vagy elegáns férfiklubjának képét. A minden térelem és berendezési tárgyon visszaköszönő, lekerekített sarkok tovább puhítják, barátságosabbá teszik az anyagai és színei folytán elegáns teret. A kirakati részt elfoglaló kávézó világossága után beljebb haladva az alacsonyra engedett mennyezet, a füstös tükrök, steppelt bőrfalak, telt színek, a mélység és csillogás világa jön.

Legfeljebb pedig egy kis pesti csoda mutatja meg magát: a régen üzemi funkciójú épület fémszerkezetes tetőablaka, amely fölé mára ugyan tető került, de szerkezete érintetlen maradt. Az eredetileg sima üveget – a választott stílushoz igazodva – egy mexikói pláza üvegablakának mintázatával cserélték ki, mögötte modern LED-rendszer adja a természetes fény hatását a kis katedrálisban fogyasztó úri közönségnek.

Az előző helyiségből átköltöztetett, látványos ónix bárpult köré épült a tér

Lásd még:

Menza étterem és kávézó
OCTOGON 2004/1., **Sugar!**
a Paulay Ede utcában 2010/1.,
Borkonyha 2011/1.

Szigorú kézművesség

MARTIN ZAMPACH-hal, a Colab tervezőjével Mező Viola beszélgetett

A COLAB FIATAL DESIGNEREK ÁLTAL INDÍTOTT CSOPORT, MELYBEN A TERVEZŐK MEGADOTT SZABÁLYRENDSZERT KÖVETVE ALKOTNAK. BERLIN ÉS POZSONY UTÁN MATEJ CHABERA (CZ), ELWIN & NYNKE VAN DER HOEK (NL), ÉS MARTIN ZAMPACH (CZ) A DESIGN HÉT KERETEIN BELÜL DEBÜTÁLTAK MAGYARORSZÁGON. MARTIN ZAMPACH-HAL BESZÉLGETTÜNK A KIÁLLÍTÁSRÓL, ÉS A COLAB JÖVŐJÉRŐL.

Fotó:
Colab archive

Honnan jött az együttműködés, és a Colab ötlete?

Matejjel már többször dolgoztunk együtt különböző projekteken. Először egy üvegkollekción készítettünk a Simax számára, majd Berlinben akartunk valami különlegeset kiállítani. A holland tervezőpárral is már régebb óta ismerjük egymást: Elwinnel együtt dolgozunk egy prágai design stúdióban. Mivel szeretek más tervezőkkel együttműködni, természetesnek tűnt ez az út, így jutottunk el a Colab ötletéhez.

Ennek a kollekciónak a szabályrendszere az egyes vonalakon és a sokszögeken alapul. Hogyan találtátok ezt ki, és milyen időközönként fog változni a tematika?

Nem emlékszem pontosan, azt hiszem Matej ötlete volt. Erős, szigorú formákat szerettünk volna bemutatni. A témaváltásra pedig nincs külön szabály, ez nem egy évente változó projekt, hanem inkább kiállításfüggő. Ha valahol szeretnénk bemutatni a Colabet, de a 01-es kollekción már idejé múltnak érezzük, akkor váltunk, és jöhet a Colab02.

Ad hoc módon találjátok ki ezeket a szabályokat?

Igen, teljesen. Következő alkalommal lehet, hogy csővázas szerkezeteket készítünk. Vagy kör alakúakat, esetleg minden tárgy piros lesz. Ki tudja? Nyitottak vagyunk.

Set02 – Matej Chabera

A tervezőgárda állandó lesz, vagy lehet hozzátok csatlakozni?

Csak a mag marad. Miután felállítjuk a következő koncepciót, felkérünk olyan tervezőket, akiknek a munkáit elismerjük, hogy dolgozzanak velünk. Nem hiszem, hogy a folyamat alatt lehet még hozzánk csatlakozni. Ha egy kiállításra tervezünk, aminek van egy határideje, akkor ez nehezen lenne megoldható. Először felvesszük a kapcsolatot a tervezőkkel, aztán bezárjuk az ajtókat, és mindenki elkezd dolgozni.

A tárgytervezés folyamata nyitott az érdeklődők számára?

Igen, az természetesen nyitott. Szeretnénk megmutatni, mi húzódik a háttérben, hiszen a nagyközönségnek általában fogalma sincs arról, hogyan „készül” egy design tárgy. Meg akarjuk mutatni a terveket, a prototípusokat, az anyagokat, hogy az emberek értsék, mennyi időt és energiát igényel egy tárgy tervezése. Erre sajnos nem volt lehetőségünk Budapesten.

Elégedett vagy az eredménnyel?

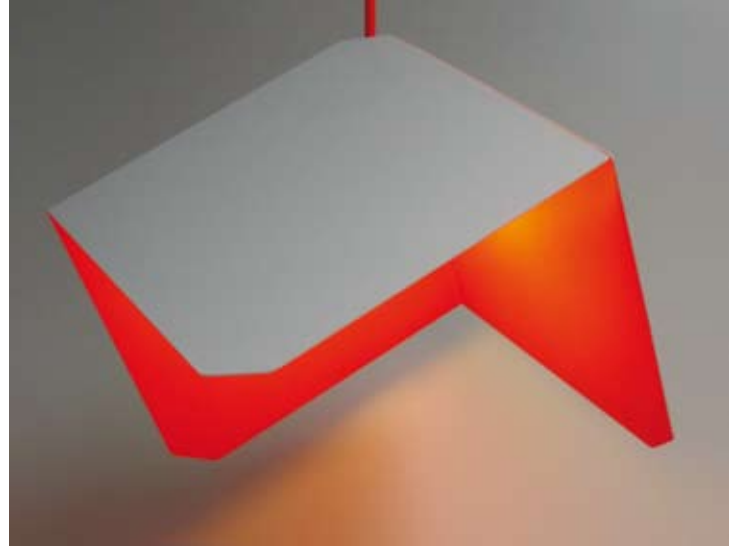
Nagyon elégedett vagyok, igen. Pozsonyban díjnyertesek lettünk a Dizájnviikenden, és itt, Magyarországon is több dicséretet kaptunk.

Te eredetileg üvegtervező vagy, a Colabban mégis fémmel és fával dolgoztál. Hogyan illeszkedik ez a projekt a saját karrieredbe?

Ki akartam próbálni magam, illetve más anyagokat is felfedezni, tapasztalatot szerezni arról, hogyan működnek, miben mások, mint az üveg. Mindezen jó volt keresztülmenni úgy, hogy volt egy csapat mögöttem, ami folyamatosan motivált, és visszajelzést adott arról, hogy hol és merre tartok.

Sokat kritizáljátok egymást, esetleg veszekedtek is?

Igen, de ezek nem véresen komoly összetűzések, inkább csak a projekt érdekében vitatkozunk. Erről szól a Colab. Hogy designerként inspiráljuk, de olykor kritizáljuk is egymást, hogy a végeredmény a legjobb legyen.

Spartacus lámpa – Elwin & Nynke van der Hoek

Ha belegondolsz, ezért vannak a szabályok is, hogy ne hogy túl expresszív válnak az alkotások. A Colabnak az a lényege, hogy a szakma (felismerjen minket, és megkezdődhessen a tárgyak gyártása. Ezért mindent megteszünk, hogy az alkotások már készen álljanak erre, és ez alapján választjuk meg a tervezőtársakat is.

S mi történik, ha egy gyártó csak a te tárgyadat akarja elkészíteni és forgalomba hozni, vagy pont fordítva, csak a te tárgyadat nem?

Minden tervező a saját neve alatt dolgozik a csapatban, vagyis nem a brandet adjuk el, hanem a különálló tárgyakat. Éppen ezért nem történik semmi, ha nem minden kerül gyártásba, van ilyen.

Hogyan tovább a szólókarrieredben?

Saját brandet szeretnék. Egyszerű, minőségi tárgyak gyűjteményét, melyek a kézművességről mesélnek a vásárlóknak. Üveg, fa, porcelán – csupa természetes anyag, gyönyörűen megformázva.

Poly – furnérlemezből és parafából – Martin Zampach

FORDULATRA VÁRVA

Szöveg:
Vadas József

Bútor design 2013, Köln

HASONLÓKAT LÁTTAM ÉS ÍRTAM MÁR TAVALY IS. SOK AZ ÁTVÉTEL, MÉG TÖBB A REPLIKA. MEG A VISSZAKÖSZÖNŐ FORMA. A CÉGEK KERÜLIK A KOCKÁZATOT. A SZÍNEK EZÉRT VISSZAFOGOTTAK. ÚGYHOGY A KÉP AZ ITT KÖVETKEZŐ OLDALAKON NÉMIKÉPP MEGTÉVESZTŐ. A LÁTOGATÓ BENYOMÁSA UGYANIS AZ: VALAMI VÉGET ÉRT, DE AZ ÚJ KEZDETÉRE EGYELŐRE VÁRNI KELL.

Lásd még:
OCTOGON
1999/1.,
2000/1.,
2001/1.,
2002/1.,
2006/1.,
2007/1.,
2008/1.,
2009/1.,
2012/1.

Hogy a múlt század utolsó harmada egyben a design nagy korszaka is volt, ma már nem vitatható: klasszikus alkotók és klasszikus művek sora tanúskodik róla. A piacgazdaság termékéhsége folyamatos innovációt generálva elképesztően gyors fejlődést produkált – technológiában és formakultúrában egyaránt. Közben egy-egy súlyos trauma – amilyen az olajárrobbanás vagy a szeméthegek kiemelkedése – figyelmeztetésnek is beillő jelzést adott arról, hogy talán nincs minden rendjén. A tüneti kezelés és a szemmel látható javulás után azonban a munka a korábbi gyakorlat szerint folytatódott – ha lehet, még intenzívebb ütemben. S mi nem győztünk betelni a meglepetésekkel.

A számok továbbra is imponálóak: ötven országból ezerkétszázötven cég százezer termékkel jelent meg az idei kölni vásáron. Tünetően magabiztos szlogenek kíséretében, amilyen az időtállóság, a flexibilitás, a szépség, a funkció. Hadd ne soroljam a piár varázsigéket. A szómágia ugyanis a válságnak szól, azt kívánja velünk feledtetni. Csakhogy a design is bajban van. Számos jele van annak: ez így nem menet tovább. Hiába jelent meg a műanyag új – környezetbarát – nemzedéke a Kartell, a Moroso vagy a Magis kínálatában. Hiába dolgozik reciklikus anyagokból Philippe Starck. Hiába hirdetett zöld programot a Riva vagy a Team 7. Szép jelszó csupán a környezettudatos magatartás és a fenntartható fejlődés. A természeti erőforrások végetségének erősödő tudata, és a szellemi erőforrások érezhető megcsappanása egyelőre nem termelt ki olyan világképet, amelyre a jövő design majdani művelői alapozhatnák tevékenységüket.

Egyelőre csak látomásokkal rendelkezünk. A jövőt – öntudatlanul bár – legfeljebb alkalmi kísérletek firtatják. Történetesen ez utóbbiakra hívja fel a figyelmet

a kölni iparművészeti múzeumnak a vásárra időzített *Isn't it romantic?* (Hát nem romantikus?) című, tanulságos kiállítása, amelynek az alcím (*Kortárs design – költészet és provokáció határán*) egyszersmind értelmezését is adja. Az itt szereplő tárgyak ugyanis ma még szabályt erősítő kivételek. Legyen szó Starck esernyővel kombinált csillárjáról, a két Bouroullec fivér bumfordi famadaráról, vagy Patricia Urquiola színes drótból font kerti bútoráról – a világcégek standjain annak idején talán csak bizarrnak hatottak a giccs, a kommersz, a közhely eszköztárából is merítő karakterükkel. Itt és most azonban kevésbé ismert (fiatalabb és más közegben tevékenykedő) alkotótársaik munkáival érzelmes hangulatú enteriőrökbe szerveződnek, amelyek hol a shakerek puritán életformájára, hol a lomtanítás ökonomikus esztétikájára emlékeztetnek. Arra intve bennünket, hogy a mindennapokat más – a játékoságot, a nosztalgiát, az esendőséget, a távlatosságot is magában foglaló – értékrend jellemzi, mint amivel a tervezőintézetek elsősorban a műszaki/gazdasági paraméterekre figyelő laboratóriumában számolnak. Ha a közelmúlt sereg-szemléin mindenekelőtt Starck volt az, aki – többek között a Lajosok korának stílusparafrazisaival – figyelmeztetett az emberi lélek sajátos természetére, a mostani

vásár főszereplőjeként Erwan és Ronan Bouroullec szembesít bennünket aktivitásra ösztönző munkáival a mindnyájukban jelen levő alkotószellemre. Arra az ösztönös igényünkre, sőt képességünkre apellálva, hogy az ember a lakókörnyezetét igényei és elképzelései szerint mindig is maga formálta. A kreatív iparnak, amelyben a tervezés generáló-katalizáló tényezőként mintegy kiteljesedik, tisztában kell lennie tehát azzal, hogy az ember nem lehet meg költészet nélkül. Ez a záloga ugyanakkor a designtermékeket előállító high-tech jövőjének is.

„Az elemzés a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskolán európai uniós támogatással megvalósuló kutatótevékenységnek az eredménye (pályázati azonosító: TAMOP-4.2.2/A-11/1/KONV-2012-0050 VIADUKT).”

MOBIL A PÁRNÁBAN

A Bruno Fattorini & Partners által jegyzett Hara szófa éppen olyan, mint az MDF Italia legtöbb kárpitozott bútor: egzakt és elegáns konstrukció. Ami benne különleges: az egy apróság. A párna, s azon is az a gomblyukszerűen kialakított, annál kicsit nagyobb nyílás, amelyben praktikus hely van a mindig nálunk levő mobiltelefonnak.

ASZTALNYITÁS

Két éve mutatkozott be Tokujin Yoshioka csiszolt gyémánt hatását keltő, és ezért *Láthatatlan* névre keresztelt, átlátszó műanyag székével. Ehhez most harmonikus összehatást keltő, és ugyancsak tiszta mértani alakzatokból álló asztalokat is tervezett a Kartell számára.

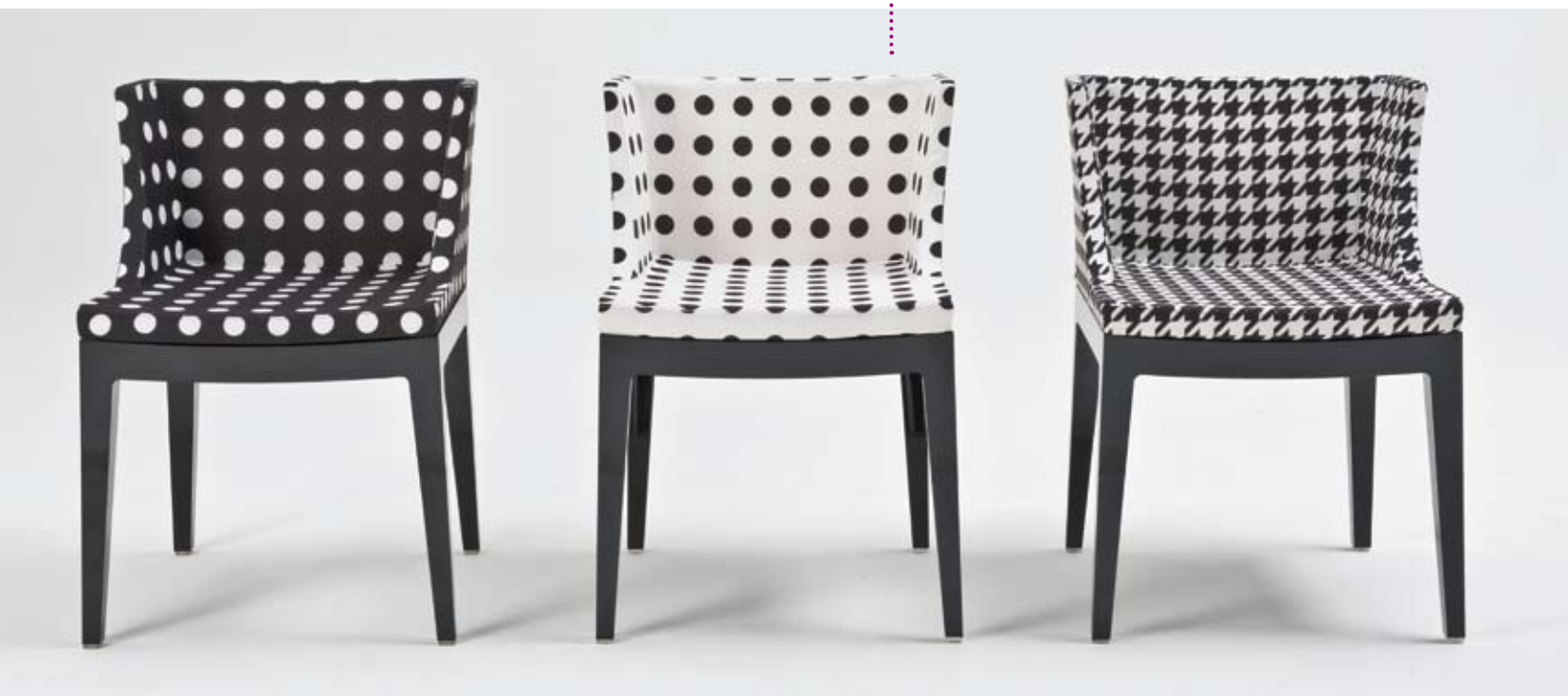
NEOBAUHAUS

Ferdinand Kramer csak néhány hónapot töltött a Bauhausban, de az intézmény szigorúan funkcionalista szellemiségéhez egy életen át hű maradt. Épületek mellett bútorokat is tervezett már a húszas években, s ezeket az e15 stúdió most újra gyártásba vette. A képen látható darabok azonban az ötvenes évek két kisasztalkájának replikái.

PEPITA KÖNTÖSBEN

A *Mademoiselle* nevezetes darabja Philippe Starck Kartell-kollekciójának. Korábbi változatainak esztétikumát az áttetsző plastik színeinek festőien lazúros játéka adta. Most fekete-fehér mintás szövetbe öltöztetve, és a lábakat megfeleltetve az eredetitől gyökeresen különböző hangulatot áraszt.

TEKEREDIK AZ ASZTAL

A Ligne Roset rendszeresen foglalkoztat pályakezdő tervezőket. Ilyen Philippine Lemaire is, aki – igazolva a cég stratégiáját – ritka ötletes konstrukcióval állt elő. Négy kerek asztallapot kapcsolt úgy egymáshoz, hogy tengelyük mentén forgatva kígyóként tekerdő – alakítható – bútort alkotnak.

LÁGY ÖLÉN

Hullám formájával dombhajlatot idéz az UNStudio tervezte szófa, amely nevével (*Seating Stones*) ellentétben lágyan puha idomaival tűnik ki a Walter Knoll zömében szigorú architektúrát mutató termékei közül. Színeivel két gerezdre osztva még erősebb hangsúlyt kap a bútort organikus jellege.

SZÍNES MOZGÁS

Az MDF Italia bútorai mindig fehérek. A Neuland Industriedesign tervezte *Inmotion* (Mozgásban) szekrénycsalád azonban szabályt erősítő kivétel: a fehér elemek között egy-egy nyitott rekesz színt kapott. Ez az elmozdulás olykor valóságos is: a sarokban elhelyezett polcok tengelyük körül forogva plasztikával gazdagítják a felületet.

PSZUDOFORGÁCS

A japán design minimalista vonulatának képviselője a Nendo (Okii Sato). A Conde House gyártotta karosszéke azért kapta a *Splinter* (Forgács/Hasítás) nevet, mivel a tömören hajlított fa több helyen kettévál. Valójában épp a fordítottjáról – az elemek rafinált összekapcsolásáról – van szó, ami bennünk elágazó fa képzetét kelti.

EGYENSÚLYOZÓ TÜKÖR

Falidísz is egyben ez a *Vanity Shelf* névre keresztelt együttes. Az akasztón átvett bőrszík egyik végén tükör, a másikon egy piperés doboz egyensúlyozza ki egymást. A különleges tárgyat a két szingapúri, egy spanyol és egy argentin alkotóból álló Outofstock team tervezte a Ligne Roset számára.

ISMÉT WINDSOR

Az angolszász otthonok egyik leggyakoribb berendezési tárgya az úgynevezett *Windsor*-szék, amelynek konstrukciója a 18. században alakult ki. Számos változata létezik. A Thonet és több modern mester (pl. Kaesz Gyula) után a Kartellnek Patricia Urquiola formálta meg termopolimerből.

BARCELONA PAD

Nem akármilyen kihívást jelentett Konstantin Grcic számára, hogy a Barcelona Design számára repülőtéri padot tervezzen alumíniumból. Akarva, nem akarva a nagy előd, Mies van der Rohe hasonlóképp ollós szerkezetű fémbútorával kellett felvennie a versenyt. Tehetségének egyértelmű bizonyítéka ez a jól funkcionáló, látványos darab.

HASÁB RUSZTIKUSAN

A TEAM 7 bútorai tömörfából készülnek. Esztétikumukat az anyag szépsége, illetve a megmunkálás minősége adja. Sebastian Desch tudatosan rusztikusra tervezte a tolóajtó felületét, így módon a szabályos fekvő hasáb alakú tárolónak a fa természetességét idéző spröd faktúra az egyetlen díszítőeleme.

FELHŐ A FALON

Ronan és Erwan Bouroullec saját céget alapított Kvadrat néven, ez gyártja a testvérpár által kifejlesztett *Felhő* felületburkoló rendszert is. A tizenegy színben készülő, háromdimenziós műanyag elemek egymáshoz pattintásával a mindenkori adottságokhoz térben és színvilágban is igazodó dekorációt lehet kialakítani.

CSOKOLÁDÉS BŐR

Martin Ballendat egyéni módon formálja meg székeit, így azokra azonnal rá lehet ismerni. Az *Up* azonban nem csupán karakteres, hanem egyszersmind kényelmes konstrukció is. Ezért a Tonon idén egy új színnel – a csokoládébarnával – gazdagította a fém- vagy falábakon álló sorozatot, amelynek darabjain a fémvázra széles bőrsál tekeredik.

CSÚRÉS-CSAVARÁS

Martin Ballendat látszólag nagyon egyszerű ötlettel élt a *Kis Perillo* szék kapcsán. Vett egy széles bőrszalagot, és azt úgy tekertnyomkodta, hogy ülőlap, háttámla és karfa is lett belőle. Megvalósításához azonban szükség volt a Dauphin Home technológiai bravúrára is, így lett belőle használható és gyártásra alkalmas bútor.

MÁGIA

Egy hagyomány megújítása Kordvitro módra

Szöveg:

**Bojár Iván
András**

MÁGIA. EZ A SZÓ JUT ESZEMBE A KORDVITRO ÚJ LÁMPÁI LÁTTÁN. MÁGIA, MERT, HA A NÉZŐ KÖZELHAJOL, EGYMÁSTÓL TÁRGYILAGOSAN ELKÜLÖNÜLŐ ANYAGOKAT LÁT: ÜVEGET ÉS CINKET. ÉS MÉGSEM CSAK EZT A KÉT EGYSZERŰ DOLGOT LÁTJA. SŐT FŐLEG NEM EZEKET.

Mágia, amit ismert a katolicizmus is, amikor középkori templomain, a korábban használt alabástrom ablakok helyére festett, színes ólomüveglakokat rakott. Akkor a mágia a révült elragadtatás, az emberi léptéken, kisemberi tapasztalati szinten messze túli hatáskelés szolgáltatásban állt. Iránya volt. Célja. Feladata. A mai feladat más. Mágiát vinni a mágiától megfosztott mindennapokba. Irracionalitást a túlon túl észvezérelt életbe. A gyermeki rácsodálkozás mindannyiunkban elszunnyadt képességének fölébresztését. Milyen egyszerű is mindez, gondolom, miközben közelről szemlélem a lámpákat. Milyen triviális is. Sem nem vadonatúj, sem nem előképek nélküli megoldás. Üveg és cink. Ennyi. A mágia mégis innen indul, mint egy új dal, amely ugyanannak a zongorának a hangjaiból áll össze, ame-

lyen a már régtől ismert Chopin-prelűdöket játszunk. Ez a kombináció nagyon gyorsan új, követhetetlen hatásmechanizmusok szerinti minőségbe csap át. Érzéki élménybe, amit az összetevők tárgyszerű meghatározásával nem tudunk sem megragadni, sem leírni. Az élmény újra és újraismételhetősége azonban innovációt kíván: a mágiára való újfajta rápillantás képességét. A Kordvitra éppen ezt, a friss rátekintés újító megközelítésének irányát keresi, találja, és jelöli ki.

A Kordvitra Kordás Kinga, Beyer György és Császár Csaba alkotta munkacsoportja a régi bűvölet kortárs feltámasztására vállalkozik. Átírják, újraértelmezik a tradíciót. Geometrikus fegyelembé szorítják a zabolázhatatlan bűvöletet. Statikai, szerkezeti értelemmel áthatott mértani rendszerbe szorítják a varázst. És ettől a megfoghatatlan, határok közé nem szorítható, érzéki látványélmény még átütőbb, még elementárisabb hatást kelt. És van valami, ami ezen is túlmutat. A tárgyak paszszív állapota. Amikor nem világítanak. Ebben az állapotukban is kell lennie valamiféle megokoltságnak, értelmezettségnek, emberi rendnek, amittől létrejöttük nem önelvű, üres, hanem indokolt. Ezt az értelmet pedig az új lámpatestek statikai határokat feszegető szerkezeti feszültsége képviseli. A szélsőérték. A megkísérlés révén keletkező, s a hagyományostól elrugaszzkodó, új esztétika.

Már utaltam rá: mindez nagyon egyszerű, mert üveg és cink alkotja. És mégsem. A tárgyak, e két anyag strukturált viszonylata, ha csak egy sarokban állnak, vagy pusztán magányosan függenek is valahol, akkor sem

ennyiről van szó. Hiszen vagy a tárgy mozog akaratlan forogva önnön tengelye körül, vagy a tárgy körül maga az ember mozog. De leginkább mindkettő. E tárgyak mágiája e mozgástól tör elő, mint a kinyílt palack szeleme. Soha kétszer ugyanazt a hatást nem nyújtja, akár a tűz, ami bűvölve ejti foglyul a szemet. Ilyenek ezek a lámpák is. Ha rájuk nézünk, mohón figyeljük őket, mert nézésükkel olyasmit akarunk megfogni, megérteni, amit nem lehet. A Fényt! Így, nagybetűvel.

Azt a Fényt, amit még most is, hogy azt a gimnáziumban fizikai jelenségként tanultunk meg, mégis eredendően misztikus élményként élünk át. S ennek hordozója itt az üveg, ami homok és tűz. A Fény is izzás. Mint a búzamag, vagy a szőlőszem, melyek értékeiket az izzó Nap egybegyűjtött, ideér-

kező energiasugaraitól nyerik, ezek a paszszív tárgyak, pigmentált üveglapok is a Fénytől telítődnek föl simogató energiákkal. Egy maroknyi napfény. Egy emberi érintéssel elfogott őselem.

A Kordvitra már tudja, mivel dolgozik, és tudja, mit akar. Ám ez egy út. Hosszú, kalandos kirándulás. Túra. Van praktikus oldala, mint vállalkozás. És van elemelt, spirituális oldala is. Itt emberek statikai törvényeket puhítanak érzéki esztétikává. Üvegeket vágnak kívánt méretre. Időt, figyelmet, gondolatok sokaságát kanyarítják parányi, de mindig új alakban megmutatkozó, mágikus élmények köré. Meditálnak. Napról, fényről, az ember dolgáról. Ám a lényeg mégiscsak az, hogy az úton már a szükséges menethő elérésével, jó tempóban haladnak.

**SUPERNOVA SEMI 125
DELTA LIGHT**
Forgalmazó: be light!
www.belight.hu

A Supernova Semi a Delta Light „XXL” szériáját erősíti. A 127 cm-es átmérőjű termék a mennyezeti síkból csak minimálisan lóg ki, mintha egy ultravékony mennyezetre szerelt lámpát látnánk. Igazi eye-catcher, fekete és fehér színű keret közül választhatunk.

Funkció: mennyezetbe süllyesztett lámpatest
Anyag: alumínium, polikarbonát
Ár: 489 000 Ft

**SPUN
MAGIS**
Forgalmazó: do work!
www.dowork.hu

A SPUN a hagyományos lábas kialakítás helyett egy 360 fokban forgatható ülőalkalmatosságot takar. Mintha a klasszikus gyerekjátéknak, a bűgőcsigának adtak volna egy új funkciót. Anyagának köszönhetően kültéri használatra is alkalmas, bemutatása óta az egyik legkeresettebb Magis termék. Design: Thomas Heatherwick

Funkció: egyszemélyes ülőbútor
Anyag: polietilén
Ár: 110 500 Ft

IKON EVANGELISTA 2009
Forgalmazó: Bortársaság
www.bortarsasag.hu

Rövid szellőztetés után erőteljes, melegebb tónusú, klasszikus cabernet illat, paprika, fűszerpaprika, zöld fűszerek. Zamatos korty, inkább a gyümölcsös vonal, plasztikus és gazdag. Puha tanninjai, tejszokoládés íze, hosszú, finoman keserű vége közepes testtel párosul. Érett alapanyag, friss, fiatalos gyümölcsösség, finom fa, kis tüzesség. 90% cabernet franc, és 10% cabernet sauvignon házasítása tartályban erjesztve, 14 hónapon át, 225 literes új és használt fahordóban érlelve.

Ár: 3 980 Ft
Bontatlan, hatos karton vásárlása esetén palackja: 3 317 Ft

LÉKUÉ, MACARON SZETT
www.lekue.es
Forgalmazó: Designshop by Solinfo
www.solinfo.hu

A Macaron szett megédesíti az aprósütemények készítését. Ez a különleges francia sütemény kiváló kiegészítője lehet a kávé- és tea-fogyasztásnak. A szett tartalmaz egy hőálló szilikon sütőlapot, illetve egy tészta- és krémnyomót, amely a dekorálásban is segítségül szolgál. A dobozban megtalálható továbbá a Lékué által összegyűjtött különleges macaron receptek gyűjteménye is, ilyen például a wasabis, vagy a fekete teás macaron rózsakrémmel.

Funkció: aprósütemény készítés
Anyag: szilikon, műanyag
Ár: 13 900 Ft

**METRIS S 4-LYUKÚ, PEREMRE
SZERELHETŐ KÁDCSAPTELEP**
Hansgrohe
www.hansgrohe.hu

A fekete-erdői szanitervállalat és a Phoenix Design által közösen megalkotott Metris S kollektívája a kádperemre is becsempészte a modern stílust. Az elegáns vonalú kifolyó, fogantyú és kézizuhany harmonikus egészet alkot a fürdőszobában. A kézizuhany visszafolyásgátló szeleppel is rendelkezik, a kihúzható zuhanycső pedig 110 cm hosszú. A termék króm felülettel rendelhető. Design: Phoenix Design

Funkció: csaptelep
Anyag: rézöntvény
Ár: 167 755 Ft

**CORNICHES
VITRA**
Forgalmazó: do work!
www.dowork.hu

Apró, informális tárolók a lakás különböző szegleteiben kallódó kulcsok, szemüvegek, könyvek, és egyéb apróságok számára. Három méretben gyártják, amely három különböző formát takar. Kis kreativitással, a három típus alkalmazásával izgalmas kompozíciókat alkothatunk a falon. Fehér, fekete és vörös juhar színben érhetők el. Design: Ronan és Erwan Bouroullec, 2012

Funkció: polc
Anyag: magasfényű ASA műanyag
Ár: 15 240 Ft-tól

clever cube

OKOSKOCKA

Bimba

www.bimba.hu

Színes, tarka készségfejlesztő játék a 0-3 éves korosztálynak. Rengeteg kontrasztos formával, sok címkével, jópofa állapotokkal, érdekes strukturált felületekkel, belül csörgővel bizonyára hamarosan a kisgyerekek kedvence lesz.

Funkció: készségfejlesztő játék

Anyag: szivacs, textil

Ár: 4490 Ft

TALIS CLASSIC KONYHAI CSAPTELEP

Hansgrohe

www.hansgrohe.hu

A Talis Classic termékcsalád tagjai között üdvözölhetjük ezt a klasszikus stílust képviselő konyhai csaptelepet. A 275 mm magas csaptelep 150 fokban elforgatható kifolyóval rendelkezik, melynek következtében bármely mélyebb edényt könnyen megtölthetünk. Az oldalt található joystick fogantyúnak köszönhetően pedig a csapteleptest egyszerűen tisztán tartható. Design: Phoenix Design

Funkció: konyhai csaptelep

Anyag: rézöntvény

Ár: 73 440 Ft

EOS SQUARE SIMES

Forgalmazó: be light!

www.belight.hu

Az oldalfalba süllyesztett EOS SQUARE a Simes egyik legnépszerűbb terméke. Bátran alkalmazhatjuk közforgalmú területeken, magas védeltsége, műszaki tartalma és a három lépcsős felületkezelés miatt jól ellenáll az időjárás viszontagságainak. Corten, szürke, alumínium és fekete színben gyártják, négy fényforrás íppussal. A termékkel találkozhatunk többek közt a chicagói BP Pedestrian Bridge-en is (építész: Frank O. Gehry).

Funkció: oldalfalba süllyesztett kültéri lámpatest

Anyag: alumínium test, rozsdamentes acélcsavarok, üveg diffúzor

Ár: 52 175 Ft

MONOLITE

Forgalmazó: Kinnarps Hungary Kft.

www.kinnarps.hu

Egy kis nyugalom az iroda közepén. A Monolite sokféle kiegészítőjének és összeállítási lehetőségének köszönhetően kiválóan alkalmas egy kis elvonulásra – legyen az egy rövid megbeszélés a kollegákkal vagy ügyfelekkel, a kávészünet nyugodt eltöltése, vagy koncentrált munkavégzés az egyterű iroda közepén. A nagyszerű tervezésnek köszönhetően sokféleképpen összeállítható, kevés helyet foglal, és kiváló hangszigetelő tulajdonságokkal rendelkezik. Designer: Sandin & Bülow

Funkció: ülőbútor

Anyag: krómozott fémváz, párnázott és szövetezett üléslap és hátfal

Ár: a forgalmazónál

TRILUX VALUCO LÁMPARENDSZER

Trilux Hungária Kft.

www.trilux.hu

Exkluzív dizájn – hatékony térformálás – sokoldalú funkcionalitás – minőségi megvilágítás.

Funkció: dekoratív általános világítás

Anyag: acéllemez ház + opálbura

Ár: bruttó 35 000 Ft-tól

TOOLBOX VITRA

Forgalmazó: do work!

www.dowork.hu

A szanaszét hagyott írószerek, ollók, hegyező, gémkapcsok ideje egyszer és mindenkorra véget ért. A Toolbox méretét és ergonomiai kialakítását tekintve egyaránt telitalálat: a munkaállomáson lévő összes apróság befér, nap végén pedig kényelmesen helyezhetjük el a konténerben. A „clean desk policy” alfája és omegája, Arik Levy designer jóvoltából.

Funkció: irodai kiegészítő

Anyag: ABS

Ár: 9200 Ft

KÖVETKEZŐ LAPSZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Nem mintha a hazai építőipar gyászos helyzetével keresnénk analógiákat, mindazonáltal úgy jött ki a lépés, hogy három-négy lapszám óta sorjáznak azok az épületek, amik billegnek a szakadék szélén. Nem átvitt értelemben, hanem ténylegesen. Olyan házak ezek, amik igen éles topográfiai helyzetben, ég és föld közé épültek. Turányi Bence építész és munkatársainak családi háza eklatáns példa erre. Valóban egy szikla tetején ül, ráadásul egy nagyszerű konzolos kiszögélés, s néhány paradés részletmegoldás teszi valóban rendhagyóvá az épületet.

Egy követségi épület mindig izgalmas. Nem pusztán azért, mert két nemzet kapcsolatáról, illetve az egyik nemzet államiségát reprezentáló legfontosabb középületről van szó, hanem szerkesztési szempontból is. Hosszas szervezést és körültekintő háttérmunkát kívánt, míg végül engedélyezték számunkra az Indiai Köztársaság Nagykövetsége budapesti székhelyének, s az új szárnynak bemutatását, amelyet a Bánáti + Hartvig iroda tervezett.

Pécs és környéke hónapok óta megbízhatóan szállítja a jobbnál jobb kortárs épületeket. Következő számunkba egy aprócska nyaralót jelentetünk meg, amely Borsos Ágnes és Bachmann Bálint DLA munkája. A lábakra emelt, meredek lejtő tetején ülő kis épület anyaghasználati és formai értelemben is rendkívül izgalmas.

Közeledik a tavasz, a kiülős teraszokon elfogyasztott kávék és teasütemények ideje. Szerencsére ismét dúskálunk az új, felújított fővárosi vendéglátó- és szórakozóhelyekben, ezek legjobbjait szemléljük szokásunkhoz híven következő lapszámunkban. Megnézzük, hogyan alakult át az egykori Mini, s lett belőle Roham utcai Spicc; kiderül végre, ki a fene az a Bob, és sok egyéb izgalmas projekt mellett még a Szerecsendiő Lakáskonyha kulisszatitkait is kifürkésszük.

vitra.

vitra.

Authorised Vitra dealer in Hungary: Do work Kft.
Budapest 1025 Szépvölgyi út 146.
Phone: +36 1 489 3860
E-mail: dowork@dowork.hu
Web: www.dowork.hu

HOZZUK EGYÜTT TETŐ ALÁ!

Kerámia tetőcserép középületeinken

Két fordulós pályázat Creaton termékekkel tervezett és megvalósított középületek tervezői számára

ELSŐ FORDULÓ /TERVEZÉS/

MEGVALÓSULÁS ALATT ÁLLÓ ÉPÜLETEK

A zsűri és a kiíró megvalósulás előtt álló épületek tervein keresi a Creaton kerámia tetőcserép változatos felhasználási lehetőségeit, megvalósítási módjait, az egyszerűtől a legbonyolultabbig.

MÁSODIK FORDULÓ /KÉSZ ÉPÜLETEK/

MEGVALÓSULT ÉPÜLETEK

2012. január 1-je és 2013. november 8. között használatba vételi engedélyt kapott, Creaton termékkel megvalósult épületek tervezői pályázhatnak.

BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG

Marosi Miklós
*Ybl- és Pro Architectura díjas
építész,
az MMA rendes tagja*

Földes László
*Ybl-díjas építész
UIA Council tag*

Fülöp Zsuzsanna
*okl. építészmérnök,
egyetemi docens*

Kelemen Sándor
építészmérnök, Creaton

JELIGE: KÜLÖNLEGES MEGOLDÁSOK

Minkét fordulóban a zsűri külön díjazhatja a tervező által érdekesnek, tanulságosnak, példamutatónak, szakmailag előre mutatónak, a szakmai közvéleménnyel megosztandónak ítélt megoldásait.

BEADÁSI HATÁRIDŐK

ELSŐ FORDULÓ: 2013. április 30. - 24.00

MÁSODIK FORDULÓ: 2013. november 12. - 24.00

További információ: Build-Communication Kft. T: (23) 611-028 info@buildmarketing.hu

Pályázatok feltöltése: www.akcio.creaton.hu/palyazat

További információ a Creaton termékekről, tervezői CD igénylése (Archicadhez): info@creaton.hu www.creaton.hu

CREATON
A TETŐCSERÉP